

SOK-koncern 2016

Bokslut 1.1–31.12.2016

SOK-koncernens bokslut 2016

Styrelsens verksamhetsberättelse	4	Nyckeltal för SOK-koncernen 2012–2016	56
Koncernbokslut, IFRS	10	Moderandelslagets bokslut, FAS	58
Koncernens resultaträkning	10	SOK:s resultaträkning	58
Koncernbalansräkning.....	11	SOK:s balansräkning	59
Koncernens kassaflödesanalys	12	SOK:s kassaflödesanalys	60
Beräkning av förändringar i koncernens eget kapital.....	13	Noter till SOK:s bokslut.....	61
Noter till koncernredovisningen:		Styrelsens förslag till disposition av	
Grunduppgifter	14	SOK:s utdelningsbara överskott	70
Redovisningsprinciper för koncernbokslutet.....	14	Revisionberättelse	71
1. Segmentinformation	22	Förvaltningsrådet utlåtande	73
2. Övriga rörelseintäkter	26		
3. Kostnader för anställningsförmåner	26		
4. Avskrivningar och nedskrivningar	28		
5. Övriga rörelsekostnader	28		
6. Revisorns arvoden.....	28		
7. Finansiella intäkter och kostnader.....	29		
8. I resultaträkningen upptagna poster för			
finansiella instrument	29		
9. Inkomstskatt.....	29		
10. Materiella tillgångar.....	30		
11. Förvaltningsfastigheter.....	31		
12. Immateriella tillgångar	32		
13. Nedskrivningsprövning av goodwill	33		
14. Andelar i intressebolag och joint ventures	33		
15. Långfristiga finansiella tillgångar.....	35		
16. Latenta skatter	36		
17. Omsättningstillgångar	36		
18. Kundfordringar och övriga kortfristiga			
räntefria fordringar	37		
19. Kortfristiga räntebärande fordringar	37		
20. Likvida medel.....	37		
21. Eget kapital.....	37		
22. Tilläggsandelskapital.....	37		
23. Räntebärande skulder	38		
24. Räntefria skulder	38		
25. Gångse värde på finansiella tillgångar			
och skulder	39		
26. Reserveringar	43		
27. Övriga hyreskontrakt	43		
28. Hantering av finansiella risker och			
prisrisker för tillgångar.....	44		
29. Transaktioner med närstående	52		
30. Ansvarsförbindelser.....	52		
31. Dotter- och intressebolag.....	54		
32. Händelser efter bokslutsdagen	55		

Styrelsens verksamhetsberättelse

Utvecklingen i omvärlden

År 2016 var den ekonomiska utvecklingen bättre än förväntat och Finlands ekonomi återgick till tillväxtspåret efter många år. Tillväxten byggde på den inhemska efterfrågan, särskilt den ökade privata konsumtionen, och byggbranschens investeringar. Exporten växte däremot långsammare än världshandeln. Konsumtionsökningen främjades av bland annat ökningen i hushållens realinkomster, den oväntat bra sysselsättningsutvecklingen och konsumenternas starkare förtroende för sin ekonomi och utvecklingen i Finland. Detaljhandeln började också växa en aning i fjol. Handeln, i synnerhet markethandeln, utnyttjade de nya öppettiderna, som avreglerades i början av 2016, och lyckades öka omsättningen något trots priskonkurrensen.

Finland är på ett tillväxtspår, men det finns många mål som måste nås ännu. Tillväxten väntas bli betydligt mindre under de närmaste åren än under tidigare högkonjunkturer. Exporten väntas uppvisa en måttlig ökning när efterfrågan i Finlands exportländer återhämtar sig. Världsekonomin är dock förknippad med en politisk och ekonomisk osäkerhet som kan påverka exportutvecklingen. Obalansen i Finlands offentliga finanser kan dock inte åtgärdas om exporten och investeringsverksamheten inte återhämtar sig kraftigare. År 2017 avtar ökningen i den privata konsumtionen i Finland på grund av minskade inkomster. Orsaker till detta är snabbare inflation och små avtalshöjningar enligt konkurrenskraftsavtalet. Sysselsättningen förväntas dock utvecklas i en mer positiv riktning. Detaljhandeln förväntas öka måttligt under de närmaste åren. Tillväxten är dock beroende av hur sysselsättningen utvecklas.

S-gruppens utveckling 1.1–31.12.2016

S-gruppen bildas av handelslagen och SOK med dotterbolag. År 2016 uppgick S-gruppens moms fria detaljhandelsförsäljning till 11 020 miljoner euro, en ökning med 2,0 procent från föregående år.

S-gruppens moms fria detaljhandelsförsäljning per affärsområde	Mn €
Prisma*	3 451
S-market	3 322
Sale och Alepa	978
Övrig markethandel	5
Markethandel totalt*	7 755
Järnhandel	197
Trafikbutiksverksamhet och bränslehandel	1 543
Varuhus- och fackhandel	300
Resebranch- och bespisningsverksamhet*	793
Bil- och biltillbehörshandel	339
Lantbrukshandel	76
Övriga	15
S-gruppen totalt*	11 020

* Inkluderar detaljhandelsförsäljningen i närområdena (Baltikum och S:t Petersburg).

Vid slutet av december hade S-gruppen 1 633 verksamhetsställen mot 1 632 vid motsvarande tid föregående år.

Vid slutet av 2016 fanns det 20 regionhandelslag och sju lokala handelslag.

Under 2016 anslöt sig 97 028 nya medlemmar till de handelslag som är med i bonussystemet. Vid slutet av året var det totala antalet ägarkunder 2 292 039. Åt ägarkunderna betalades totalt 353 miljoner euro i Bonus.

S-gruppens investeringar uppgick till 511 miljoner euro jämfört med 558 miljoner euro året innan.

S-gruppens sammanlagda resultat före konsolidering och bokslutsdispositioner och skatt uppvisade en vinst på 292 miljoner euro jämfört med 299 miljoner euro året innan. Handelslagens sammanlagda resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 269 miljoner euro jämfört med 289 miljoner euro året innan. SOK-koncernens resultat före skatt (IFRS) uppvisade en vinst på 23 miljoner euro jämfört med 9 miljoner euro året innan.

Den ekonomiska utvecklingen

SOK:s verksamhet

SOK är SOK-koncernens moderföretag. SOK:s uppgift som centralhandel i S-gruppen är enligt stadgarna att främja och utveckla handelslagens och de övriga i S-gruppen ingående organisationernas verksamhet, att styra användningen av gruppens resurser och övervaka att de som helhet används effektivt samt att bevaka S-gruppens och dess olika delars intressen och övervaka verksamheten.

SOK svarar för den strategiska styrningen av S-gruppen. Dess uppgifter utgörs av kedjestyrnings-, ägarkunds- och marknadsföringstjänster samt andra grupp- och koncerntjänster som produceras för företaget i S-gruppen samt av till dessa tjänster och S-gruppens övriga verksamhet ansluten utvecklingsverksamhet. Inköps- och sortimentstjänsterna är också av central betydelse för S-gruppens affärsverksamhet.

Genom sina affärsdrivande dotterbolag kan SOK bredda S-gruppens utbud av tjänster till ägarkunderna. Dessutom idkar SOK via dotterbolag markethandel samt resebransch- och bespisningsverksamhet i Baltikum och S:t Petersburg.

SOK-koncernens ekonomiska utveckling

1.1–31.12.2016

SOK-koncernens omsättning under tiden 1.1–30.6.2016 uppgick till 7 074,0 miljoner euro, en ökning med 0,5 procent från motsvarande period föregående år.

SOK-koncernens rörelsevinst uppgick till 27,0 miljoner euro (11,1 mn €). Den positiva resultatutvecklingen inom resebransch- och bespisningshandeln och bankverksamheten hade den största inverkan på ökningen i rörelsevinsten. Den utländska affärsverksamhetens andel av omsättningen var 6,3 procent (6,3 %) eller 445 miljoner euro.

Nyckeltalen nedan beskriver SOK-koncernens finansiella läge och resultat.

SOK-koncernen	2016	2015	2014
Omsättning, mn €	7 074	7 038	7 286
Rörelsevinst, mn €	27,0	11,1	43,1
Rörelsevinst, %	0,4	0,2	0,6
Räntabilitet på eget kapital	1,8	0,1	5,5
Soliditet, %	37,0	37,0	38,3

SOK-koncernens operativa omsättning och rörelseresultat per affärsområde (per segment)

SOK-koncernens operativa omsättning och rörelseresultat är uppdelade i affärsområden inom handelsverksamheten enligt den operativa uppföljningen. Dessutom följs bankverksamhetens rörelseresultat upp operativt.

	Omsättning, Mn €	+/- % föreg. år	Rörelseresultat Mn €	Förändring Mn €
Markethandeln	397	-11,3	-26,3	+1,0
Resebransch- och bespisningsverksamhet	255	-1,4	+24,1	+5,1
Inköps- och serviceverksamhet	6428	+0,3	+3,1	+1,5
Fastighetsaffärsverksamhet	82	+19,8	+17,2	+3,3
Bankverksamhetens resultat			+8,2	+2,5
Interna elimineringar och övriga	-93	-39,2	+0,3	-2,5
SOK-koncernen totalt	7 070	+0,5	+26,6	+11

Finansiering

SOK-koncernens finansiella läge har varit utmärkt hela året. Vid slutet av december var SOK-koncernens räntebärande nettoskuld 2,8 miljoner euro (-79,3 mn €) och skuldsättningsgraden (gearing) 0,4 procent (-12,9 %). SOK-koncernens soliditetsgrad var 37,0 procent (37,0 %).

Vid slutet av december uppgick SOK-koncernens likvida medel till 184,2 miljoner euro (249,9 mn €). Dessutom hade koncernen outnyttjade långfristiga bindande kreditlimiter på 60,0 miljoner euro (180,0 mn €) och kontolimiten på 57,0 miljoner euro (17,0 mn €).

Investeringar och realisering

SOK-koncernens anskaffning av bestående aktiva, det vill säga investeringar i anläggningstillgångar, uppgick under det första halvåret till 93,1 miljoner euro (48,2 mn €). En betydande del av investeringarna anknöt till logistik- och terminalfastigheter samt datasystem. Dessutom investerade koncernen i den inhemska resebransch- och bespisningsverksamheten och anskaffade fastigheten där Radisson Blu Esbo finns.

Realiseringen av bestående aktiva uppgick under berättelseperioden till 33,9 miljoner euro (24,6 mn €). De realiserade bestående aktiva var aktier och fastigheter; den största posten var den sista betalningsraten av aktierna i Hankkija Oy, som enligt IFRS inkomstfördes under räkenskapsperioden 2013.

Personal

SOK-koncernens genomsnittliga personalstyrka (aktiva anställningar), omräknad till heltidsanställda, uppgick under räkenskapsperioden till 5 849 (2015: 7 778, 2014: 8 232).

Vid slutet av 2016 uppgick SOK-koncernens personalstyrka av aktiva anställningar till 6 722, av vilka SOK-anställda 1 355 (20 %) och anställda på dotterbolagen 5 367 (80 %). Personalstyrkan minskade med 556 (8 %) jämfört med året innan. Av personalen arbetade totalt 3 428 anställda (50 %) utomlands. Minskningen av personalstyrkan under året berodde på personalminskningar och överlåtelse av rörelser i SOK och dotterbolagen samt på personalförändringar i närområdena.

Affärsområdenas utveckling

Markethandel

I markethandeln ingår affärsverksamhet som bedrivs i Estland, Lettland, Litauen och Ryssland. I Estland finns det 5 Prismaenheter i Tallinn, 2 i Tartu och 1 i Narva. I Riga i Lettland finns det 3 Prismaenheter efter att en enhet stängdes på grund av hyresavtalets upphörande i maj och en annan enhet i juni, eftersom myndigheten utfärdade förbud mot användning av byggnaden av konstruktionstekniska skäl. I Litauen finns det 2 Prismaenheter i Vilnius och 2 i Kaunas. I S:t Petersburg finns det 17 Prismaenheter.

Markethandelns omsättning uppgick till 397 miljoner euro. Omsättningen minskade med 11 procent jämfört med året innan. Minskningen berodde på de stängda enheterna i Lettland, rubelns valutakurs och den allt hårdare konkurrensen inom alla marknadsområden. Markethandelns rörelseresultat förbättrades med 1,0 miljoner euro från föregående år. Markethandelns investeringar uppgick till 1,7 miljoner euro, de gällde ersättande investeringar i inventarier.

Resebransch- och bespisningsverksamhet

År 2016 bedrevs resebransch- och bespisningsverksamhet i SOK-koncernen av Sokotel Oy i Finland, AS Sokotel i Estland och OOO Sokotel i Ryssland.

I Finland växte resebransch- och bespisningsverksamheten kraftigt under 2016. År 2016 var Sokotel Oy:s omsättning 210,9 miljoner euro, en minskning med 3,1 procent från föregående år. Den minskade omsättningen berodde på avyttringen av affärsverksamheten vid Break Sokos Hotel Caribia i slutet av 2015 och de pågående ombyggnadsprojekten. Sokotel Oy:s rörelseresultat förbättrades betydligt från 2015 och nådde en nivå på över 10 procent, främst till följd av den positiva utvecklingen av den jämförbara omsättningen för inkvarteringsförsäljningen.

AS Sokotel, som bedriver resebransch- och bespisningsverksamhet i Tallinn, omsatte 18,5 miljoner euro, en ökning med 3,7 procent jämfört med 2015. AS Sokotels rörelseresultat försvagades något jämfört med året innan på grund av den ökade kostnadsnivån.

OOO Sokotel, som bedriver resebransch- och bespisningsverksamhet i S:t Petersburg, omsatte 25,6 miljoner euro, en ökning med 11,2 procent jämfört med 2015. I den lokala valutan ökade omsättningen med 18,5 procent. OOO Sokotels rörelseresultat var betydligt bättre än året innan och nådde ett nytt rekord främst till följd av att dess omsättning utvecklades bättre än marknaden.

Resebransch- och bespisningsverksamhetens investeringar uppgick 2016 till totalt 9,7 miljoner euro. Investeringarna i Finland utgjorde 9,1 miljoner euro, 0,3 miljoner euro i Ryssland och 0,3 miljoner euro i Estland. Investeringarna utgjordes främst av investeringar i ombyggnad av hotell.

Inköps- och serviceverksamhet

I inköps- och serviceverksamheten ingår inköpstjänster för daglig- och bruksvaror som produceras av SOK:s inköpsfunktioner, logistiktjänster som produceras av Inex Partners Oy, inköps- och logistiktjänster för hotell-, restaurang- och cateringbranschen som produceras av Meira Nova Oy samt av de övriga tjänsterna som SOK-koncernen producerar främst för enheter inom S-gruppen. Den omsättning som uppkommer genom övriga tjänster producerade till enheter i S-gruppen består bland annat av kedjeavgifter och av intäkter från förvaltningstjänster.

Inköps- och serviceverksamhetens omsättning uppgick till 6 428,5 miljoner euro. Omsättningen ökade med 1,5 procent från den jämförbara omsättningen året innan. Inköps- och serviceverksamhetens resultat var något bättre än året innan.

Inköps- och serviceverksamhetens investeringar uppgick under 2016 till totalt 35,6 miljoner euro. Investeringarna allokerades främst till anskaffning av informationssystem.

Fastighetsaffärsverksamhet

Fastighetsaffärsverksamhetens omsättning består av intäkter av hyror och fastighetsservice vid fastigheter ägda av SOK-koncernen. Fastighetsaffärsverksamheten nådde en omsättning på 82,5 miljoner euro, en ökning med 3,8 procent från den jämförbara omsättningen året innan. Fastighetsaffärsverksamhetens rörelseresultat var något bättre än året innan, och klart positivt.

Fastighetsaffärsverksamhetens investeringar under 2016, totalt 45,9 miljoner euro, anknöt främst till logistik- och terminalfastigheter. Dessutom anskaffades fastigheten där Radisson Blu Esbo finns.

Intresse- och samföretagens utveckling

Bland SOK-koncernens affärsdrivande intresseföretag är S-Banken Ab, som bedriver bankverksamhet, det mest betydande. S-Banken-koncernens funktioner koncentrerades och dess bolagsstruktur förenklades under början av året. I början av mars överfördes FIM:s förmedlings- och förvarstjänster samt värdepapperskonton till S-Banken. I juni förvärvade S-Banken resten av aktiestocken i FIM Abp, och S-Bankens styrelse godkände en fusionsplan enligt vilken FIM Abp skulle fusioneras med S-Banken under det senare halvåret 2016.

Vid slutet av juni uppgick S-Bankens inlåning till 4 547,0 miljoner euro (4 112,0 mn €) och utlåning till 3 492,2 miljoner euro (2 831,1 mn €). S-Banken-koncernens kapitaltäckning var 15,1 procent (14,3 %). Vid slutet av juni uppgick S-Bankens rörelseresultat till 22,3 miljoner euro (16,6 mn €). Den IFRS-korrigerade andel av räkenskapsperiodens resultat som motsvarar SOK-koncernens ägarandel (37,5 %) uppgick till 8,2 miljoner euro. S-Bankens resultat påverkades kraftigt av en engångsvinst från avyttring av aktier.

En viktig produktansättning i början av året var en tjänst för mobiltankning i samarbete med ABC-kedjan. I tjänsten betalas bränsle med smarttelefonen.

Bränsleanskaffningsbolaget North European Oil Trade-koncernen nådde en omsättning på cirka 4 708 miljoner euro (4 300 mn €).

Den ökade volymen för koncernens verksamhet kan främst förklaras med att verksamheten i det norska dotterbolaget kom i gång heltid under räkenskapsperiod 2016 jämfört med den tidigare räkenskapsperioden då verksamheten inleddes i oktober 2015.

SOK har en ägarandel på 50,77 procent av North European Oil Trade Oy. På grund av det på aktionärsavtalet baserade delade bestämmande inflytandet behandlas bolaget med kapitalandelsmetoden som ett samföretag.

Utöver S-Banken och North European Oil Trade Oy har SOK-koncernen ett antal andra intresse- och samföretag, bland annat fastighetsfinansieringsbolaget Russian and Baltics Retail Properties Ky som placerar i Prismaenheter i S:t Petersburg och Baltikum, Finnfrost som är ett intresseföretag till SOK:s dotterbolag Inex Partners Oy som producerar inköps- och logistiktjänster för frysvaror, Kauppakeskus Mylly Oy i Reso samt det samnordiska inköpskonsortiet Coop Trading A/S.

Intresse- och samföretagen bidrog till SOK-koncernens resultat med totalt 11,8 miljoner euro (8,0 mn €).

Förändringar i koncernens struktur

SOK förvärvade i mars fastighetsaktiebolagen Lempäälän Terminaali och Limingan Terminaali av S-Banken. I februari grundades Kiinteistö Oy Pohjanmaan terminaali och i juni anskaffades fastigheten där hotell Radisson Blu i Esbo finns, Kiinteistö Oy Otapuisto. Kiinteistöyhtiö Lohjan Karnaistenkatu 40 avyttrades i maj. SOK förvärvade minoritetsandelen i SOK Takaus Oy i sin ägo.

Förvaltning och framtidsutsikter

Förvaltning och förändringar i förvaltningen

År 2016 var Taavi Heikkilä styrelseordförande i SOK. År 2016 bestod styrelsen av koncernchefen samt av verkställande direktör Heikki Hämäläinen, verkställande direktör Tapio Kankaanpää, verkställande direktör Hannu Krook, verkställande direktör Timo Mäki-Ullakko, verkställande direktör Matti Niemi och verkställande direktör Jouko Vehmas. Verksställande direktör Matti Niemi är vice styrelseordförande.

Under räkenskapsperioden 2016 var SOK:s revisor CGR-revisionssamfundet KPMG Oy Ab, med Jukka Rajala, CGR, som huvudansvarig revisor.

SOK:s förvaltningsråd utsåg verkställande direktör Matti Niemi (viceordförande), verkställande direktör Heikki Hämäläinen, verkställande direktör Tapio Kankaanpää, verkställande direktör Hannu Krook, verkställande direktör Timo Mäki-Ullakko och verkställande direktör Olli Vormisto till SOK:s styrelse för den mandatperiod som började den 1 januari 2017. SOK:s koncernchef Taavi Heikkilä är styrelseordförande.

Vid ledningen av SOK-koncernen och S-gruppen har SOK:s koncernchef bistått av SOK:s koncernledningsgrupp. År 2016 bestod koncernledningsgruppen av koncernchefens ställföreträdare, fältdirektör Arttu Laine med ansvar för kedjestyrningen i S-gruppens affärsverksamhet, CFO Jari Annala, direktör med ansvar för ekonomi och administration, direktör Susa Nikula med ansvar för personalfunktionerna, direktör Jorma Vehviläinen med ansvar för SOK:s affärsverksamhet samt direktör Veli-Pekka Ääri med ansvar för kundrelationer, kommunikation och digitala tjänster. Direktören för juridiska ärenden Seppo Kuitunen har varit koncernledningsgruppens sekreterare. I januari 2017 utsågs dessutom strategidirektör Sebastian Nyström till medlem i koncernledningsgruppen.

Risker och osäkerhetsfaktorer inom den närmaste framtiden

S-gruppen har samma riskhanteringsprinciper som SOK-koncernens riskhanteringspolicy bygger på. SOK:s styrelse har behandlat och godkänt riskhanteringspolicyn som innehåller en beskrivning av syftet, målen, de viktigaste genomförandesätten och ansvarsområdena för koncernens riskhantering. I SOK-koncernen är riskhanteringsarbetet kontinuerligt och utförs i alla delar av ledningsprocessen. Risker analyseras på ett övergripande sätt med beaktande av strategiska, ekonomiska och operativa risker samt skaderisker. Genom riskhanteringsrutiner strävar SOK och dess dotterbolag efter att förutse och hantera riskfaktorer som påverkar uppnåendet av målen samt att utnyttja möjligheter med riskerna vid affärsverksamheten.

SOK:s koncernledningsgrupp granskar varje år S-gruppens strategiska risker och SOK:s styrelse fastställer riskerna. S-gruppens viktigaste risker och osäkerhetsfaktorer inom den närmaste framtiden anknyter till säkrandet av dagligvaruhandelns lönsamhet och konkurrenskraft samt bruksvaruhandelns resultat i handelsbranschens förändring. Digitaliseringen ger branschen nya möjligheter som kräver god timing och allokering för att kunna utnyttjas. Verksamhetens effektivitet utvecklas bland annat genom ibruktagnings av en ny logistikcentral för dagligvaruhandeln och genom stora datasystemprojekt. SOK stöder dessa projekt med aktiv och bred riskhantering. När det gäller riskfaktorer som är anknytna till regeländringar förbereder sig SOK i synnerhet för ikraftträdandet av EU:s nya dataskyddsförordning. De centrala riskerna inom SOK:s egen affärsverksamhet anknyter på kort sikt till verksamheternas lönsamhetsutveckling i synnerhet i Baltikum och Ryssland.

SOK-koncernens finansiering och hantering av finansiella risker har koncentrerats till SOK:s finanssenhet. Koncernen har en av SOK:s styrelse fastställd ekonomi- och finansieringspolicy som fastställer principerna för hantering av finansiella risker och de tillåtna maximibeloppen för finansiella risker. Dessutom har styrelsen fastställt numeriska mål för de olika finansiella sektorerna för att i alla lägen säkerställa en tillräcklig, balanserad och fördelaktig finansiering. Hanteringen av finansiella risker beskrivs närmare i noter till koncernboks slutet.

De viktigaste miljöaspekterna och de därtill anknytna åtgärderna beskrivs i S-gruppens årsrapport som våren 2017 publicerades på www.s-kanava.fi.

Utsikter för 2017

Utvecklingen av det allmänna ekonomiska läget i Finland och i närområdena är en viktig faktor för framgången i SOK-koncernens verksamheter. Finlands ekonomi har återgått till tillväxtspåret. Den privata konsumtionen och investeringarna har ökat, men ökningen förväntas förbli svag under 2017. Trots uppgången i oljepriset i slutet av 2016 förväntas den ekonomiska tillväxten i Ryssland också förbli långsam i år. Den privata konsumtionen väntas dock öka något och konsumenternas förtroende i Ryssland är redan bättre än tidigare. I de baltiska länderna har marknaderna och det ekonomiska läget varit och fortsätter att vara krävande. Faktorerna ovan medför fortfarande utmaningar för resultatutvecklingen i år.

Till följd av effektivitetsåtgärderna som dels genomförts och dels fortsätter inom affärsverksamheten i såväl resebransch- och bespisningsverksamheten som markethandeln, förväntas resultatet av SOK-koncernens affärsverksamhet trots det svåra marknadsläget förbättras från nivån året innan. Resultatet för resebransch- och bespisningsverksamheten i hemlandet ansträngs av investeringar i utvecklingen av nätet som är större än under 2016. Trots de krävande utsikterna för den baltiska marknaden, väntas resultatet för markethandeln totalt sett bli bättre än året innan till följd av utvecklingen av nätet och effektiviseringsåtgärderna.

Inköps- och serviceverksamhetens mest betydande risker anknyter under de närmaste åren till den nya logistikcentralen för dagligvaror i Sibbo. En smidig start på verksamheten i Sibbo från och med juni 2016 och en kontrollerad nedläggning av den gamla logistikcentralen i Esbo successivt under 2016–2018, har en betydande inverkan på inköps- och serviceverksamheten.

Styrelsens förslag till disposition av SOK:s utdelningsbara överskott

SOK:s utdelningsbara överskott uppgår till 594 473 024,34 euro, av vilket räkenskapsperiodens överskott utgör 46 366 521,86 euro. Styrelsen förslår att 10 321 966,00 euro betalas i ränta på andelskapitalet, 50 000,00 euro överförs till förvaltningsrådets bruksfond och 35 994 555,86 euro lämnas kvar på överskottskontot för föregående räkenskapsperioder.

Efter räkenskapsperiodens utgång har det inte skett några väsentliga förändringar i SOK:s ekonomiska läge. SOK:s likviditet är god och enligt styrelsen riskerar den föreslagna utdelningen av överskottet inte SOK:s likviditet.

Helsingfors den 10 februari 2017

CENTRALLAGET FÖR HANDELSLAGEN
I FINLAND

Styrelsen

Koncernbokslut, IFRS

Koncernens resultaträkning, IFRS

Mn €	Not	1.1–31.12.2016	1.1–31.12.2015
Omsättning		7 074,0	7 038,4
Övriga rörelseintäkter	(2)	1,5	2,0
Material och tjänster		-6 424,7	-6 336,9
Personalkostnader	(3)	-214,2	-258,8
Avskrivningar och nedskrivningar	(4)	-61,9	-62,8
Övriga rörelsekostnader	(5)	-359,4	-378,5
Andel av resultatet i intressebolag och joint ventures (+/-)	(14)	11,6	7,7
Rörelsevinst (-förlust)		27,0	11,1
Finansiella intäkter och kostnader (+/-)	(7)	-4,4	-2,1
Andel av resultatet i intressebolag och joint ventures (+/-)	(14)	0,2	0,3
Resultat före skatter		22,8	9,4
Inkomstskatt (+/-)	(9)	-11,2	-8,8
Räkenskapsperiodens resultat från fortlöpande verksamheter		11,6	0,6
Uppdelat på:			
Moderbolagets ägare		13,7	3,3
Innehav utan bestämmande inflytande		-2,1	-2,6
		11,6	0,6
Totalresultat			
Mn €		1.1–31.12.2016	1.1–31.12.2015
Räkenskapsperiodens resultat		11,6	0,6
Poster i övrigt totalresultat:			
Poster som kan omklassificeras till resultatet			
Omräkningsdifferenser		10,5	-2,9
Placeringar tillgängliga för försäljning			
Kursdifferenser av lån till utländska dotterbolagen som har klassificerats som investeringar		2,7	
Kassaflödessäkringar		3,5	-1,0
Andel av övrigt totalresultat i intressebolag och joint ventures		2,5	-5,4
Poster som inte omklassificeras till resultatet			
Andra poster i totalresultat		-0,4	-0,4
Poster i övrigt totalresultat efter skatter		18,7	-9,2
Räkenskapsperiodens totalresultat		30,3	-8,6
Räkenskapsperiodens totalresultat uppdelat på:			
Moderbolagets ägare		32,4	-6,0
Innehav utan bestämmande inflytande		-2,1	-2,6
		30,3	-8,6

Koncernbalansräkning, IFRS

Mn €	Not	31.12.2016	31.12.2015
TILLGÅNGAR			
Långfristiga tillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	(10)	385,9	318,0
Förvaltningsfastigheter	(11)	37,7	34,8
Immateriella tillgångar	(12)	67,2	57,9
Investeringar i intressebolag och joint ventures	(14)	177,5	161,8
Långfristiga finansiella tillgångar	(15)	98,9	78,2
Latenta skattefordringar	(16)	27,2	29,1
Långfristiga tillgångar totalt		794,4	679,8
Kortfristiga tillgångar			
Omsättningstillgångar	(17)	182,9	163,2
Kundfordringar och övriga kortfristiga räntefria fordringar	(18)	577,7	544,9
Kortfristiga räntebärande fordringar	(19)	10,0	32,7
Likvida medel	(20)	184,2	249,4
Kortfristiga tillgångar totalt		954,9	990,3
Tillgångar totalt		1 749,3	1 670,1
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Andelskapital	(21)	174,3	172,0
Bundna fonder	(21)	24,7	19,6
Ackumulerade vinstmedel		442,4	419,1
Eget kapital som tillhör ägarna i moderbolaget totalt		641,3	610,7
Innehav utan bestämmande inflytande		5,2	5,8
Eget kapital totalt		646,5	616,5
Långfristiga skulder			
Tilläggsandelskapital	(22)		12,8
Långfristiga räntebärande skulder	(23)	169,0	131,3
Långfristiga räntefria skulder	(24)	27,9	28,4
Reserveringar	(26)	13,5	11,2
Latenta skatteskulder	(16)	14,7	12,2
Långfristigt främmande kapital totalt		225,1	195,8
Kortfristiga skulder			
Kortfristiga räntebärande skulder	(23)	18,0	26,6
Kortfristiga räntefria skulder	(24)	112,4	113,7
Skulder till leverantörer	(24)	732,8	705,2
Reserveringar	(26)	6,7	7,6
Räkenskapsperiodens skatteskuld		7,8	4,6
Kortfristigt främmande kapital totalt		877,7	857,7
Eget kapital och skulder totalt		1 749,3	1 670,1

Koncernens kassaflödesanalys, IFRS

Mn €	Not/Referens	1.1–31.12.2016	1.1–31.12.2015
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Rörelseresultat från kvarvarande och avvecklade verksamheter		27,0	11,1
Ej kassaflödespåverkande poster	(A)	25,8	26,2
Förändringar i rörelsekapital	(B)	-22,3	54,8
Kassaflöde från den löpande verksamheten före finansiella poster och skatter		30,6	92,1
Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga fordringar	(18)	-0,7	0,1
Erlagda räntor och övriga finansiella kostnader	(7)	0,0	-17,5
Ränteintäkter och övriga finansiella intäkter	(7)	0,4	29,7
Erhållna utdelningar av den löpande verksamheten	(7)	0,1	0,1
Betalda direkta skatter	(9)	-4,6	-3,2
Kassaflöde från den löpande verksamheten		25,6	101,4
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärvade aktier i dotterbolag med avdrag för erhållna likvida medel		-23,7	
Avytttrade aktier i dotterbolag med avdrag för tillstånd likvida medel		0,2	
Investeringar i aktier och andelar	(10)	-9,6	-21,5
Investeringar i materiella tillgångar	(10)	-25,9	-13,0
Investeringar i immateriella tillgångar	(10)	-34,0	-13,7
Avyttringar av övriga anläggningstillgångar	(10)	33,7	25,1
Förändring av övriga långfristiga placeringar	(10)	0,7	-8,8
Erhållna utdelningar av investeringar	(7)	0,2	0,7
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-58,3	-31,1
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Dragningen av långfristiga lån	(23)		1,5
Återbetalning av långfristiga lån	(23)		-0,2
Förändring av kortfristiga lån, ökning (+) / minskning (-)	(24)	-0,2	-0,5
Förändring av långfristiga fordringar, ökning (-) / minskning (+)	(15)	-10,0	
Förändring av kortfristiga fordringar, ökning (-) / minskning (+)	(19)	-10,0	
Betalda räntor	(7)	-2,8	-3,8
Erhållna räntor	(7)	4,5	1,6
Ökning av andelskapital	(21)	2,3	2,6
Inlöst tilläggsandelskapital	(22)	-12,8	
Erlagda räntor på andelskapital		-5,9	-0,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-34,8	1,1
Förändring av likvida medel, ökning / minskning		-67,5	71,4
Likvida medel vid årets början	(20)	249,4	178,8
Kursdifferenser		2,3	-0,8
Förändring av likvida medel, ökning / minskning		-67,5	71,4
Likvida medel vid årets slut	(20)	184,2	249,4
Ej kassaflödespåverkande poster (A)			
Vinst på försäljning av bestående aktiva		-0,4	-0,2
Avskrivningar och nedskrivningar		61,9	62,8
Övriga intäkter och utgifter som inte medför betalning		-35,6	-36,4
		25,8	26,2
Förändringar i rörelsekapital (B)			
Förändring i rörelsefordringar		-32,9	20,5
Förändring i omsättningstillgångar		-19,7	11,6
Förändring i kortfristiga räntefria skulder		30,3	22,7
		-22,3	54,8

Lånetiden av kortfristiga lån är kortare än 3 månader.

Kassaflödesanalysen innehåller kassaflöden från både kvarvarande verksamheter och verksamheter under avveckling.

Beräkning av förändringar i koncernens eget kapital, IFRS

Eget kapital som tillhör ägarna i moderbolaget									
Mn €	Andelskapital	Fonden för verkligt värde	Reservfond	Förvaltningsrådets dispositionsfond	Omräkningsdifferenser	Akkumulerade vinstmedel	Totalt	Andel av ägare utan bestämmande inflytande	Eget kapital totalt
Eget kapital									
1.1.2015	169,4	7,2	18,5	0,0	-20,6	430,0	604,5	2,0	606,5
Totalresultat		-6,1			-2,8	3,3	-5,6	-2,6	-8,2
Tillägg till andelskapitalet	2,6						2,6		2,6
Förändring i andel hänförlig till innehav utan bestämmande inflytande, då förändringen inte ledde till en ändring i bestämmanderätten						9,7	9,7	6,5	16,1
Övriga ändringar				0,0		-0,4	-0,4		-0,4
31.12.2015	172,0	1,1	18,5	0,0	-23,4	442,5	610,7	5,8	616,5
Totalresultat		5,1			14,1	13,7	32,9	-2,1	30,8
Tillägg till andelskapitalet	2,3						2,3		2,3
Förändring i andel hänförlig till innehav utan bestämmande inflytande, då förändringen inte ledde till en ändring i bestämmanderätten							0,0	1,5	1,5
Ränta på de insatser som handelslagen						-5,6	-5,6		-5,6
Övriga ändringar				0,0		1,0	1,0		1,0
31.12.2016	174,3	6,1	18,5	0,0	-9,3	451,7	641,3	5,2	646,5

I juni löstes alla tilläggsandelar in till deras nominella värde, 12,8 milj. euro. Tilläggsandelarna har makulerats.

På tilläggsandelarna betalades den ränta som upplöpt t.o.m. inlösen datum och som SOK:s stadgar tillåter.

Noter till koncernredovisningen

Grunduppgifter

SOK-koncernen kallas enligt SOK:s stadgar SOK-koncernen. SOK-koncernen utgörs av Centrallaget för Handelslagen i Finland (SOK) och dess dotterbolag: SOK:s hemort är Helsingfors och dess registrerade adress är Flemingsgatan 34, 00510 Helsingfors.

SOK:s syfte är att skapa konkurrensfördelar för S-gruppens affärsverksamhet. SOK förverkligar verksamhetens syfte genom att utveckla och styra S-gruppens strategier, värdekedja och kedjeverksamhet i samverkan med handelslagen. SOK producerar de gemensamma tjänster som S-gruppen behöver och som förbättrar konkurrensförmågan samt bedriver i Finland och närområdet en lönsamt växande affärsverksamhet som skapar synergi och ekonomiskt mervärde för S-gruppens utbud.

En kopia av koncernbokslutet är tillgänglig på webbplatsen <http://www.s-kanava.fi>.

Redovisningsprinciper för koncernbokslutet

Grund för upprättande av bokslut

Koncernbokslutet har upprättats enligt internationella bokslutsstandarder (International Financial Reporting Standards, IFRS). Vid upprättandet har de IAS- och IFRS-standarder samt de SIC- och IFRIC-tolkningar som var giltiga 31.12.2016 tillämpats. Med internationella bokslutsstandarder avses de standarder och tolkningar av dessa som EU godkänt för tillämpning inom EU i sin förordning (EG) nr 1606/2002 och som ingår i finsk bokföringslag samt bestämmelserna enligt denna lag.

Bokslutsuppgifterna anges i miljoner euro och grundar sig på de ursprungliga anskaffningsutgifterna, om inte annat har angivits i de nedanstående redovisningsprinciperna.

Alla siffror i bokslutstabellerna är avrundade, och summan av de enskilda siffrorna kan därför avvika från det visade summabeloppet. Nyckeltalen är beräknade med exakta värden.

S-Banken upprättar koncernbokslut enligt finländsk bokslutsstandard (FAS). Då S-Banken-koncernens resultat sammanställs med SOK-koncernens koncernbokslut (IFRS), har gjorts de nödvändiga IFRS-justeringarna, varav den viktigaste är justeringen av goodwillavskrivningar.

Under räkenskapsåret 2016 tillämpade nya och förnyade standarder och tolkningar

De under räkenskapsperioden 2016 tillämpade förändringarna i IFRS 10 Koncernredovisning, IFRS 11 Samarbetsarrangemang och IAS 28 Innehav i intresseföretag och joint ventures samt de årliga förbättringarna av IFRS-standarderna (årliga förbättringar 2012–2014) har inte haft någon betydelsefull inverkan på koncernbokslutet.

Användning av värderingar

Upprättandet av bokslut enligt IFRS-standarderna kräver värderingar och överväganden vid tillämpningen av redovisningsprinciperna. Värderingarna bygger på bästa möjliga bedömning vid bokslutstidpunkten, men det är möjligt att utfallen avviker från de värderingar som har använts. Eventuella ändringar i värderingar och antaganden upptas under den räkenskapsperiod då korrigeringen av dessa utfördes.

Till centrala antaganden och värderingar angående framtiden anknutna osäkerhetsfaktorer som medför risker för väsentliga förändringar i bokvärdena på tillgångar och skulder under den kommande räkenskapsperioden förekommer vid fastställandet av verkligt värde för tillgångar vid sammanslagningar av företag, och för finansieringsinstrument som klassificeras som nivå tre, samt vid nedskrivningstest, uppskjutna skattefordringar och reserveringar.

Vid betydande företagsstruktureringar har koncernen anlitat externa rådgivare vid fastställandet av det verkliga värdet på materiella och immateriella tillgångar och vid värderingen av dessa har jämförelser gjorts med marknadspriserna på liknande tillgångar.

Nedskrivningsprövning utförs årligen för goodwill och eventuella ofullbordade immateriella tillgångar. Dessutom har nedskrivningsprövning gjorts för förlustbringande affärsverksamheter i utlandet.

Vid nedskrivningsprövningen bygger penningbeloppet som den testade affärsverksamhetshelhetens affärsverksamhet kan ackumulera på beräkningar av nyttjandevärde eller på det verkliga värdet med kostnaderna förorsakade av en avyttring avdragna. Nyttjandevärdet är beräknat enligt på förhand diskonterade kassaflöden. Nedskrivningsprövningen av goodwill beskrivs närmare i bilaga 13, Nedskrivningsprövning.

Antaganden och viktiga osäkerhetsfaktorer vid fastställande av verkligt värde för finansiella instrument beskrivs i not 25, Finansiella tillgångars och skulders verkliga värden. Ytterligare information om latenta skatter och reserver finns i noterna 16, Latenta skatter, och 26, Reserveringar.

Konsolideringsprinciper

I koncernbokslutet ingår förutom moderandelslaget även alla de dotterbolag i vilka moderandelslaget har bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande uppkommer när koncernen har rätt att fastställa principerna för ett företags ekonomi och verksamhet i syfte att få nytta av dess verksamhet. Förutom i Finland har koncernen dotterbolag i Ryssland, Estland, Lettland och Litauen.

Förvärvade dotterbolag inkluderas i bokslutet enligt förvärvsmetoden, dvs. identifierbara tillgångar och övertagna skulder i ett förvärvat bolag har vid tidpunkten för förvärvet värderats till verkligt värde. I goodwill upptas det belopp varmed det överlätna vederlaget, innehav utan bestämmande inflytande i det förvärvade objektet och tidigare aktieinnehav sammanräknat överstiger det verkliga värdet på de förvärvade nettotillgångarna. Med undantag för kostnaderna för främmande kapital kostnadsförs förvärvsrelaterade utgifter.

Samföretag i vilka koncernen har gemensamt bestämmande inflytande och intressebolag i vilka koncernens ägarandel är 20–50 procent av röstetalet och i vilka koncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, har konsoliderats enligt kapitalandelsmetoden. Den andel som motsvarar koncernens ägarandel och har redovisats som ändringar i poster i övrigt totalresultat har upptagits i koncernens poster i övrigt totalresultat. Om koncernens andel av ett intresse- eller samföretags förluster är högre än placeringens bokvärde, upptas placeringen till nollvärde i balansräkningen och överstigande förluster beaktas inte, såvida koncernen inte har åligganden i anknytning till intresse- eller samföretagen. Resultatandelen i ett intresse- eller samföretag som förvärvats i placeringssyfte upptas under rörelsevinsten före finansiella intäkter och kostnader. Resultatet i intresse- och samföretag som främjar koncernens ordinarie affärsverksamhet upptas däremot före rörelsevinsten.

Bolag som förvärvats eller etablerats under räkenskapsåret ingår i koncernbokslutet från och med tidpunkten för förvärv eller etablering. Avyttrade dotterbolag samt intresse- och samföretag har redovisats i koncernbokslutet till och med den tidpunkt då det bestämmande inflytandet, det gemensamma bestämmande inflytandet eller det betydande inflytandet upphörde. Ändringar i moderföretagets ägarandel i ett dotterbolag, som inte leder till förlorat bestämmande inflytande, behandlas som affärstransaktioner som berör eget kapital.

Koncernens interna affärstransaktioner, fordringar, skulder, realiserade täckningsbidrag och dess interna vinstfördelning har eliminerats i koncernbokslutet. Räkenskapsperiodens vinst eller förlust och räkenskapsperiodens övriga totalresultat har delats upp på moderbolagets ägare och innehavare utan bestämmande inflytande. Innehav utan bestämmande inflytande redovisas som en egen post i koncernens eget kapital.

Ömsesidiga fastighetsaktiebolag konsolideras (de tillgångar och skulder som aktieägaren ansvarar för) som gemensam operation rad för rad enligt ägarandel.

Poster i utländsk valuta

Koncernbokslutet framläggs i euro som är den funktionella valutan och rapporteringsvalutan för koncernens moderandelslag. Siffrorna som uttrycker resultatet för utländska koncernbolag och deras ekonomiska ställning har ursprungligen hanterats i den valuta som gäller i respektive bolags omvärld.

Affärstransaktioner i utländsk valuta har bokförts till transaktionsdagens kurs. Monetära poster i utländsk valuta som var öppna vid räkenskapsperiodens utgång har omräknats till euro enligt den kurs ECB noterade på bokslutsdagen, och kursdifferenserna har bokförts med resultatpåverkan. Ickemonetära poster har värderats enligt transaktionsdagens kurs.

De kursdifferenser som uppkommit vid värderingen av kundfordringar bokförs i omsättningen och de kursdifferenser som uppkommit vid värderingen av leverantörsskulder upptas som kostnader ovanför rörelsevinsten. Kursvinster och -förluster som ingår i balansräkningens övriga finansiella poster bokförs under finansiella intäkter och övriga skulder under finansiella kostnader.

De utländska dotterbolagens resultaträkningar har omräknats till euro enligt räkenskapsperiodens medelkurs och balansräkningarna enligt bokslutsdagens kurs. Kursdifferenser som orsakas av att posterna i resultaträkningen och i det övriga totalresultatet omräknas enligt medelkursen och att balansposterna omräknas enligt bokslutsdagens kurs liksom även den omräkningsdifferens som uppkommer vid elimineringar av anskaffningsutgifter hos dotterbolag och i dotterbolagens eget kapital och som orsakas av kursdifferenserna har bokförts som en egen post i övriga poster i övrigt totalresultat. Då ett utländskt dotter-, intresse-, eller samföretag avyttras bokförs den ackumulerade omräkningsdifferensen resultatpåverkande som en del av realisationsvinsten eller -förlusten.

Kursdifferenserna i lån som beviljats utländska dotterbolag har upptagits i poster i det övriga totalresultatet till den del som det råder osäkerhet om att de återbetalas inom en överskådlig framtid.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar ingår i följande poster i balansräkningen: långfristiga finansiella tillgångar, kundfordringar och övriga kortfristiga räntefria fordringar, kortfristiga räntebärande fordringar, kortfristiga placeringar och likvida medel.

I långfristiga finansiella tillgångar ingår aktier, kapitalånefordringar, övriga långfristiga lånefordringar, långfristiga kundfordringar och långfristiga kundfordringar. I de kundfordringar och

övriga kortfristiga räntefria fordringar som räknas till finansiella tillgångar ingår kundfordringar, derivatfordringar och resultatregleringar i finansiella poster. I kortfristiga räntebärande fordringar ingår kortfristiga lånefordringar och övriga kortfristiga fordringar. Likvida medel består av kontanta medel och mycket likvida fordringar på kreditinstitut.

Finansiella skulder ingår i följande poster i balansräkningen: långfristiga räntepliktiga skulder, långfristiga räntefria skulder, kortfristiga räntepliktiga skulder, kortfristiga räntefria skulder och leverantörsskulder.

I långfristiga räntepliktiga skulder ingår skulder till handelslag och andra, samt skulder för finansiell leasing. I de långfristiga räntefria skulder som räknas till finansiella skulder ingår de medel som regionhandelslagen har placerat i SOK-koncernens penningräkningstjänst. I leverantörsskulderna ingår kortfristiga leverantörsskulder. Kortfristiga räntepliktiga skulder består av kortfristiga skulder till andra samt till finansiell leasing anknutna kortfristiga skulder. I kortfristiga räntefria skulder, som hanteras som finansiella skulder, ingår derivat skulder och till finansiella poster anknutna resultatregleringar.

Inom SOK-koncernen tillämpas ett förfarande där finansiella tillgångar och skulder registreras i balansräkningen enligt avräkningsdagen. Finansiella tillgångar och skulder, som inte senare värderas till verkligt värde enligt resultatpåverkan, värderas till det ursprungliga verkliga värdet ökat med direkta anskaffningskostnader.

Finansiella tillgångar och skulder klassificeras i finansiella tillgångar eller skulder som upptas resultatpåverkande till verkligt värde, finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning, lån och fordringar samt övriga finansiella skulder. Finansiella tillgångar och skulder värderas utgående från klassificeringen till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden.

Ett finansiellt instruments verkliga värde bestäms enligt de priser som noterats på aktiva marknader eller med värderingsmetoder som allmänt accepteras på marknaden. Ränteswapavtalens verkliga värden har beräknats genom att diskontera de kommande kassaflödena till nuläget med bokslutsdagens marknadsräntor. Ränteoptionerna har värderats enligt motpartens prisnotering. Valutaterminernas verkliga värde har beräknats genom att värdera dem till terminkursen som gällde på bokslutsdagen. Elderivatet upptas till verkligt värde enligt marknadsnoteringarna på bokslutsdagen. De finansiella tillgångar och skulder som skall värderas till sitt verkliga värde har värderats enligt medelkurserna.

I finansiella tillgångar och skulder som upptas resultatpåverkande till verkligt värde bokförs de derivatkontrakt på vilka säkringsredovisning inte tillämpas. Finansiella tillgångar eller skulder som ska upptas resultatpåverkande till sitt verkliga värde värderas till sitt verkliga värde på bokslutsdagen. Förändringen i det verkliga värdet tas upp i resultaträkningen, varvid som intäkt eller utgift

för redovisningsperioden upptas differensen mellan de till sitt verkliga värde upptagna finansiella instrumentens värde vid tidpunkten för bokslutet och deras bokvärde enligt det föregående bokslutet. Om ett finansiellt instrument som ska tas upp till sitt verkliga värde har anskaffats under redovisningsperioden, upptas som intäkt eller kostnad för redovisningsperioden differensen mellan det finansiella instrumentets värde på bokslutsdagen och anskaffningsutgiften.

Förändringarna i derivatens verkliga värde är, med undantag av säkringsredovisningen, bokförda med resultatpåverkan. Realiserade och orealiserade vinster och förluster från de derivat som har ingåtts i syfte att säkra inköp och leverantörsskulder upptas under inköp. Största delen av elderivatet överfördes till S-Voima Oy år 2010. De elderivat som i detta sammanhang kvarstod hos SOK överfördes till S-Voima Oy genom avtal med motsatt förtecken. Elderivatet värderas till verkligt värde, men deras nettoresultatpåverkan är noll. Realiserade och orealiserade vinster för övriga derivat som ska redovisas till verkligt värde i resultaträkningen har redovisats i de finansiella intäkterna och förlusterna har redovisats i de finansiella kostnaderna.

I finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning upptas fordringsbevis och övriga inhemska och utländska värdepapper och andelar som inte klassificeras som finansiella tillgångar som ska bokföras med resultatpåverkan till verkligt värde, som placeringar som behålls till förfallodagen, eller som lån och fordringar. De finansiella tillgångarna som är tillgängliga för försäljning värderas till verkligt värde. Det verkliga värdet för placeringar som är föremål för offentlig handel fastställs enligt deras marknadsvärde. Förändringar av det verkliga värdet förs via det övriga totalresultatet till fonden för verkligt värde i det egna kapitalet. Då ett finansiellt instrument säljs, resultatförs den i eget kapital ackumulerade förändringen i verkligt värde som ändring av klassificeringen tillsammans med upplupna räntor och realisationsvinsten eller -förlusten. Placeringar, som inte noteras offentligt, värderas till anskaffningsutgiften, om deras verkliga värde inte kan bestämmas tillförlitligt.

I lån och fordringar upptas sådana på den aktiva penningmarknaden icke noterade finansiella tillgångar till vilka anknutna avgifter är fasta eller kan bestämmas och som inte ingår i de finansiella tillgångar som bokförs med resultatpåverkan till verkligt värde, de finansiella tillgångar som behålls till förfallodagen eller de finansiella tillgångarna som är tillgängliga för försäljning. Transaktionskostnaderna för lån och fordringar inkluderas i upplupet anskaffningsvärde som beräknas enligt effektivräntemetoden och periodiseras med resultatpåverkan under fordringens löptid. Efter den ursprungliga införingen värderas lån och fordringar till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden.

En post som ingår i övriga finansiella skulder upptas i balansräkningen till nominellt värde då postens verkliga värde vid tidpunkten då detta görs motsvarar det nominella värdet. Om man

som en skulds kapital har erhållit ett belopp som är mindre eller större än skuldens nominella värde, upptas skulden till det belopp som har erhållits. Differensen mellan en skulds nominella värde och anskaffningsutgiften för den, som har upptagits som räkenskapsperiodens kostnad eller intäkt, periodiseras och upptas som en ökning eller minskning av anskaffningsutgiften för skulden. Differensen mellan det nominella värdet och anskaffningsutgiften eller en till skulden anknuten provisionskostnad eller sådan utgift som är en del av ränteutgiften för skulden, periodiseras med effektivräntemetoden som en kostnad över skuldens löptid. De övriga finansiella skulderna värderas vid bokslutstidpunkten till upplupen anskaffningsutgift enligt effektivräntemetoden.

Säkringsredovisning

Koncernen tillämpar säkringsredovisning enligt IFRS på en del av valutaderivat som säkrar koncernens inköp av varor. För deras del är det endast valutakursrisken som är föremål för säkring. Säkringsredovisningsmodellen som används är säkring av kassaflödet.

Koncernen har derivatkontrakt som inte omfattas av säkringsredovisningen och som enligt koncernens finansieringspolicy är effektiva ekonomiska säkringsinstrument, men på vilka koncernen inte tillämpar säkringsredovisning enligt IAS 39.

Nedskrivning av finansiella tillgångar

Vid rapportperiodens slut genomförs en bedömning av huruvida det finns objektiva belägg för att värdet av en sådan finansiell tillgångspost som värderas till annat än till verkligt värde via resultaträkningen har minskat. Som objektivt belägg betraktas till exempel en kunds betalningsdröjsmål, insolvens eller konkurs, företags- eller skuldsanering samt en betydande förändring av kreditriskklassificeringen. Om objektiva belägg finns för en minskning av värdet, bokförs en nedskrivning.

Beloppet på nedskrivningen av finansiella tillgångar, som upptas under upplupen anskaffningsutgift, fastställs som differensen mellan fordringens bokvärde och det diskonterade värdet på framtida kassaflöden som ackumuleras från fordringen med hänsyn till det verkliga värdet på en eventuell säkerhet. Som diskonteringsränta används fordringens ursprungliga effektiva ränta. Differensen bokförs som nedskrivning i resultaträkningen och räntan ackumuleras fortsättningsvis på det minskade saldot med avtalets ursprungliga effektiva ränta.

Om nedskrivningsbeloppet i ett senare skede minskar och förändringen kan anses ha samband med en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen har bokförts, återförs nedskrivningen med resultatpåverkan.

När objektiva belägg finns för en nedskrivning av ett skuldebrev eller en aktie som ingår i finansiella tillgångar tillgängliga för

försäljning, elimineras den ackumulerade förlusten i eget kapital och upptas som nedskrivning i resultaträkningen. Nedskrivningen definieras som skillnaden mellan dess bokvärde och nuvärdet av en jämförbar posts uppskattade framtida kassaflöden, diskonterade till rapporteringstidpunkten med marknadsintäkten. Om det verkliga värdet på ett skuldebrev klassificerat som tillgängligt för försäljning senare stiger och värdestegringen objektivt sett kan anses ha samband med en händelse som har inträffat efter att nedskrivningen har bokförts, återförs nedskrivningen och bokförs med resultatpåverkan. Om en akties verkliga värde senare stiger, upptas värdeökningen i eget kapital via poster i övrigt totalresultat.

Principerna för intäktsföring

SOK-koncernens omsättning består av fakturering som anknyter till handelslagens varuinköp, de gemensamma servicefunktioner som SOK producerar centralt och dotterbolagens egen detaljhandelsförsäljning. Försäljningen till handelslagen är försäljning med fakturering. Detaljhandelsförsäljningen är i huvudsak kontantförsäljning eller kreditkortsförsäljning.

Försäljning av varor och tjänster inräknas i omsättningen. Vid beräkning av omsättningen avdras bland annat de bonusrabatter som beviljas ägarkunderna för koncentration av inköp, övriga beviljade rabatter, mervärdesskatten samt valutakursdifferenserna från försäljningen.

Försäljningen av varor intäktsförs när de väsentliga riskerna, förmånerna och det bestämmande inflytandet i anknytning till ägandet av varorna har övergått till köparen och det är sannolikt att den ekonomiska fördelen anknuten till försäljningen kommer koncernen till del. I regel intäktsförs försäljningen av varor då varorna överlämnas. Intäkter från en tjänst intäktsförs då tjänsten är utförd och det är sannolikt att den ekonomiska fördelen med tjänsteprestationen kommer utföraren till del.

Bidrag

Bidrag mottagna av från staten eller någon annan instans intäktsförs i resultaträkningen då de utgifter som avser objektet för bidraget bokförs som kostnad. Bidrag som anknyter till anskaffning av materiella och immateriella nyttigheter dras av från de berörda nyttigheternas bokvärden. Dessa bidrag intäktsförs under tillgångens ekonomiska livslängd.

Övriga rörelseintäkter

Som övriga rörelseintäkter upptas andra intäkter än intäkter som uppkommer i anknytning till den egentliga försäljningen av prestationer, t.ex. vinst av försäljning av anläggningstillgångar, intäkter från avyttring av affärsverksamheter, skadeståndsintäkter samt

erhållna bidrag och stöd som inte har getts för att finansiera en viss investering eller delta i en viss utgift.

Anställningsförmåner

Pensionsarrangemangen klassificeras som förmåns- och betalningsgrundade arrangemang. Vid betalningsgrundade arrangemang betalas fasta premier till fristående bolag utan juridiska eller faktiska skyldigheter att betala tilläggspremier, om premiemottagaren inte förmår att uppfylla sitt åtagande att betala pensionsförmånerna. Alla arrangemang som inte uppfyller dessa villkor är förmånsgrundade arrangemang.

Premierna till betalningsgrundade arrangemang bokförs som kostnader i resultaträkningen för den räkenskapsperiod som premierna avser. Utgifterna för förmånsgrundade pensionsarrangemang upptas som kostnad över personernas anställningstid enligt kalkyler utförda av auktoriserade försäkringsmatematiker. Som på förmånsgrundade arrangemang grundad skuld eller fordran upptas i balansräkningen nuvärdet av den på det förmånsgrundade arrangemanget grundade förpliktelsen med avdrag för det gängse värdet på pensionsarrangemangets tillgångar på bokslutsdagen. Poster som grundar sig på omvärdering av denna förmånsgrundade nettoskuld upptas i det övriga totalresultatet under samma redovisningsperiod som de uppstår.

Kostnader som bygger på en retroaktiv arbetsprestation bokförs med resultatpåverkan över tiden fram till den tidigare av följande tidpunkter: tidpunkten då arrangemanget ändras eller inskränks eller då de till detta anknutna utgifterna för nyarrangemang eller förmånerna anknutna till anställningens upphörande bokförs. Personalen får till anställningsförhållandets längd anknutna arbets- och åldersbemärkelsedagsförmåner. För arbets- och åldersbemärkelsedagsförmånen upptas en arbets- och åldersbemärkelsedagsförmånsskuld.

Rörelsevinst

Rörelsevinsten uppstår när man till omsättningen lägger övriga rörelseintäkter, drar av räkenskapsperiodens inköp av material, förnödenheter och varor, externa tjänster, kostnader för anställningsförmåner, avskrivningar, eventuella nedskrivningar och övriga rörelsekostnader samt lägger till eller drar av resultatet för de intresse- och samföretag som främjar koncernens ordinarie affärsverksamhet. Alla andra poster i resultaträkningen än de ovan nämnda redovisas under rörelsevinsten.

Valutakursdifferenser och förändringar i derivatens verkliga värden ingår i rörelsevinsten om de härrör från poster som anknyter till affärsverksamheten; annars upptas de i finansiella intäkter och kostnader.

Inkomstskatt

I inkomstskatten i resultaträkningen ingår de skatter som beräknats enligt räkenskapsperiodens beskattningsbara inkomst, korrigeringar av tidigare räkenskapsperioders skatter och förändringar i de uppskjutna skatterna. Skatteeffekten av poster som bokförs direkt i eget kapital eller i övrigt totalresultat bokförs dock i berörda poster. Periodens inkomstskatt beräknas enligt den skattesats som gäller i respektive land vid bokslutstidpunkten.

Uppskjuten skatteskuld och skattefordran beräknas för de temporära differenserna mellan bokföringen och beskattningen. För goodwill har inga uppskjutna skatteskulder beräknats till den del som goodwill inte är avdragsgill i beskattningen. De mest betydande temporära differenserna uppkommer genom differenser mellan bokvärdena och de skattemässiga värdena för materiella anläggningstillgångar och placeringsfastigheter (finansieringsleasing, avskrivningsdifferens, koncernens interna täckningsbidrag och realisationsvinster) och till följd av värderingar till verkligt värde samt utnyttjade skattemässiga förluster. För outdelade vinstmedel i utländska dotterbolag upptas ingen uppskjuten skatteskuld, om utdelning inom en förutsägbar framtid inte är sannolik. Uppskjutna skatter beräknas enligt de skattesatser som gäller på bokslutsdagen samt, då skattesatserna ändras, enligt de skattesatser som i praktiken godkänts senast vid utgången av rapportperiodens sista dag.

I koncernbalansräkningen ingår, med undantag för de ovan nämnda outdelade vinstmedlen i utländska dotterbolag, den uppskjutna skatteskulden i sin helhet och den uppskjutna skattefordringen i sådan omfattning som sannolikt kan utnyttjas mot den beskattningsbara inkomst som ackumuleras i framtiden; förutsättningarna för upptagning bedöms den sista dagen varje rapportperiod.

Goodwill och övriga immateriella tillgångar

Goodwill som uppkommer vid sammanslagning av affärsverksamheter består av differensen mellan det till verkligt värde värderade överlätna vederlaget och de anskaffade nettotillgångar som kan specificeras och som värderats till verkligt värde vid anskaffningstidpunkten. Inga avskrivningar bokförs för goodwill utan goodwill prövas årligen med tanke på en eventuell nedskrivning. Goodwill hänförs till de enheter som genererar kassaflöde. För intresse- och samföretag inkluderas goodwill i placeringsansaffningsutgift.

Övriga immateriella tillgångar är bland annat programlicenser och upphovsrätter. Övriga immateriella tillgångar värderas till den ursprungliga anskaffningsutgiften och avskrivs linjärt under den uppskattade ekonomiska livslängden. Utom goodwill har SOK-koncernen inga immateriella tillgångar med obegränsad ekonomisk livslängd.

Avskrivningstider för övriga immateriella tillgångar:	År
Licensavgifter för datorprogram	3–5
Övriga immateriella tillgångar	3–10

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar värderas till den ursprungliga anskaffningsutgiften med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Materiella anläggningstillgångar avskrivs linjärt enligt den uppskattade ekonomiska livslängden. Inga avskrivningar görs för markområden.

Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar:	År
Byggnader	15–35
Lätta konstruktioner och anordningar i byggnader	5–15
Kontors- och lagerinventarier	5–10
Maskiner för lager-, service- och förädlingsverksamhet	5–10
Restaurang- och hotellinventarier	3–10
Butiksinventarier	3–7
Motorfordon och servrar	3–5
Ombyggnad av lokaler	3–10

Avskrivningarna på en materiell anläggningstillgång avslutas när den materiella anläggningstillgången klassificeras som tillgänglig för försäljning. De vinster eller förluster som uppkommer då en materiell anläggningstillgång avyttras eller tas ur bruk bokförs i rörelsens övriga intäkter eller kostnader.

Nedskrivningar

Bokvärderna på de tillgångsposter som ingår i materiella och immateriella tillgångar värderas årligen för att tecken på en eventuell nedskrivning ska kunna upptäckas. Om sådana tecken upptäcks, fastställs det penningbelopp som kan ackumuleras för den aktuella tillgångsposten. Det penningbelopp som kan ackumuleras beräknas dessutom årligen för följande tillgångsposter, oavsett om tecken på nedskrivning har upptäckts: goodwill, immateriella tillgångar under tillverkning och immateriella tillgångar med obegränsad ekonomisk verkningstid. En nedskrivning bokförs om balansvärdet av tillgångsposten eller den enhet som genererar kassaflöde överskrider det penningbelopp som kan ackumuleras från den. Nedskrivningen upptas i resultaträkningen.

En nedskrivning för en enhet som genererar kassaflöde upptas så, att den i första hand minskar goodwill för den enhet som producerar kassaflöde och därefter proportionellt minskar enhetens övriga tillgångsposter.

Det penningbelopp som kan ackumuleras fastställs så att det antingen är det verkliga värdet med avdrag för de utgifter försäljningen medför eller nyttjandevärdet, om det är högre. Då

nyttjandevärdet fastställs, diskonteras de uppskattade framtida kassaflödena till nuvärdet på basis av de diskonteringsräntor som beskriver den genomsnittliga kapitalkostnaden före skatter för den enhet som genererar kassaflöde.

En tidigare bokförd nedskrivning återförs om de värderingar som används vid fastställandet av det penningbelopp som kan ackumuleras förändras. Nedskrivningen återförs högst till det belopp som skulle ha fastställts för tillgångsposten som bokvärdet med avdrag för avskrivningar om inga nedskrivningar hade bokförts för tillgångsposten under tidigare år. Nedskrivningar av goodwill återförs inte.

Hyresavtal

De hyresavtal, enligt vilka de risker och förmåner som typiskt anknyts till ägande till väsentliga delar överförs till koncernen, klassificeras som finansiella leasingavtal. Det verkliga värdet på en tillgång som anskaffats med ett finansiellt leasingavtal eller ett lägre nuvärde på kommande leasingbetalningar än verkligt värdet upptas vid hyresperiodens ingång i balansräkningen som materiell anläggningstillgång eller i placeringsfastigheter (placeringsfastigheter beskrivs närmare nedan), och de förpliktelser avtalet medför som räntepliktiga skulder. Leasinghyror som betalas delas upp i räntekostnader och amortering av skuld. Räntekostnaden upptas i resultaträkningen under hyresperioden så, att en lika stor ränteprocent bildas för den resterande skulden. På tillgångar som anskaffats med finansiellt leasingavtal bokförs avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Avskrivningarna utförs enligt avskrivningstiderna för koncernens anläggningstillgångar eller enligt hyrestiden, om denna är kortare.

De hyresavtal enligt vilka en väsentlig del av de risker och förmåner som är typiska för ägande belastar hyresgivaren klassificeras som övriga hyresavtal. Mottagna och utbetalda hyror baserade på övriga hyresavtal upptas som intäkter eller kostnader i resultaträkningen i lika stora poster under hyresperioden.

Om ett avtal om sale-leaseback leder till ett finansiellt leasingavtal, upptas en eventuell realisationsvinst som skuld i balansräkningen och intäktsförs under hyresperioden. En eventuell försäljningsförlust upptas direkt i resultaträkningen.

Placeringsfastigheter

Placeringsfastigheter är fastigheter som används för affärsverksamhet av utomstående parter och som koncernen innehar främst för att uppbära hyresintäkter och/eller för att tillgodogöra sig tillgångens värdeökning. Placeringsfastigheterna värderas till anskaffningspris med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar enligt samma principer som gäller för de fastigheter som ingår i materiella anläggningstillgångar. I de fastigheter som klassificeras som placeringsfastigheter ingår både fastigheter som ägs och fastigheter vars affärsverksamhet har sålts, men vars hyresavtal koncernen har behållit.

Vid fastställandet av det verkliga värdet för placeringsfastigheter används såväl en extern fastighetsvärderares bedömning som baseras på marknadsvärdet som en själv utarbetad bedömning som baseras på fastighetens avkastningsvärde. Hyresintäkterna från placeringsfastigheterna redovisas i omsättningen. Till placeringsfastigheterna hör fyra spahotell som förvärvats genom finansiella leasingavtal och vars affärsverksamhet har sålts, men för vilkas del hyresavtalet har hållits kvar hos koncernen. Det verkliga värdet av dessa objekt har inte presenterats, eftersom koncernen inte känner till Holiday Clubs hyresavtal och uppgifter om försäljning.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas till anskaffningsutgiften eller till ett lägre nettorealiseringsvärde. Anskaffningsutgiften fastställs enligt FIFO- metoden eller med metoden vägt medelpris och den innehåller alla direkta utgifter som orsakas av anskaffningen. Netto-realiseringsvärdet är det uppskattade försäljningspriset vid en normal affärsverksamhet med avdrag för uppskattade kostnader för färdigställandet av produkten och uppskattade nödvändiga utgifter för genomförandet av försäljningen.

Räntor på andelar och dividender

De räntor på andelskapitalet och de dividender som koncernen betalar respektive delar ut bokförs som en minskning av det egna kapitalet för den räkenskapsperiod under vilken ägarna har godkänt utbetalningen av räntan på andelskapitalet eller utdelningen av dividend.

Andels- och tilläggsandelskapital

Andelskapitalet utgörs av totalbeloppet av insatserna som handelslagen har erlagt till Centrallaget för Handelslagen i Finland. Hur många insatser ett handelslag har fastställs på basis av handelslagets medlemsantal och de årliga inköpen.

I juni 2016 löstes alla tilläggsandelar in till deras nominella värde 12 750 000,00 euro. Tilläggsandelarna har makulerats. För tilläggsandelarna betalades den ränta som ackumulerats fram till inlösningsdagen och som godkänns av SOK:s regler.

Reserveringar

En reservering bokförs då koncernen till följd av en tidigare transaktion har en juridisk och faktisk förpliktelse, då en betalningsförpliktelse sannolikt uppfylls och då förpliktelsens belopp kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt. En ersättning från tredje part som anknyter till förpliktelsen upptas i balansräkningen som fordran, då den i praktiken är säker. Reserveringarnas belopp granskas varje bokslutsdag och beloppen ändras så att de motsvarar bästa värdering vid tidpunkten för granskningen.

Reserveringar kan till exempel anknyta till lokaliteter som inte utnyttjas till fullo, garantireserveringar och omorganisation av funktioner.

Tillgångsposter tillgängliga för försäljning och avvecklade verksamheter

Som tillgångspost tillgänglig för försäljning klassificeras en sådan post eller en sådan grupp av poster som enligt avyttringsplanen ska avyttras, och som ackumulerar penningbelopp främst som försäljningsobjekt och inte genom kontinuerlig användning. En post eller grupp av poster som klassificeras som tillgänglig för försäljning värderas till bokvärdet eller till ett lägre verkligt värde med avdrag för de kostnader avyttringen medför. Tillgångar tillgängliga för försäljning och skulder som hänför sig till dessa upptas i balansräkningen separat från de löpande verksamheternas tillgångar och skulder från den tidpunkt då de klassificerades som tillgängliga för försäljning. Uppgifterna för jämförelseåret omklassificeras inte.

En avvecklad verksamhet är en verksamhet av betydelse som redovisas separat och som redan har avyttrats (eller en verksamhet som permanent har lagts ned) eller en verksamhet som klassificerats som tillgänglig för försäljning. I resultaträkningen upptas resultatet för avvecklade verksamheter på en egen rad efter resultatet för de löpande verksamheterna. Även uppgifterna i jämförelseårets resultaträkning korrigeras på motsvarande sätt.

Ändringar i standarder och tolkningar utgivna av IASB som träder i kraft senare

Standarden IFRS 9 Finansiella instrument kommer koncernen att tillämpa från den dag standarden träder i kraft (i kraft 1.1.2018). IFRS 9 kommer att ersätta den nuvarande standarden IAS 39 Finansiella instrument: redovisning och värdering. IFRS 9 innehåller förnyade principer för klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder, och dessutom har reglerna för säkringsredovisning förnyats. Enligt den nya standarden värderas finansiella tillgångar efter den ursprungliga införingen antingen till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde, beroende på företagets affärsmodell för hantering av finansiella tillgångar och på avtalsbaserade kassaflöden från finansiella tillgångar. Finansiella tillgångar i form av eget kapital värderas efter den ursprungliga införingen till verkligt värde. Reglerna för klassificering och värdering av finansiella skulder förblir i huvudsak oförändrade. Enligt koncernens bedömning kan införandet av standarden ha en viss inverkan på kommande koncernbokslut.

Standarden IFRS 15 Försäljningsintäkter av kundkontrakt (i kraft 1.1.2018) innehåller en anvisning i fem faser om intäktsföring av på kundkontrakt baserade försäljningsintäkter och ersätter de nuvarande standarderna IAS 18 och IAS 11 och tolkningar anknutna till dessa. Försäljning kan bokföras över tid eller vid ett tillfälle, och bestämmanderättens övergång är det centrala kriteriet.

SOK-koncernen utövar affärsverksamhet där prestationsskyldigheten i de flesta fall uppfylls vid den tidpunkt då kunden får bestämmanderätten till produkten, och detta är inte förknippat med någon förändring i förhållande till den tidigare principen för intäktsföring, där kriteriet för uppfyllande av prestationsskyldigheten var att riskerna och nyttorna övergår, vilket också fortfarande är en central indikation på att bestämmanderätten övergår till kunden. För turism- och näringshandelns del har betydelsefulla förändringar inte heller identifierats. För webbhandelns del påverkar det nya regelverket för produktreturer hur skulden för produktreturer hanteras. Vår bedömning är att inte heller detta skulle ha en betydelsefull inverkan.

Fastställandet av transaktionspriset i kundavtal är inte förknippat med betydelsefulla rörliga ersättningar och avtalen omfattar inga betydelsefulla finansiella komponenter.

Till följd av vad som konstaterats ovan medför ibruktageandet av standarden IFRS 15 inga betydelsefulla verkningar i eurobelopp.

Standarden IFRS 15 förutsätter att tilläggskostnader som uppkommer till följd av erhållna kundavtal och kostnader som uppkommer när kundavtalet uppfylls redovisas i balansräkningen. SOK-koncernen har inga dylika externa arvoden som är kopplade till erhållandet av kundavtal och koncernens kundavtal är inte förknippade med aktiverade kostnader för uppfyllande av kundavtal.

De noter som standarden IFRS 15 förutsätter kommer att öka den mängd information som presenteras i noterna till bokslutet om försäljningsintäkter från kundavtal. Av de krav på noter, vilka är förknippade med intäktsföringen av försäljningsintäkter över tid och för erhållande av kundavtal eller behandling av kostnader för att kundavtal uppfylls, är inte alla relevanta för koncernen.

IFRS 16 Leasingavtal (träder i kraft 1.1.2019, inte godkänd av EU) ersätter de nuvarande anvisningarna i IAS 17. Detta medför stora förändringar särskilt för leasetagare. Enligt IFRS 16 ska leasetagare för nästan alla sina leasingavtal i balansräkningen ta upp den leasingavtalsskuld som beskriver leasingavgifter som ska betalas i framtiden samt den tillgångspost som avser nyttjanderätten. Standarden har enligt den preliminära bedömningen en betydelsefull inverkan särskilt på balansräkningarna i kommande koncernbokslut. Dessutom kommer indelningen av leasingutgifterna i avskrivningar och räntekostnader i koncernbokslutet att förändra strukturen hos koncernens resultaträkning.

De andra publicerade standarderna och tolkningarna som träder i kraft senare har inte enligt preliminära bedömningar någon betydelse för koncernen.

1. Segmentinformation

För den högsta ledningens rapportering är SOK-koncernens affärsverksamhet uppdelad i fem affärssegment. Segmentuppdelningen bygger på uppdelningen enligt branscher. I bokslutet för år 2015 och 2016 har bil- och biltillberörshandeln klassats som avvecklad verksamhet och på grund av sin ringa betydelse redovisats i gruppen Interna elimineringar och övriga.

SOK-koncernens rapporterade segment är

Markethandel

SOK-koncernen idkar markethandel i Baltikum och Ryssland via sina dotterbolag. AS Prisma Peremarket har fem stormarknader i Tallinn, en i Narva och två i Tartu. A/S Prisma Latvija har tre stormarknader i Riga. UAB Prisma LT har two stormarknader i Litauens huvudstad Vilnius och två Prisma-enheter i Kaunas. OOO Prisma har två supermarketar och sju stormarknader i S:t Petersburg.

Turist- och bespinningsverksamhet

Inom SOK-koncernen bedrivs turist- och bespinningsverksamhet av Sokotel Oy i Finland, AS Sokotel i Estland och OOO Sokotel i Ryssland. SOK-koncernens hotell är verksamma under varumärkena Sokos Hotels och Radisson Blu Hotels. I Finland har Sokotel Oy 14 Sokos-hotell och 7 Radisson Blu-hotell. I Tallinn finns Original Sokos Hotel Viru och Solo Sokos Hotel Estoria inklusive sina restauranger. I S:t Petersburg har OOO Sokotel tre Sokos Hotel kedjehotell. Av dessa är ett hotell ett spahotell.

Fastighetsaffärs verksamhet

Fastighetsaffärsverksamhetens omsättning består av intäkter av hyror för och fastighetservice vid fastigheter ägda av SOK-koncernen. SOK Fastighetsfunktioner säljer fastighetstjänster till hela S-gruppen.

Inköps- och serviceverksamhet

Inex Partners Oy erbjuder logistiktjänster för daglig-, bruks- och specialvaror till detaljhandelskedjor. Meira Nova Oy erbjuder anskaffnings- och logistiktjänster till enheter inom hotell-, restaurang- och cateringbranschen.

Målet för SOK-koncernens servicefunktioner är att utveckla verksamhetsmodeller och processer i syfte att producera så mycket mervärde som möjligt för S-gruppens affärsverksamheter. Servicefunktionerna utvecklar och underhåller affärsverksamhetsmodeller som ökar hela S-gruppens konkurrensförmåga och producerar kostnadseffektiva tjänster för S-gruppen. De gemensamma servicefunktionerna handhar de servicefunktioner inom S-gruppen vilkas koncentration kan ge kostnadsbesparingar eller bättre kvalitet i verksamheten.

Bankverksamhet

Syftet med S-banken är att producera konkurrenskraftiga grundläggande banktjänster för handelslagens ägarkunder. Samtidigt förstärker butiksbanken kundlojaliteten och sänker kostnaderna för affärsfunktionerna. Som bankverksamhet rapporteras koncernens andel av den del av S-Banken-koncernens resultat som konsolideras.

Principerna för segmentrapporteringen i SOK-koncernen och avstämning i bokslutet enligt IFRS

För SOK-koncernens högsta ledning rapporteras följande poster: omsättning, rörelseresultat, operativt resultat, investeringar, realiseringar samt rörelsekapital. Den operativa rapporteringen bygger på den finländska bokföringslagstiftningen och på principerna för operativ redovisning. Varje segment rapporteras eliminerat med segmentets interna poster. I till exempel inköps- och serviceverksamhetets omsättning elimineras den interna omsättningen i bolagen som ingår i segmentet. Den operativa rapporteringens omsättning avstäms med bokföringens IFRS-omsättning för fortlöpande verksamheter. Omsättningen i bokföringen är både för fortlöpande och avvecklade verksamheter del av en yttre omsättning i vilken koncernens alla interna poster elimineras. Differenser mellan den operativa rapporteringens och bokföringens omsättning har inga väsentliga betydelse.

I redovisningen av rörelseresultatet används värderingar enligt bestämmelserna i den finländska lagstiftningen. Intäkter och kostnader hänförs till ett segment enligt orsaksprincipen. Av stämningen av rörelseresultatet med resultatet före skatter från fortlöpande verksamheter enligt IFRS framgår de poster som inte ingår i det operativa resultatet. Dessa utgörs bl.a. av finansiella intäkter och kostnader försäljningsvinster och -förluster samt kostnader av engångskaraktär för avveckling av affärsverksamhet.

Tillgångar hänförs till och rapporteras inte i SOK-koncernens operativa rapportering med undantag för rörelsekapitalet.

2016 Mn €	Markethandel	Turist- och bespisningsverksamhet	Inköpsverksamhet och serviceverksamhet	Fastighetsaffärs verksamhet	Bankverksamhet	Interna elimineringar och övriga	Ledningsrapportering totalt
Omsättning	396,7	255,0	6 428,5	82,5		-92,6	7 070,2
Rörelseresultat	-26,3	24,1	3,1	17,2	8,2	0,3	26,6
Investeringar	1,7	9,7	35,6	45,9		0,3	93,1
Avyttringar	0,1	0,1	33,4	0,3			33,9
Rörelsekapital	0,0	3,2	-22,8			-2,6	-22,2
Omsättningens avstämning							
Rapporterad omsättning enligt operativ redovisning				7 070,2			
Elimineringar				3,8			
Omsättning från fortlöpande verksamheter IFRS				7 074,0			
Resultatets avstämning							
De rapporterade segmentens rörelseresultat				26,6			
Poster som inte ingår i SOK-koncernens rörelseresultat:							
Finansiella intäkter och kostnader (FAS)				2,2			
De rapporterade segmentens rörelseresultat				28,8			
Anläggningstillgångars försäljningsvinster och -förluster				-0,2			
Övriga rörelseintäkter och -kostnader				0,4			
Förändringar av reserveringar				-8,3			
Värderingsvinster och -förluster på derivat				0,8			
Nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar				-0,8			
IFRS justeringar				2,1			
Resultat före skatter från fortlöpande verksamheter IFRS				22,8			
Tilläggsuppgifter på koncernnivå, ytter intäkter							
Finland				6 632,1			
Utlandet				441,9			
Omsättning totalt				7 074,0			
Markethandel				396,6			
Turist- och bespisningsverksamhet				258,8			
Inköps- och serviceverksamhet				6 336,1			
Fastighetsaffärs verksamhet				82,5			
Omsättning totalt				7 074,0			
Tilläggsuppgifter på koncernnivå, anläggningstillgångar							
Finland				425,8			
Utlandet				65,0			
Anläggningstillgångar totalt				490,8			

2015 Mn €	Markethandel	Turist- och bespisningsverksamhet	Inköpsverksamhet och serviceverksamhet	Fastighetsaffärs verksamhet	Bankverksamhet	Interna eliminerings och övriga	Ledningsrapportering totalt
Omsättning	447,5	258,6	6 412,0	68,8		-152,3	7 034,6
Rörelseresultat	-27,3	18,9	1,6	13,9	5,6	2,9	15,6
Investeringar	2,0	4,0	15,8	25,8		0,5	48,1
Avyttringar	0,6	0,0	22,8	1,7		-0,5	24,6
Rörelsekapital	-3,1	2,2	-33,1			-2,5	-36,5
Omsättningens avstämning							
Rapporterad omsättning enligt operativ redovisning				7 034,6			
Eliminerings				3,8			
Omsättning från fortlöpande verksamheter IFRS				7 038,4			
Resultatets avstämning							
De rapporterade segmentens rörelseresultat				15,6			
Poster som inte ingår i SOK-koncernens rörelseresultat:							
Finansiella intäkter och kostnader (FAS)				1,3			
De rapporterade segmentens rörelseresultat				16,9			
Anläggningstillgångars försäljningsvinster och -förluster				-0,4			
Övriga rörelseintäkter och -kostnader				-3,1			
Förändringar av reserveringar				-3,2			
Värderingsvinster och -förluster på derivat				-0,8			
Nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar				-4,4			
IFRS justeringar				4,4			
Resultat före skatter från fortlöpande verksamheter IFRS				9,4			
Tilläggsuppgifter på koncernnivå, ytter intäkter							
Finland				6 547,7			
Utlandet				490,7			
Omsättning totalt				7 038,4			
Markethandel				447,5			
Turist- och bespisningsverksamhet				262,4			
Inköps- och serviceverksamhet				6 259,6			
Fastighetsaffärs verksamhet				69,0			
Omsättning totalt				7 038,4			
Tilläggsuppgifter på koncernnivå, anläggningstillgångar							
Finland				347,5			
Utlandet				63,3			
Anläggningstillgångar totalt				410,8			

2. Övriga rörelseintäkter

Mn €	2016	2015
Vinst från försäljning av materiella tillgångar och fastighetbolagen		
Offentliga bidrag	0,8	0,5
Övrigt	0,0	0,0
Övrigt	0,7	1,5
Totalt	1,5	2,0

3. Kostnader för anställningsförmåner

Mn €	2016	2015
Löner och arvoden	169,9	207,6
Pensionskostnader, avgiftsgrundade pensionsarrangemang	29,4	34,6
Pensionskostnader, förmånsgrundade pensionsarrangemang	0,5	0,2
Övriga lönebikostnader	14,5	16,4
Totalt	214,2	258,8

Personalstyrka i medeltal per segment	2016	2015
Markethandel	2 785	3 097
Turist- och bespisingens verksamhet	1 578	1 716
Inköps- och serviceverksamhet	2 393	3 474
Totalt	6 756	8 287

Det genomsnittliga antalet anställda per segment har beräknats som ett medelvärde av personalantalet vid kvartalets slut inkluderar både fortsättande och avvecklade verksamheter.

Pensioner

Beskrivning av koncernens pensionsplaner

Det lagenliga pensionsskyddet för personalen vid koncernens bolag i hemlandet är skött i ett inhemskt pensionsförsäkringsbolag. Det lagstadgade arbetspensionsskyddet är en avgiftsbestämd plan. Koncernens utländska dotterbolag har olika avgiftsbestämda pensionsplaner, som är enligt respektive lands lokala regler och praxis. Personerna som tillhör den högsta koncernledningen har en förmånsbestämd tilläggsplan som är skött i ett pensionsförsäkringsbolag. Under redovisningsperioden har två personer som omfattats av tilläggsplanen gått i pension.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Mn €	2016	2015
Kostnaden för förmånsbestämda pensionsplaner		
Kostnader grundade på tjänstgöring under redovisningsperioden	0,5	0,2
Räntekostnad, netto	0,0	0,0
Pensions- och räntekostnad totalt i resultaträkningen	0,5	0,2

Totalkostnad för förmånsbestämda pensionsåtaganden i redovisningen av övrigt totalresultat

Erfarenhetsbaserade justeringar	-0,4	-0,3
Förändringar i ekonomiska aktuariella åtaganden	-0,1	-0,2
Totalkostnad i redovisningen av övrigt totalresultat	-0,5	-0,4

Personer som omfattas av den förmånsbestämda tilläggsplanen för ledningen	9	11
---	---	----

Poster som redovisas i balansräkningen

Nuvärdet av de fonderade åtagandena	6,4	5,9
Verkligt värde på förvaltningstillgångarna	-5,8	-5,1
Nettoskuld	0,6	0,9

Mn €	2016	2015
Förändringar i pensionsåtagandena		
Åtaganden i planen vid räkenskapsperiodens början	5,9	9,6
Kostnader grundade på tjänstgöring under redovisningsperioden	0,3	0,4
Räntekostnad	0,1	0,1
Förändringar i aktuariella antaganden	0,9	0,4
Fullföljande av åtaganden	-0,8	-4,6
Åtaganden i planen vid räkenskapsperiodens slut	6,4	5,9
Förändringar i förvaltningstillgångar		
Gångse värde av tillgångarna i planen vid början av redovisningsperioden	5,1	8,2
Ränteintäkt	0,1	0,1
Betalningar till planen under redovisningsperioden	1,3	1,2
Förändringar i aktuariella antaganden	0,4	0,0
Fullföljande av åtaganden	-1,0	-4,4
Gångse värde av tillgångarna i planen vid slutet av redovisningsperioden	5,8	5,1

Planens förvaltningstillgångarnas division mellan fastighetsgruppen

Tillgångarna i planen har placerats i försäkringsavtal som administreras av ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Elo.

De viktigaste aktuariella antagandena i förmånsbestämda planer

Diskonteringsränta	0,20 %	1,10 %
Presumtiv årlig löneförhöjning	1,30 %	2,10 %
Inflation	0,90 %	0,90 %

Känslighetsanalys

En känslighetsanalys beskriver hur stor inverkan en förändring i de aktuariella antagandena skulle ha på nettoskulden. En känslighetsanalys beskriver inverkan av en förändring i ett visst antagande medan alla andra antaganden förblir oförändrade. Inverkan har beräknats med samma kalkylmetoder som använts vid beräkandet av pensionsskuldens nettobelopp.

	Förändring i pensionsskuld, euroa	Förändring i tillgångarna i planen, euro	Förändring i pensionsskulden, procent	Förändring i tillgångarna i planen, procent
Aktuariellt antagande				
En ändring av diskonteringsräntan med 0,5 procentenheter.	-0,5	-0,3	-8 %	-6 %
En ändring av den årliga presumtiva löneökningen med 0,5 procentenheter	0,1	0,0	2 %	0 %

4. Avskrivningar och nedskrivningar

Mn €	2016	2015
Avskrivningar		
Materiella tillgångar		
Byggnader och konstruktioner	17,6	13,8
Maskiner och inventarier	17,2	20,2
Övriga materiella tillgångar	0,2	0,1
Immateriella tillgångar		
Övriga immateriella tillgångar	22,2	20,7
Placeringsfastigheter	3,8	3,5
Totalt	61,1	58,4
Nedskrivningar		
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden		0,1
Byggnader och konstruktioner		0,2
Maskiner och inventarier	0,5	0,3
Övriga materiella tillgångar	0,0	
Immateriella tillgångar		
Övriga immateriella tillgångar	0,3	3,6
Övriga nedskrivningar		
Nedskrivningar av kortfristiga tillgångar		0,1
Totalt	0,8	4,4

Nedskrivningarna av immateriella tillgångar avser i sin helhet ur bruk tagna informationssystem.

Avskrivningar och nedskrivningar totalt	61,9	62,8
--	-------------	-------------

5. Övriga rörelsekostnader

Mn €	2016	2015
Hyreskostnader	130,1	140,8
Marknadsföringskostnader	7,8	7,4
Förvaltningskostnader	19,3	18,6
Inventarie- och förnödenhetskostnader	139,1	142,3
Kostnader för fastighetsskötsel	42,5	43,6
Övriga affärskostnader	20,5	25,8
Totalt	359,4	378,5

6. Revisorns arvoden

Mn €	2016	2015
Revisionsarvode	0,5	0,5
Utlåtande och intyg	0,0	0,0
Skattekonsultering	0,0	0,0
Övriga tjänster	0,1	0,2
Totalt	0,6	0,7

7. Finansiella intäkter och kostnader

Mn €	2016	2015
Finansiella intäkter		
Ränteintäkter från lån och fordringar	3,6	5,1
Dividendintäkter från placeringar tillgängliga för försäljning	0,1	0,6
Intäkter från derivat som innehas i affärssyfte	0,1	2,3
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0
Totalt	3,8	8,0
Finansiella kostnader		
Räntekostnader för finansiella skulder redovisade till periodiserad anskaffningsutgift	6,9	4,3
Kostnader för derivat som innehas i affärssyfte	0,0	1,4
Övriga finansiella kostnader	1,2	4,4
Totalt	8,2	10,1
Finansiella intäkter och kostnader totalt	-4,4	-2,1

8. I resultaträkningen upptagna poster för finansiella instrument

Mn €	2016	2015
I handelsverksamhetens övriga intäkter		
Försäljningsvinst från placeringar tillgängliga för försäljning	-0,1	-0,1
Vid inköp av material och tjänster		
Nettokursdifferenser för skulder som värderas till periodiserad anskaffningsutgift	-0,1	-0,6
Nettokostnad för derivat som innehas i affärssyfte	2,3	4,7
I finansiella intäkter och kostnader		
Dividendintäkter från placeringar tillgängliga för försäljning	0,1	0,6
Ränteintäkter från lån och fordringar	3,6	5,1
Nettokursdifferenser från lån och fordringar	-1,2	-2,8
Post överförd från eget kapital i säkringsredovisningen	0,4	1,0
Nettointäkt från derivat som innehas i affärssyfte	-0,4	-1,2
Räntekostnader för finansiella skulder som värderas till periodiserad anskaffningsutgift	-7,0	-4,6
Nettokursdifferenser för skulder som värderas till periodiserad anskaffningsutgift	0,1	-0,2
Totalt	-2,2	2,0
Sammandrag per kategorier enligt IAS 39	2016	2015
Lån och fordringar	2,4	2,3
Placeringar tillgängliga för försäljning	0,0	0,6
Placeringar och derivat som innehas i affärssyfte	1,9	3,5
Derivat som omfattas av säkringsredovisning	0,4	1,0
Skulder värderade till periodiserad anskaffningsutgift	-6,9	-5,3
Totalt	-2,2	2,0

Som intäkter, kostnader samt vinster och förluster upptas endast SOK-koncernens externa poster.

Nettokostnaden för derivat som innehas i affärssyfte och upptas i inköp av material och tjänster består av sådana derivat som är upprättade i syfte att skydda genomförda inköp, men på vilka säkringsredovisning inte tillämpas.

Kostnaderna för de skulder som värderas till periodiserad anskaffningsutgift innehåller kostnader för borgensprovisioner.

9. Inkomstskatt

Mn €	2016	2015
Skatter på basen av räkenskapsperiodens beskattningsbara inkomst	-7,8	-7,7
Föregående räkenskapsperioders skatter	0,0	0,0
Förändring av latent skatter	-3,4	-1,1
Totalt	-11,2	-8,8

Avstämningsberäkning mellan resultaträkningens skattekostnad och skatterna beräknade enligt koncernens gällande finländska skattesats:

Mn €	2016	2015
Resultat före skatt	22,8	9,4
Skatter enligt moderbolagets skattesats	-4,6	-1,9
Effekterna av de utländska dotterbolagens avvikande skattesatser	0,9	0,9
Effekterna av skattefria intäkter	-1,1	-0,7
Effekterna av icke avdragsgilla kostnader	0,6	2,3
Andel av resultatet i intressebolag och joint ventures netto efter skatt	-11,8	-8,0
Oskrivat latent skattefordringar	3,8	
Övriga poster	1,0	-1,4
Skatter i resultaträkningen	-11,2	-8,8

Skatter som anknyter till poster i övrigt totalresultat

2016

Mn €	Före skatter	Skattens effect	Efter skatter
Kassafödessäkringar	4,3	-0,9	3,5
Förmånsbestämda pensionsplaner	-0,5	0,1	-0,4
Totalt	3,8	-0,8	3,0

2015

Mn €	Före skatter	Skattens effect	Efter skatter
Kassafödessäkringar	-1,3	0,3	-1,0
Förmånsbestämda pensionsplaner	-0,4	0,1	-0,4
Totalt	-1,8	0,4	-1,4

10. Materiella tillgångar

2016 Mn €	Mark- och vatten- områden	Byggnader och konstruktioner	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Pågående anskaffningar och förskottsbetalningar	Totalt
Anskaffningsutgift						
Anskaffningsutgift 1.1	9,1	407,2	157,3	3,6	4,0	581,3
Rörelseförvärv	0,8	10,9				11,7
Kursdifferenser	0,0	20,4	7,7		0,0	28,2
Ökningar	0,2	66,5	4,1	2,6	20,4	93,8
Minskningar	-0,4	-16,5	-8,9	0,0	-0,1	-25,9
Överföringar mellan poster	-3,1	3,1	5,4	0,1	-16,2	-10,6
Anskaffningsutgift 31.12	6,7	491,7	165,7	6,3	8,2	678,6
Akkumulerade avskrivningar						
Akkumulerade avskrivningar 1.1	-0,2	-159,9	-102,2	-1,0		-263,3
Rörelseförvärv		-3,1				-3,1
Kursdifferenser		-9,3	-4,9			-14,2
Akkumulerade avskrivningar för minskningar och överföringar	0,8	18,8	9,0	0,0		28,7
Avskrivningar under räkenskapsperioden		-22,8	-17,4	-0,1		-40,3
Nedskrivningar			-0,5			-0,5
Akkumulerade avskrivningar 31.12	0,6	-176,4	-115,9	-1,0		-292,7
Bokföringsvärde 1.1.2016	9,0	247,3	55,1	2,7	4,0	318,0
Bokföringsvärde 31.12.2016	7,3	315,3	49,7	5,3	8,2	385,9

I anskaffningsutgiften för materiella tillgångar ingår tillgångar som hyrts med finansieringsleasingavtal på följande sätt:

31.12.2016 Mn €	Byggnader och konstruktioner	Maskiner och inventarier	Totalt
Anskaffningsutgift	218,2	13,8	232,0
Akkumulerade avskrivningar	-75,1	-8,1	-83,1
Bokföringsvärde	143,2	5,7	148,9

2015 Mn €	Mark- och vatten- områden	Byggnader och konstruktioner	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Pågående anskaffningar och förskottsbetalningar	Totalt
Anskaffningsutgift						
Anskaffningsutgift 1.1	7,7	331,9	165,9	2,8	0,9	509,2
Kursdifferenser	0,0	-4,9	-3,6		0,0	-8,6
Ökningar		87,1	3,1	0,8	7,0	98,0
Minskningar		-2,7	-11,2			-13,9
Överföringar mellan poster	1,4	-4,1	3,1	0,0	-3,9	-3,4
Anskaffningsutgift 31.12	9,1	407,2	157,3	3,6	4,0	581,3
Akkumulerade avskrivningar						
Akkumulerade avskrivningar 1.1	-0,2	-147,2	-94,8	-0,9		-243,0
Kursdifferenser		1,0	1,9			2,9
Akkumulerade avskrivningar på minskningar och överföringar		3,8	10,5			14,3
Avskrivningar under räkenskapsperioden		-17,3	-19,6	-0,1		-36,9
Nedskrivningar		-0,2	-0,3			-0,5
Akkumulerade avskrivningar 31.12	-0,2	-159,9	-102,2	-1,0		-263,3
Bokföringsvärde 1.1.2015	7,5	184,7	71,1	2,0	0,9	266,2
Bokföringsvärde 31.12.2015	9,0	247,3	55,1	2,7	4,0	318,0

I anskaffningsutgiften för materiella tillgångar ingår tillgångar som hyrts med finansieringsleasingavtal på följande sätt:

31.12.2015 Mn €	Byggnader och konstruktioner	Maskiner och inventarier	Totalt
Anskaffningsutgift	170,9	14,9	185,8
Akkumulerade avskrivningar	-70,4	-7,0	-77,4
Bokföringsvärde	100,5	7,9	108,4

11. Placeringsfastigheter

Mn €	2016	2015
Anskaffningsutgift 1.1	90,7	89,2
Ökningar	0,1	0,1
Minskningar	-6,0	-2,0
Överföringar mellan poster	13,9	3,3
Anskaffningsutgift 31.12	98,6	90,7
Akkumulerade avskrivningar 1.1	-55,8	-50,5
Akkumulerade avskrivningar på minskningar och överföringar	-1,5	-1,0
Avskrivningar under räkenskapsperioden	-3,6	-4,2
Nedskrivningar		-0,1
Akkumulerade avskrivningar 31.12	-60,9	-55,8
Bokföringsvärde 1.1	34,8	38,7
Bokföringsvärde 31.12	37,7	34,8
Verkligt värde	107,9	106,3

Placeringsfastigheterna klassificeras till hierarkinivå 3 för verkligt värde enligt IFRS 13. Till hierarkinivå 3 förs poster för vars värdering till verkligt värde man har använt indata för tillgångspost eller skuld, som inte baserar sig på observerbara marknadsdata.

De verkliga värdena för placeringsfastigheter är dels baserade på utlåtanden av utomstående expertis, dels på bolagets egna uppskattningar. Värderingarna för fastigheter som har utförts av bolaget, baserar sig på handelsvärdet, som baserar sig på affärer som genomförts före värderingsögonblicket och på det rådande marknadsläget. De verkliga värdena har bedömts halvårsvis och rapporterats i anknytning till den officiella rapporteringen.

I Placeringsfastigheterna ingår fyra spahotell förvärvade med finansieringsleasingavtal. Affärsverksamheten i dessa är avyttrad men hyresavtalen har behållits inom koncernen. Det verkligt värde för dessa objekt kan inte bestämmas tillförlitligt eftersom hyresavtalen och försäljningsinformationen för Holiday Club inte är kända av Koncernen. Objektens bokförda värden var totalt 14,2 miljoner euro i balansräkningen för SOK Koncernen (14,2 miljoner euro 31.12.2015). Verkligt värde för dessa objekt är inte inkluderat i det verkligt värde presenterat.

12. Immateriella tillgångar

2016		Övriga	Pågående	
Mn €	Goodwill	immateriella rättigheter	anskaffningar och förskottsbetalningar	Totalt
Anskaffningsutgift				
Anskaffningsutgift 1.1	14,0	158,7	8,6	181,4
Kursdifferenser		0,5	0,0	0,5
Ökningar		1,6	29,5	31,1
Minskningar		-25,4	0,0	-25,4
Överföringar mellan poster		12,1	-15,4	-3,3
Anskaffningsutgift 31.12	14,0	147,5	22,7	184,2
Ackumulerade avskrivningar				
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 1.1	-5,8	-117,6		-123,4
Kursdifferenser		-0,3		-0,3
Ackumulerade avskrivningar för minskningar och överföringar	0,0	25,4		25,4
Avskrivningar under räkenskapsperioden		-18,2		-0,3
Nedskrivningar		-0,3		-18,2
Ackumulerade avskrivningar 31.12	-5,8	-111,1		-116,9
Bokföringsvärde 1.1.2016	8,2	41,1	8,6	57,9
Bokföringsvärde 31.12.2016	8,2	36,3	22,7	67,2
2015		Övriga	Pågående	
Mn €	Goodwill	immateriella rättigheter	anskaffningar och förskottsbetalningar	Totalt
Anskaffningsutgift				
Anskaffningsutgift 1.1	14,1	157,4	11,9	183,4
Kursdifferenser	-0,1	-0,1		-0,2
Ökningar	0,0	2,6	11,1	13,7
Minskningar		-15,7		-15,7
Överföringar mellan poster		14,5	-14,4	0,1
Anskaffningsutgift 31.12	14,0	158,7	8,6	181,4
Ackumulerade avskrivningar				
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 1.1	-5,8	-113,6		-119,4
Kursdifferenser		0,1		0,1
Ackumulerade avskrivningar för minskningar och överföringar		15,7		15,7
Avskrivningar under räkenskapsperioden		-16,2		-16,2
Nedskrivningar		-3,6		-3,6
Ackumulerade avskrivningar 31.12	-5,8	-117,6		-123,4
Bokföringsvärde 1.1.2015	8,3	43,8	11,9	64,0
Bokföringsvärde 31.12.2015	8,2	41,1	8,6	57,9

13. Nedskrivningsprövning av goodwill

Goodwill hänförs till de kassagenererande enheterna eller grupperna av kassagenererande enheter i SOK-koncernen enligt följande:

Mn €	Diskontoränta %		Diskontoränta %	
	2016	2016	2015	2015
Sokos Hotels-kedjan	7,4	7,3	7,4	8,2
LB Kiel Tampere Ab / Kiinteistö Oy Hotelli Tammer	0,8		0,8	
Totalt	8,2		8,2	

SOK-koncernen har inga andra immateriella tillgångar med obegränsade nyttjandeperioder än goodwill.

De kassagenererande enheterna inom SOK-koncernen har fastställts på lägre nivå än affärssegment. I regel är en kassagenererande enhet ett juridiskt bolag. Inom turist- och bespisingstjänstverksamheten följs och prövas goodwill på kedjenivå.

Testet av Sokos Hotel Tammer's goodwill grundar sig på det gängse värdet av det i Tammerfors belägna fastighetsobjektet med avdrag för försäljningskostnaden. Det år 2013 fastställda gängse värdet har jämförts med totalbeloppet av fastighetsbolagets balansvärde och de till fastigheten allokerade koncernposterna. Det gängse värdet är betydligt högre än bolagets balansvärde i koncernboksluten för åren 2015 och 2016.

Nedskrivningar

I boksluten 2015–2016 gjordes inga nedskrivningar av goodwill.

Prövning och känslighetsanalys

Vid nedskrivningsprövning bygger affärsverksamhetens återvinningsvärde på nyttjandevärdesberäkningar. Nyttjandevärdet är beräknat på prognosticerade diskonterade kassaflöden. De prognosticerade kassaflödena bygger på de av ledningen godkända ekonomiska planerna som täcker en fem års period. Kassaflödena efter denna period är extrapolerade med en tillväxtfaktor på 2 %, som enligt bedömning inte överskrider branschernas faktiska långsiktiga tillväxt. Den diskontoränta som har använts är den enligt bransch och land fastställda genomsnittliga vägda kapitalavkastningskravet (WACC) med beaktande av de speciella risker som hänför sig till den testade enheten. Avkastningskravet baseras sig på branschens genomsnittliga kapitalstruktur och på den branschspecifika betakoefficienten.

Centrala variabler vid nedskrivningsprövning är diskontoräntan, driftbidragsprocenten samt tillväxtfaktorn för tiden efter den femåriga prognosperioden. Vid bedömningen av goodwillen för kedjan Sokos Hotels skulle ingen eventuell förutsebar ändring i någon av de centrala variablerna leda till ett läge som ger ett nedskrivningsbehov.

14. Andelar i intressebolag och joint ventures

Mn €	2016	2015
Bokföringsvärde 1.1	161,8	162,2
Andel av räkenskapsperiodens resultat	11,8	8,0
Erhållna utdelningar	-0,2	-0,2
Ökningar/minskningar	3,2	-7,9
Kursdifferens	0,9	-0,4
Bokföringsvärde 31.12	177,5	161,8

De viktigaste intressebolagen

Av SOK-koncernens affärsdrivande intresseföretag är i S-gruppen ingående S-Banken Ab, som idkar bankverksamhet, det mest betydande. Utbudet av produkter och tjänster är i första hand riktat till ägarkunder i S-gruppen och LokalTapiola-gruppen och omfattar bruks- och sparkonton, fonder och förmögenhetstjänster, konsumtionskrediter och lån med säkerhet, internationella betalkort samt en webbank och en mobilbank.

Russian and Baltics Retail Properties Ky är ett fastighetsfinansieringsbolag som placerar i Prismaenheter i S:t Petersburg och Baltikum. På bokslutsdagen administrerar bolaget tre Prismafastigheter i Ryssland i S:t Petersburg och en i Estland.

Sammandrag av den ekonomiska informationen om väsentliga intresseföretag

Mn €	S-Pankki Oy		Russian and Baltics Retail Properties Ky	
	2 016	2 015	2 016	2 015
Kortfristiga tillgångar	955,7	1 040,9	4,0	2,8
Långfristiga tillgångar totalt	4 254,7	3 732,5	43,4	39,1
Kortfristiga skulder	4 791,0	4 343,8	2,0	1,1
Långfristiga skulder	11,2	34,0	31,4	33,9
Omsättning ¹⁾	69,4	72,1	7,3	7,0
Räkenskapsperiodens resultat	21,8	15,0	3,5	0,7
Poster i övrigt totalresultat	1,6	-5,1	0,8	-0,4

Avstämning av intresseföretags ekonomiska information med balansvärdet i koncernens balansräkning

Intresseföretagets nettotillgångar	408,3	395,6	14,0	6,9
Koncernens ägandeandel %	38 %	38 %	20 %	20 %
Koncernens andel av nettotillgångarna	153,1	148,4	2,8	1,4
Övriga justeringar	0,5	-4,5	0,1	
Intressebolagets balansvärde i koncernens balansräkning	153,6	143,9	2,9	1,4

De andra intressebolagen

2016 Mn €	Tillgångar	Skulder	Omsättning	Resultat	Ägande %
Finnfrost Oy	46,8	42,7	457,1	0,1	50,0 %
Coop Trading A/S	10,3	0,4	12,2	0,0	25,0 %
Övriga	4,9	0,2	0,6	0,0	

2015 Mn €

Finnfrost Oy	47,9	43,8	446,4	0,1	50,0 %
Coop Trading A/S	12,4	2,9	11,7	0,0	25,0 %
Övriga	4,9	0,2	0,6	0,0	

¹⁾ S-Banken Ab's räntekonto har upvisats som omsättning.

De viktigaste joint venture

North European Oil Trade Oy (NEOT) är ett upphandlingsbolag för flytande bränslen som ägs gemensamt av Centrallaget för Handelslagen i Finland, SOK, och St1 Nordic Oy. NEOT har som uppgift att anskaffa och till sina ägare leverera bränslen till så konkurrenskraftigt pris som möjligt.

Finansiell information i sammandrag om relevanta samriskföretag

Mn €	North European Oil Trade Oy	
	2016	2015
Kortfristiga tillgångar	648,1	481,5
Tillgångar som ingår i kortfristiga tillgångar	26,9	45,7
Långfristiga tillgångar totalt	8,9	6,7
Kortfristiga skulder	615,8	450,4
Finansiella skulder som ingår i kortfristiga skulder	274,8	223,0
Långfristiga skulder	32,0	30,0
Omsättning	3 845,1	4 146,0
Avskrivningar	1,4	6,8
Ränte- och finansieringsintäkter	4,9	2,7
Räntekostnader och finansiella kostnader	10,5	4,6
Kostnad (+) eller intäkt (-) av inkomstskatt	0,5	0,1
Räkenskapsperiodens resultat	1,8	0,2
Dividender från intresseföretag under redovisningsperioden	0,1	0,1

Avstämning av intresseföretags ekonomiska information med balansvärdet i koncernens balansräkning

Intresseföretagets nettotillgångar	9,2	8,0
Koncernens ägandeandel %	51 %	51 %
Koncernens andel av nettotillgångarna	4,7	4,1
Övriga justeringar	3,6	4,0
Intressebolagets balansvärde i koncernens balansräkning	8,2	8,1

De andra joint venture

2016 Mn €	Tillgångar	Skulder	Omsättning	Resultat	Ägande %
North European BioTech Oy	51,9	46,8		-0,4	50,0 %
North European BioTech Ab	12,5	11,2	1,5	0,1	50,0 %
Kauppakeskus Mylly Oy	141,5	115,7	19,1	5,4	50,0 %

De andra joint venture

2015 Mn €	Tillgångar	Skulder	Omsättning	Resultat	Ägande %
North European BioTech Oy	31,0	28,6		-0,1	50,0 %
North European BioTech Ab	12,5	11,4	0,9	0,1	50,0 %
Kauppakeskus Mylly Oy	137,9	117,5	15,3	3,8	50,0 %

SOK-koncernen äger 50,8 procent av North European Oil Trade Oy. SOK-koncernen utövar i enlighet med aktieägaravtalet gemensam bestämmanderätt i bolaget tillsammans med St1, och bolaget behandlas därför som samföretag.

Inget av SOK-koncernens intressebolag och joint ventures är börsnoterat.

S-Banken, Russian and Baltics Retail Properties och Kauppakeskus Mylly ingår i form av koncerner.

15. Långfristiga finansiella tillgångar**Placeringar tillgängliga för försäljning**

Mn €	2016	2015
Aktier och andelar		
Bokföringsvärde 1.1	29,8	9,0
Ökningar	11,3	21,5
Minskningar	-0,1	-0,7
Bokföringsvärde 31.12	41,0	29,8

Aktier och andelar innehåller aktier i icke börsnoterade bolag. De icke börsnoterade aktierna upptas till anskaffningspriset såvida deras gängse värden inte är tillgängliga på tillförlitligt sätt.

Lån och fordringar

Mn €	2016	2015
Fordringar på intressebolag	34,0	37,5
Kapitallånefordringar på andra	0,6	0,6
Långfristiga lånefordringar	20,0	7,2
Övriga långfristiga fordringar	3,3	3,1
Lån och övriga fordringar totalt	57,9	48,4
Långfristiga finansiella tillgångar totalt	98,9	78,2

16. Latenta skatter

Förändringar i latenta skatter under år 2016

Latenta skattefordringar		Poster			Förvärvade/		Gruppe- ringar	31.12.2016
Mn €	1.1.2016	Upptagen i resultat- räkningen	Upptagen i eget kapital	upptagna i totalresultat- räkningen	Kurs- diffe- renser	Avyttrade affärsverk- samheter		
Fastställda förluster	17,7	-1,8						15,9
Reserveringar och nedskrivningar	3,8	0,2						4,1
Omsättningstillgångars och anläggningstillgångars interna bidrag	1,8	0,0						1,8
Finansieringsleasingskuld	3,0	-0,4						2,6
Övrigt	2,7	0,5		-0,1	-0,3			2,8
Totalt	29,1	-1,5			-0,3	0,0		27,2

Latenta skatteskulder

Mn €	1.1.2016	Upptagen i resultat- räkningen	Upptagen i eget kapital	Poster upptagna i totalresultat- räkningen	Kurs- diffe- renser	Förvärvade/ Avyttrade affärsverk- samheter	Gruppe- ringar	31.12.2016
Akkumulerad avskrivningsdifferens	4,1	0,6						4,7
Ändringar i koncernstrukturen	0,8						0,0	0,8
Gångse värde fond	0,0	0,0		0,9				0,9
Estlandiska företags vinstmedel	5,1	0,7						5,8
Övrigt	2,2	0,2			0,0		0,0	2,4
Totalt	12,2	1,6	0,0	0,9	0,0	0,0		14,7

Förändringar i latenta skatter under år 2015

Latenta skattefordringar		Poster			Förvärvade/		Gruppe- ringar	31.12.2015
Mn €	1.1.2015	Upptagen i resultat- räkningen	Upptagen i eget kapital	upptagna i totalresultat- räkningen	Kurs- diffe- renser	Avyttrade affärsverk- samheter		
Fastställda förluster	18,9	-1,2						17,7
Reserveringar och nedskrivningar	3,6	0,2						3,8
Omsättningstillgångars och anläggningstillgångars interna bidrag	1,8	0,0						1,8
Finansieringsleasingskuld	6,6	-3,6						3,0
Övrigt	1,7	1,0	0,0	-0,1	0,1			2,7
Totalt	32,6	-3,6	0,0	-0,1	0,1	0,0		29,1

Latenta skatteskulder

Mn €	1.1.2015	Upptagen i resultat- räkningen	Upptagen i eget kapital	Poster upptagna i totalresultat- räkningen	Kurs- diffe- renser	Förvärvade/ Avyttrade affärsverk- samheter	Gruppe- ringar	31.12.2015
Akkumulerad avskrivningsdifferens	4,4	-0,3						4,1
Fusioner av verksamheter	0,8							0,8
Gångse värde fond	0,3			-0,3				0,0
Estlandiska företags vinstmedel							5,1	5,1
Övrigt	10,2	-2,9			0,0		-5,1	2,2
Totalt	15,7	-3,2		-0,3	0,0		0,0	12,2

Koncernen hade fastställda förluster till ett belopp av 18,7 milj. euro (11,0 milj. euro 31.12.2015) för vilka ingen latent skattefordran har tagits upp, eftersom det är osannolikt att det i koncernen under den tid som förlusterna kan dras av uppstår så mycket beskattningsbar inkomst att förlusterna kan utnyttjas.

17. Omsättningstillgångar

Mn €	2016	2015
Material och förnödenheter	2,1	2,2
Varor	180,2	160,8
Övriga omsättningstillgångar	0,6	0,2
Totalt	182,9	163,2

18. Kundfordringar och övriga kortfristiga räntefria fordringar

Mn €	2016	2015
Kundfordringar	526,8	504,5
Räntefria lånefordringar och övriga fordringar	16,2	5,5
Derivatstillgångar	5,8	6,5
Finansiella posters resultatregleringar	0,7	0,1
Övriga resultatregleringar	28,3	28,2
Kundfordringar och övriga kortfristiga räntefria fordringar totalt	577,7	544,9

19. Kortfristiga räntebärande fordringar

Mn €	2016	2015
Lånefordringar	10,0	
Fordring från säljning av anläggningstillgångar		32,7
Kortfristiga räntebärande fordringar totalt	0,0	32,7

20. Likvida medel

Mn €	2016	2015
Kassa och depositioner	184,2	249,4

21. Eget kapital

Mn €	2016	2015
Andelskapital 1.1	172,0	169,4
Insatsbetalningar	2,3	2,6
Andelskapital 31.12	174,3	172,0

Andelskapitalet består av insatser som handelslagen erlagt enligt andelar till Centrallaget för Handelslagen i Finland. Ett handelslags antal andelar fastställs enligt handelslagets medlemsantal och de årliga inköpen.

Bundna fonder

Gångse värde fond

Fonden för gångse värden innehåller förändringar i gångse värden för placeringar tillgängliga för försäljning och derivatinstrument som används till att säkra kassaflödet samt en andel av förändringar på S-Bankens fond för verkligt värde. Fondens värde är 6,1 miljoner euro (1,1 mn euro 31.12.2015). Andel av S-Bankens fond för verkligt värde är 2,6 miljoner euro (1,0 mn euro 31.12.2015).

Reservfond

Reservfonden innehåller överföring från det fria egna kapitalet enligt andelslagets regler. Fondens värde är 18,5 miljoner euro (18,5 mn euro 31.12.2015).

Förvaltningsrådets dispositionsfond

Förvaltningsrådet beslutar om användningen av förvaltningsrådets dispositionsfond. Fondens värde är 0,0 miljoner euro (0,0 mn euro 31.12.2015).

22. Tilläggsandelskapital

Mn €	2016	2015
Tilläggsandelskapital, långfristig		12,8

Tilläggsandelskapitalet består av handelslagens frivilliga insatser i Centrallaget för Handelslagen i Finland. Handelslagen har rätt till återbetalning av tilläggsinsatserna på det sätt och under de förutsättningar som fastställs i lagen om andelslag och i SOK:s regler.

I juni 2016 anskaffades hela tilläggsandelskapitalet tillbaka av dess nominalvärde 12,8 miljoner euro.

23. Räntebärande skulder

Långfristiga räntebärande skulder

Mn €	2016	2015
Finansieringsleasingskulder	163,4	124,4
Övriga långfristiga räntebärande skulder	5,6	6,9
Långfristiga räntebärande skulder totalt	169,0	131,3

Kortfristiga räntebärande skulder

Mn €	2016	2015
Finansieringsleasingskulder	17,9	26,4
Övriga kortfristiga räntebärande skulder	0,0	0,2
Kortfristiga räntebärande skulder totalt	18,0	26,6

Finansieringsleasingskulder

Mn €	2016	2015
Finansieringsleasingskulder – minimihyrornas totalbelopp:		
Inom ett år	25,8	32,4
Efter mer än ett år men inom högst fem år	77,2	67,1
Efter mer än fem år	146,9	101,2
Minimihyror totalt	249,9	200,7

Finansieringsleasingskulder – minimihyrornas nuvärde:

Inom ett år	17,9	26,4
Efter mer än ett år men inom högst fem år	53,3	48,9
Efter mer än fem år	110,1	75,5
Minimihyrornas nuvärde totalt	181,3	150,7

Ackumulerade finansieringskostnader 68,6 50,0

Minimihyror från återhyrningsavtal 48,7 31,1

Finansieringsleasingavtalen består i huvudsak av fastigheters hyresavtal.

24. Räntefria skulder

Mn €	2016	2015
Långfristiga räntefria skulder	27,9	33,8
Långfristiga räntefria skulder totalt	27,9	33,8

Leverantörsskulder totalt 732,8 705,2

Erhållna förskott	2,5	1,7
Övriga kortfristiga skulder	17,4	14,0
Derivatinstrument	3,5	5,8
Resultatregleringar	88,9	92,1
Kortfristiga räntefria skulder sammanlagt	112,4	113,7

Väsentliga poster i kortfristiga resultatregleringarna

Personalkostnader	43,0	47,0
Finansiella poster	0,0	0,2
Övrigt	45,9	45,0
Kortfristiga resultatregleringar totalt	88,9	92,1

25. Gängse värde på finansiella tillgångar och skulder

Mn. €	Not	Finansiella tillgångar och skulder som ska upptas resultatpåverkande till verkligt värde	Lån och fordringar	Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning	Derivat som omfattas av säkringsredovisning	Finansiella skulder upptagna till periodiserad anskaffningsutgift	Bokföringsvärde 2016	Gängse värde 2016
Finansiella tillgångar								
Långfristiga finansiella tillgångar (15)								
				4,9			4,9	4,9
			54,6				54,6	67,4
			3,3				3,3	3,0
Kundfordringar och övriga kortfristiga räntefria fordringar (18)								
			527,7				527,7	527,7
			8,9				8,9	8,9
			2,0				2,0	2,0
		4,2			1,5		5,7	5,7
Kortfristiga räntebärande fordringar (19)								
			10,0				10,0	10,0
Likvida medel (20)								
			184,2				184,2	184,2
Finansiella tillgångar totalt		4,2	790,6	4,9	1,5		801,3	813,9
Finansiella skulder								
Räntepliktiga långfristiga skulder (23)								
						0,0	0,0	0,0
						1,5	1,5	1,5
						163,6	163,6	178,0
Räntefria långfristiga skulder (24)								
						23,7	23,7	23,7
						0,6	0,6	0,6
Räntepliktiga kortfristiga skulder (23)								
						17,9	17,9	25,8
Räntefria kortfristiga skulder (24)								
						0,0	0,0	0,0
		3,5			0,0		3,5	3,5
Skulder till leverantörer (24)						732,8	732,8	732,8
Finansiella skulder totalt		3,5			0,0	940,1	943,6	966,0

Mn €	Not	Finansiella tillgångar och skulder som ska uppträda resultatpåverkande till verkligt värde	Lån och fordringar	Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning	Derivat som omfattas av säkringsredovisning	Finansiella skulder upptagna till periodiserad anskaffningsutgift	Bokföringsvärde 2015	Gångse värde 2015
Finansiella tillgångar								
Långfristiga finansiella tillgångar (15)								
				1,6			1,6	1,6
			45,3				45,3	51,7
			3,1				3,1	2,7
							0,0	0,0
Kundfordringar och övriga kortfristiga räntefria fordringar (18)								
			505,5				505,5	505,5
			0,9				0,9	0,9
		5,0			1,5		6,5	6,5
Kortfristiga räntebärande fordringar (19)								
			32,7				32,7	32,7
Likvida medel (20)								
			249,9				249,9	249,9
Finansiella tillgångar totalt		5,0	838,3	1,6	1,5		846,5	852,5
Finansiella skulder								
Tilläggsandelskapital (22)								
						12,8	12,8	12,8
Räntepliktiga långfristiga skulder (23)								
						0,0	0,0	0,0
						1,5	1,5	1,5
						124,4	124,4	133,0
Räntefria långfristiga skulder (24)								
						23,3	23,3	23,3
						0,9	0,9	0,9
Räntepliktiga kortfristiga skulder (23)								
						0,0	0,0	0,0
						26,4	26,4	32,5
Räntefria kortfristiga skulder (24)								
						0,2	0,2	0,2
		5,8			0,0		5,8	5,8
Skulder till leverantörer (24)						705,2	705,2	705,2
Finansiella skulder totalt		5,8			0,0	894,6	900,4	915,2

En bestämning av det gångse värdet för ett tilläggsandelskapital på 12,8 miljoner euro (2014: 12,8 miljoner euro) har inte varit möjlig.

Hierarki för verkligt värde

Mn €	Gångse värde				
	Not	2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Tillgångar värderade till verkligt värde					
Långfristiga finansiella tillgångar	(15)				
Aktier och andelar		4,9			4,9
Lånefordringar		67,4		67,4	
Räntefria lånefordringar		3,0		3,0	
Övriga kortfristiga räntefria fordringar	(18)				
Lånefordringar		8,9		8,9	
Derivatillgångar		5,7	3,4	2,3	
Kortfristiga räntebärande fordringar	(19)				
Lånefordringar		10,0		10,0	
Totalt		100,0	3,4	91,7	4,9

Skulder värderade till verkligt värde

Räntepliktiga långfristiga skulder	(23)				
Räntepliktiga lån från andra		1,5		1,5	
Finansieringsleasingskulder		178,0		178,0	
Räntefria långfristiga skulder	(24)				
Kassaräkningservice		23,7		23,7	
Övriga räntefria skulder		0,6		0,6	
Räntepliktiga kortfristiga skulder	(23)				
Finansieringsleasingskulder		25,8		25,8	
Räntefria kortfristiga skulder	(24)				
Derivatskulder		3,5	3,4	0,1	
Totalt		233,1	3,4	229,7	

Den nivå i hierarkin för verkliga värden där värderingen till verkligt värde kategoriseras i sin helhet har bestämts med grund i den lägsta nivå indatas som är signifikant för värderingen till verkligt värde i sin helhet. Bedömningen av indatas signifikans har gjorts med beaktande av värderingen till verkligt värde i sin helhet. Tidpunkterna för överföring mellan nivåerna i hierarkin för verkliga värden fastställs enligt slutet av rapporteringsperioden.

Verkliga värden på nivå 1 i hierarkin bygger på noterade priser på aktiva marknader för identiska tillgångar och skulder. Som priskälla vid fastställande av verkligt värde för dessa instrument har koncernen använt Nasdaq OMX Stockholm värderingar.

Verkliga värden för instrument på nivå 2 bygger i betydande grad på andra indata än de noterade priser som ingår i nivå 1, som är observerbara för tillgången eller skulden antingen direkt eller indirekt. Vid fastställande av verkligt värde för dessa instrument använder koncernen allmänt godkända värderingsmodeller vars indata i betydande grad bygger på observerbara marknadsdata.

Verkliga värden för instrument på nivå 3 bygger på indata för tillgången eller skulden i fråga, som inte bygger på observerbara marknadsdata.

Andelarna i Finlands Kreditandelslag är presenterad på nivå 3 på grund av den inexakta uppskattningen av det verkliga värdet. Andelarnas verkliga värde 3,4 miljoner (2015: 0,1 miljoner) är grundat på Finlands Kreditandelslags preliminära plan för utdelning av medel 2016. Utom de ovan nämnda finns på nivå 3 icke noterade aktier 4,9 miljoner (2015: 1,6 miljoner), vars verkliga värde inte kan bestämmas samt förvaltningsfastigheter för 189,3 miljoner euro (2015: 174,7 miljoner), vars verkliga värde baserar sig i huvudsak på externa fastighetsvärden. Icke noterade aktier och andelar redovisade på nivå 3 realiserades år 2015 till ett anskaffningskostnadsvärde av 0,0 miljoner euro.

Förändringar i nivå 3 som återkommande värderas till verkliga värde i balansräkning

Mn €	2016
Ingående saldo 1.1	5,1
Försäljningar	0,0
Värdeminskning på verkliga värdet i Finlands Kreditandelslagets andelar	-0,7
Ändringar i verkligt värde av tillgångar och skulder som innehas för försäljning	-2,8
Utgående saldo 31.12	1,6

Hierarki för verkligt värde

Mn €	Not	Gångse värde			
		2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Tillgångar värderade till verkligt värde					
Långfristiga finansiella tillgångar	(15)				
Aktier och andelar		1,6			1,6
Lånefordringar		51,7		51,7	
Räntefria lånefordringar		2,7		2,7	
Övriga kortfristiga räntefria fordringar	(18)				
Lånefordringar		0,9		0,9	
Derivatillgångar		6,5	5,5	1,0	
Kortfristiga räntebärande fordringar	(19)				
Övriga fordringar		32,7		32,7	
Totalt		96,2	5,5	89,1	1,6

Skulder värderade till verkligt värde

Tilläggsandelskapital	(22)	12,8		12,8	
Räntepliktiga långfristiga skulder	(23)				
Räntepliktiga lån från andra		1,5		1,5	
Finansieringsleasingskulder		133,0		133,0	
Räntefria långfristiga skulder	(24)				
Kassaräkningsservice		23,3		23,3	
Övriga räntefria skulder		0,9		0,9	
Räntepliktiga kortfristiga skulder	(23)				
Räntepliktiga lån från andra		0,0		0,0	
Finansieringsleasingskulder		32,5		32,5	
Räntefria kortfristiga skulder	(24)				
Derivatskulder		5,8	5,5	0,3	
Totalt		209,7	5,5	204,2	

Förändringar i nivå 3 om återkommande värderas till verkligt värde i balansräkning

Mn €	2015
Ingående saldo 1.1	10,2
Försäljningar	-0,1
Värdeminskning på verkliga värdet i Finlands Kreditandelslagets andelar	-4,8
Ändringar i verkligt värde av tillgångar och skulder som innehas för försäljning	-0,2
Utgående saldo 31.12	5,1

26. Reserveringar

Mn €	Underhålls			Totalt
	Förlustiga hyresavtaler	reaserveringar för hyrda lokaler	Övriga reserveringar	
Reserveringar 1.1.2016	16,4	0,9	1,5	18,8
Ökning av reserveringar	10,4			10,4
Utnyttjade reserveringar	-5,8	-0,3	-0,6	-6,7
Återföring av outnyttjade reserveringar	-1,7	0,0	-0,6	-2,3
Reserveringar 31.12.2016	19,4	0,5	0,4	20,2

Fördelning av reserveringar

Långfristig	13,5
Kortfristig	6,7

Mn €	Underhålls				Totalt
	Förlustiga hyresavtaler	reaserveringar ylläpitovaraukset	Övriga reserveringar	Övriga förändringar*	
Reserveringar 1.1.2015	15,4	1,4	1,0	1,1	19,0
Ökning av reserveringar	4,8	0,0	0,4		5,2
Utnyttjade reserveringar	-2,1	-0,3	-0,6	-0,5	-3,4
Återföring av outnyttjade reserveringar	-1,6	-0,3		0,0	-2,0
Reserveringar 31.12.2015	16,4	0,9	0,9	0,6	18,8

Fördelning av reserveringar

Långfristig	11,2
Kortfristig	7,6

*) De resterande obligatoriska reserveringarna i SOK Autokauppa, som under det föregående året fördes till avvecklade verksamheter, har återförts till fortsättande verksamheter, eftersom beloppen är så små att de är oväsentliga i koncernens totalbelopp.

27. Övriga hyreskontrakt

Koncernen som hyrestagare

Koncernen har hyrt hotell-, butiks- och lagerutrymmen med hyreskontrakt som inte kan annulleras. Hyresperioden är i regel 3–15 år. De flesta hyreskontrakten kan förnyas till marknadspris när hyrestiden löper ut.

Minimihyror som skall betalas för icke uppsägningsbara hyreskontrakt:

Mn €	2016	2015
Inom ett år	132,4	131,1
Efter mer än ett år men inom högst fem år	595,9	439,0
Efter mer än fem år	751,6	372,0
Totalt	1 479,9	942,1

Koncernen som hyresgivare

Minimihyror som skall betalas för icke uppsägningsbara hyreskontrakt:

Mn €	2016	2015
Inom ett år	11,9	12,3
Efter mer än ett år men inom högst fem år	9,4	11,6
Efter mer än fem år	27,4	7,3
Totalt	48,7	31,1

28. Hantering av finansiella risker och prISRISKER för tillgångar

Finansiering och hantering av finansiella risker är koncentrerade till SOK:s finansieringsenhet. Koncernen följer den Ekonomi- och finansieringspolicy samt de riskhanteringsanvisningar som SOK:s styrelse har fastställt. I dessa fastställs principerna för hanteringen av finansiella risker och de högsta tillåtna beloppen för de finansiella riskerna. Dessutom har numeriska mål ställts för olika delområden av finansieringen. Med hjälp av målen eftersträvas att en tillräcklig, balanserad och förmånlig finansiering säkerställs under alla förhållanden.

Derivat används i huvudsak för att skydda koncernen mot finansiella risker. I andra syften än för säkringsändamål bedrivs handeln med derivat endast inom de gränser för risklimiten som SOK:s styrelse har godkänt.

KREDITRISK

Kreditrisk är risken för att avtalets motpart försummar sin betalningsskyldighet gentemot SOK-koncernen eller att en förändring i motpartens kreditvärdighet påverkar marknadsvärdet på de finansiella instrumenten som emitterats. En kreditrisk uppstår vid den tidpunkt då en transaktion genomförs eller beslutas, eller ett avtal ingås eller beslut fattas om ett avtal och denna transaktion eller detta avtal innehåller en risk för att SOK-koncernens fordringar eventuellt inte betalas.

Majoriteten av kreditrisken för SOK-koncernen anknyter till finansmarknadsavtal och kundfordringar. SOK-koncernen placerar likviditeten på penning- och valutamarknaden med god avkastning, men så att onödiga risker undviks.

Placeringsverksamhet och derivathandel bedrivs endast med motparter som är godkända av SOK:s styrelse inom den limit som styrelsen har godkänt.

Hantering av kreditriskerna i anslutning till den kommersiella verksamheten är en del av affärsenheternas verksamhet.

Kreditriskernas maximala belopp för finansiella tillgångar

Mn €	Not	2016	2015
Långfristiga finansiella tillgångar	(15)		
Lånefordringar		54,6	45,3
Räntefria lånefordringar		3,3	3,1
Kundfordringar och övriga kortfristiga räntefria fordringar	(18)		
Kundfordringar		527,7	505,5
Ovriga räntefria fordringar		8,9	0,9
Finansiella posters resultatregleringar		2,0	0,8
Derivat tillgångar		5,7	6,5
Kortfristiga räntebärande fordringar	(19)		
Lånefordringar		10,0	
Ovriga fordringar			32,7
Likvida medel	(21)	184,2	249,9
Ansvarsförbindelser som står utanför balansräkningen	(31)		
Borgensansvarens nominella värde		101,1	101,9
Totalt		897,4	946,7

Derivat tillgångarna består av i bokföringen ingående positiva marknadsvärden för avtalen.

De borgensförbindelser som ökar koncernens kreditrisker beskrivs i not 31. Borgensansvar ingår i garantier vilkas realisering inte är sannolik och som har beviljats för företag i S-gruppen.

Poster som reducerar kreditrisken

SOK-koncernen har mottagit realsäkerheter till ett värde av 3,1 miljoner euro (2015: 3,0 miljoner euro) och bankgarantier 0,1 miljoner euro som motsäkerhet för de garantier, som har överlåtits på handelslagens vägnar.

SOK-koncernen har minskat kreditriskerna för kundfordringarna genom kreditförsäkringar. Värdet av de försäkrade kundfordringarna har varit 4,8 miljoner euro för vilka den maximala ersättningen per försäkringsperiod är 4,0 miljoner euro.

Dessutom har SOK-koncernen mottagit penningmedel och bankgarantier sammanlagt 1,1 miljoner euro (2015: 1,2 miljoner euro), som minskar kreditriskerna på försäljnings- och hyresfordringarna.

Åldersanalys av låne- och kundfordringar		Av vilka sådana som inte minskat i värde eller förfallit på bokslutsdagen		Av vilka sådana som på bokslutsdagen inte minskat i värde men som förfallit i följande perioder			Under räkenskapsåret upptagna nedskrivningar
Mn €	Not	2016		1–30 dagar	31–90 dagar	yli 90 dagar	
Lånefordringar							
	(19)	10,0	10,0				
	(15)	37,9	37,9				
Kundfordringar							
	(18)	527,7	514,2	12,0	0,7	0,8	
Totalt		575,6	562,1	12,0	0,7	0,8	

Avstämningskalkyl för kreditförlustkonton

Mn €	2016	2015
Realiserade kreditförluster	0,4	0,3
Återförda kreditförluster	-0,3	-0,1
Under räkenskapsperioden bokförda nedskrivningar		
Utgående saldo 31.12	0,1	0,3

Åldersanalys av låne- och kundfordringar		Av vilka sådana som inte minskat i värde eller förfallit på bokslutsdagen		Av vilka sådana som på bokslutsdagen inte minskat i värde men som förfallit i följande perioder			Under räkenskapsåret upptagna nedskrivningar
Mn €	Not	2015		1–30 dagar	31–90 dagar	yli 90 dagar	
Lånefordringar							
	(19)	32,7	32,7				
	(15)	48,4	48,4				
Kundfordringar							
	(18)	505,5	498,2	5,5	0,7	1,2	
Totalt		586,7	579,3	5,5	0,7	1,2	

Kvalitetsanalys av fordringsbevis

Mn €	Not	2016 Värde	Andel av fordringar	2015 Värde	Andel av fordringar
Lån med seniorvillkor	(19)	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Lån med juniorvillkor	(15)	17,0	100,0 %	24,0	100,0 %
Totalt		17,0	100,0 %	24,0	100,0 %

Fordringsbevis per kreditvärdighetsklass

Mn €	Not	2016 Värde	Andel av fordringar	2015 Värde	Andel av fordringar
AA-	(19)	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Oklassificerad, S-Banken	(15)	17,0	100,0 %	24,0	100,0 %
Totalt		17,0	100,0 %	24,0	100,0 %

Risikkoncentrationer

Geografisk fördelning av fordringar 2016

Mn €	Finland	Norden	Övriga EU-länder	Övriga länder
Lånefordringar	56,7		0,0	1,1
Kundfordringar	522,3	0,4	3,7	1,3
Övriga räntefria fordringar	8,1		0,0	0,7
Likvida medel	156,7	4,4	18,5	4,6
Övriga poster	7,7			
Totalt	751,6	4,8	22,3	7,7

Geografisk fördelning av fordringar 2015

Mn €	Finland	Norden	Övriga EU-länder	Övriga länder
Lånefordringar	47,5		0,0	0,9
Övriga fordringar	32,7			
Kundfordringar	500,3	0,5	3,8	0,9
Övriga räntefria fordringar	0,0		0,2	0,7
Likvida medel	235,5	2,1	9,5	2,8
Övriga poster	7,3			
Totalt	823,4	2,7	13,5	5,3

I tabellerna behandlas endast kreditkoncentrationer för SOK-koncernens externa poster.

Kvittning av finansiella skulder och finansiella tillgångar 2016

SOK-koncernen har inte nettat sina finansiella tillgångar och finansiella skulder. En del av derivatavtalen omfattas dock av ett avtal enligt vilket derivaten kan nettas i en konkursituation.

	Finansiella tillgångar	Finansiella skulder	Nettovärde
Derivatkontrakt			
2016	1,5	0,0	1,5
2015	0,5	-0,1	0,4

LIKVIDITETSRIK

Likviditetsrisk är en risk för att de likvida medlen och utnyttjade lånelimiterna i SOK och dess dotterbolag inte är tillräckliga för operativa ändamål eller att organiseringen av den likviditet som behövs medför höga tilläggskostnader.

SOK-koncernens likviditetsrisk hanteras genom att hålla kassareserven på en nivå som tryggar koncernens likviditet även i oförutsedda situationer. Likviditetsrisken kan realiseras i situationer där SOK får oförväntade och omedelbara betalningsförpliktelser eller då betalningen av SOK:s fordringar fördröjs t.ex. på grund av störningar i datasystem.

I kassareserven beaktas och i den inräknas de likvida eftermarknadsdugliga medlen samt sådana disponibla medel på bankkonton i hemlandet eller utomlands som är tillgängliga samma dag. Utöver disponibla medel beaktas också utnyttjade kontolimiterna. Målstorleken för kassareserven är etthundra miljoner euro.

En minimering av likviditets- och återfinansieringsriskerna eftersträvas dessutom med hjälp av en balanserad maturitetsfördelning för lån.

SOK-koncernen har avtalat om kommitterade kreditlimiterna på 60 miljoner euro (2015: 120 miljoner euro). Ingen säkerhet har lämnats för kreditlimiterna. 30 miljoner av kreditlimiterna förfaller år 2019 och 30 miljoner år 2021. Kommitterade kreditlimiterna utnyttjades inte år 2016 eller 2015. I bokföringen behandlas ett lån ur den långfristiga limiterna som en långfristig skuld.

I villkoren för SOK:s finansiella limiterna ingår kovenanter. I alla finansiella limitavtal har soliditeten och nyckeltalet rörelsemarginal/nettoränta använts som ekonomiska kovenanter. Inga brott mot kovenantvillkoren har förekommit under räkenskapsperioden.

SOK-koncernen tillämpar dessutom ett företagscertifikatprogram på 250 miljoner euro. Av detta belopp utnyttjades i genomsnitt 0,0 (2,7) miljoner euro.

Maturitetsanalys av SOK-koncernens finansiella skulders och derivatavtals avtalsbaserade kassaflöden

Mn €	Not	Kassaflöden							
		2016	på basis av avtal ¹⁾	På anfordran	under 3 mån	3 mån– 12 mån	1–2 år	2–5 år	över 5 år
Finansiella skulder, som inte är derivat									
Räntepliktiga långfristiga skulder (23)									
		0,0	0,0				0,0		
		1,5	1,5		0,0	0,0	1,5		
		163,6	163,5				16,6	36,6	110,3
Räntefria långfristiga skulder (24)									
		23,7	23,7	23,7					
		0,6	0,6				0,6		
Räntepliktiga kortfristiga skulder (23)									
		17,9	18,3		4,5	13,8			
Skulder till leverantörer (24)									
		732,8	732,8		725,7	7,2			
Ansvar utanför balansräkningen (31)									
		101,1	101,1	101,1					
Finansiella skulder, som inte är derivat totalt									
		1 041,2	1041,5	124,7	730,1	21,0	18,7	36,6	110,3
Derivatkulder (20, 24)									
		0,0	0,0			0,0			
		0,0	0,0		0,0	0,0			
		0,1	0,1			0,1			
		3,4	3,4		0,4	0,9	1,1	1,0	
Derivat tillgångar (18, 20)									
		1,5	1,4		1,3	0,2			
		0,7	0,7		0,4	0,3			
		0,1	0,1			0,1			
		3,4	3,4		0,4	0,9	1,1	1,0	
Nettoderivatkulder totalt									
		-2,1	-2,1	0,0	-1,6	-0,4	0,0	0,0	0,0
Totalt									
		1039,0	1039,4	124,7	728,5	20,6	18,7	36,6	110,3

¹⁾ finansiella skulder, kostnad + /finansiella tillgångar, intäkt +

Mn €	Not	Kassaflöden							
		2015	på basis av avtal ¹⁾	På anfordran	under 3 mån	3 mån– 12 mån	1–2 år	2–5 år	över 5 år
Finansiella skulder, som inte är derivat									
Tilläggsandelskapital	(22)	12,8	13,3			0,2	0,0	0,1	13,1
Räntepliktiga långfristiga skulder	(23)								
Skulder till leverantörer		0,0	0,0				0,0		
Räntepliktiga lån till andra		1,5	1,5		0,0	0,0	0,0	1,5	
Finansieringsleasingskulder		124,4	125,0				15,4	34,0	75,5
Kassaräkningservice		23,3	23,3	23,3					
Ovriga räntefria skulder		0,9	0,9				0,9		
Räntepliktiga kortfristiga skulder	(23)								
Räntepliktiga lån från andra		0,0	0,0				0,0		
Finansieringsleasingskulder		26,4	26,7		4,6	22,1			
Skulder till leverantörer	(24)	705,2	705,2		699,6	5,7			
Ansvar utanför balansräkningen	(31)								
Garantiansvars nominella värde		101,9	101,9	101,9					
Finansiella skulder, som inte är derivat totalt									
		996,3	997,9	125,1	704,2	28,1	16,3	35,6	88,6
Derivatskulder (20, 24)									
Derivat som ingår i säkringsredovisning		0,0	0,0			0,0			
Valutaderivat		0,3	0,2		0,1	0,1			
Räntederivat		0,2	0,2			0,2	0,1		
Råvaruderivat		5,5	3,7		0,2	0,6	0,9	1,9	
Derivat som ingår i säkringsredovisning		0,4	0,1		0,2	0,0			
Valutaderivat		0,4	0,3		0,2	0,1			
Räntederivat		0,2	0,2			0,2	0,1		
Råvaruderivat		5,5	3,7		0,2	0,6	0,9	1,9	
Nettoderivatskulder totalt		-0,5	-0,2		-0,3	0,1	0,0		
Totalt		995,8	997,7	125,1	703,9	28,1	16,3	35,6	88,6

¹⁾ finansiella skulder, kostnad + /finansiella tillgångar, intäkt +

Tabellen visar alla instrument som var giltiga 31.12.2016 samt de kapital och räntor som följer av avtalen om instrument. Poster i främmande valuta är konverterade till euro enligt bokslutsdagens ECB valutakurser. Räntebetalningar för finansiella skulder med rörlig ränta är fastställda enligt bokslutsdagens avkastningskurva. Finansiella skulder vilkas återbetalning kan anfordras före förfallodagen är angivna enligt den period då återbetalningen tidigast är möjlig.

För derivat visas i tabellen respektive avtals nettokassaflöden. För ränteswapkontrakt visas respektive avtals nettokassaflöden. Kommande kassaflöden med rörlig ränta är fastställda enligt bokslutsdagens noteringar. För valutaderivat visas respektive avtals nettokassaflöden. Som elderivatens kassaflöden anges bokslutsdagens gängse värde med den maturitet som motsvarar förfallodagen.

RÄNTERISK

Ränterisk avser den osäkerhet i SOK-koncernens kassaflöde, resultat och balansräkning som orsakas av förändringar i marknadsräntorna. Ränterisken är i princip minimerad när den genomsnittliga räntebindningstiden för SOK-koncernens räntepliktiga poster neutraliserar känsligheten i den operativa verksamheten för förändringar i räntenivån.

Målet för SOK-koncernen vid hanteringen av ränterisken är att sänka eller eliminera de negativa effekterna av marknadsränteförändringar på koncernens kassaflöden, resultat och balansräkning, men med beaktande av kostnaderna för säkringen.

SOK Rahoitus svarar centralt för hanteringen av ränterisken inom SOK-koncernen. SOK-koncernens ränterisk följs upp via ett ALM-redovisningsställe som beskriver hela koncernens ränterisk. Ränteriskpositionen vid ALM bildar nettovärdet av koncernens externa och interna ränteinstrument.

En procentenhets linjära förändring av marknadsräntenivån får inte medföra en ökning av nettofinansieringskostnaderna som i euro överstiger en procent av respektive års planerade rörelsemarginal. ALM-ränteriskpositionen följs upp under en femårig planeringsperiod och målet för den ovan nämnda mätaren ska uppfyllas under planeringsperiodens tre första år.

I SOK-koncernen realiserar ränteprisrisken i resultatet till den del det gäller finansiella instrument som värderas till verkligt värde via resultatet, med andra ord räntederivat. Ränteprisrisken, som påverkar det egna kapitalet, ingår i placeringar tillgängliga för försäljning, som värderas till verkligt värde via posterna i rapporten över totalresultat.

Räntekänslighetsanalys

Tabellen visar räntekänsligheten för SOK-koncernens räntepliktiga nettoskulder samt för derivatfordringar och -skulder. Som känslighet visas hur en procentenhets förändring i räntenivån inverkar på SOK-koncernens resultaträkning och eget kapital på bokslutsdagen. Övriga variabler antas vara oförändrade.

Inverkan på resultaträkningen och det egna kapitalet anges utan skatteeffekt.

2016 Mn €	Not	Riskutsatt position	Duration	Inverkan på resultaträkning		Inverkan på eget kapital	
				1 proc.enh. ökning	1 proc.enh. minskning	1 proc.enh. ökning	1 proc.enh. minskning
Räntebärande fordringar	(15, 19)						
EUR		169,7	0,4	0,9	-0,8		
USD		3,8	0,0	0,0	0,0		
RUB		2,8	0,0	0,0	0,0		
Övriga valutor		0,7	0,2	0,0	0,0		
Derivatillgångar och -skulder	(18, 24)						
EUR		-38,7	0,1	0,1	-0,1		
USD		38,8	0,2	-0,1	0,1		
RUB			0,0				
Övriga valutor		2,2	0,2	0,0	0,0		
Räntepliktiga skulder	(23)						
EUR		1,5	0,0	0,0	0,0		
Totalt		173,5	0,9	-0,8	0,0	0,0	

Som räntekänslighet för derivattillgångar och -skulder anges inverkan av en procentenhets ränteförändring på derivatets verkliga värde.

Som räntekänslighet för kortfristiga placeringar som värderas till verkligt värde anges inverkan av en procentenhets ränteförändring på det verkliga värdet samt på ränteflödena under följande 12 månadersperiod. Som räntekänslighet för övriga räntepliktiga fordringar och skulder anges inverkan av en procentenhets ränteförändring på ränteflödena under följande 12 månadersperiod. I beräkningen har balansvärdet antagits vara oförändrat under följande 12 månader.

Säkring av kassaflödet tillämpas på ränterisken hos derivat som påverkar det egna kapitalet.

Som duration anges tiden till nästa omvärdering i år.

2015 Mn €	Not	Riskutsatt position	Duration	Inverkan på resultaträkning		Inverkan på eget kapital	
				1 proc.enh. ökning	1 proc.enh. minskning	1 proc.enh. ökning	1 proc.enh. minskning
Räntebärande fordringar	(15, 19)						
EUR		111,1	0,2	2,0	-2,0		
Derivat tillgångar och -skulder	(18, 24)						
EUR		-36,9	0,2	0,1	-0,1		
USD		30,7	0,2	-0,1	0,1		
RUB		0,1	0,0	0,0	0,0		
Övriga valutor		4,0	0,1	0,0	0,0		
Räntepliktiga skulder	(23)						
EUR		1,5	0,0	0,0	0,0		
Totalt		110,5		2,0	-2,0	0,0	0,0

Ränteflödesrisk och säkringsredovisning

I SOK-koncernen tillämpas säkringsredovisning på derivat som skyddar mycket sannolika kommande inköp. Säkringsredovisningsmodell som används är säkring av kassaflödet. Säkringsredovisningen har som syfte att skydda inköp i valuta mot valutarisker.

Säkringsredovisning tillämpas på sådana derivat som är effektiva avseende risken som ska säkras och som uppfyller villkoren för säkringsredovisning i standarden IAS 39. Som säkringsinstrument har använts valutaterminer. Säkringsrelationen mellan det säkrande derivatet och föremålet för säkringen samt målsättningen för riskhanteringen anknuten till säkringen dokumenteras då säkringen inleddes.

Säkringens effektivitet värderas i början av säkringsförhållandet och under säkringsperioden så att säkringen blir mycket effektiv under hela säkringsperioden. En säkring anses vara effektiv när ändringarna i det säkrande instrumentets kassaflöde eliminerar 80–125 procent av ändringarna i kassaflödet för det avtal eller den position som utgör objekt för säkringen.

Den effektiva andelen av säkringen upptas i fonden för verkligt värde.

Verkliga värden för elderivat som utgör säkringsinstrument

Mn €	2016	2015
Derivatskulder		
Valutaterminer	0,0	0,0
Totalt	0,0	0,0
Derivatfordringar		
Valutaterminer	1,5	0,4
Totalt	1,5	0,4

Ändringar som upptas i koncernens eget kapital för säkring av kassaflödet

Mn €	2016	2015
Ingående saldo 1.1	0,4	1,0
Vinster och förluster vid värdering av verkligt värde	1,4	0,4
Belopp som ingår i resultaträkningen	-0,4	-1,0
Utgående saldo 31.12	1,4	0,4

Poster upptagna i eget kapital anges utan skatteeffekt.

Värdförändringar upptagna i eget kapital upptas i resultaträkningen under den period då de säkrade kassaflödena upptas i resultaträkningen, derivatet förfaller eller förutsättningarna för säkringsredovisning inte längre uppfylls.

VALUTARISK

SOK-koncernens omsättning genereras fortfarande i huvudsak i Finland.

Valutarisk avser den osäkerhet i SOK-koncernens kassaflöde, resultat och balansräkning som orsakas av förändringar i valutakurserna. Storleken på valutarisken för SOK och dess dotterbolag granskas per valuta. Målsättningen är att minimera den osäkerhet som orsakas av valutarisken vid en öppen position, men med beaktande av säkringens kostnader.

SOK Rahoitus svarar centralt för hanteringen av valutarisken inom SOK-koncernen. SOK-koncernens valutarisk följs upp via ett ALM-redovisningsställe som beskriver hela koncernens valutarisk. ALM-positionens risk får inte överstiga två miljoner euro vid en tio procents förändring av valutakursen. Den enhet inom SOK eller det dotterbolag som ingår ett avtal ansvarar för transaktionsriskerna. Betydande transaktionsrisker säkras i regel med derivat.

Dotterbolagens valutarisk reduceras genom att bolagens verksamhet finansieras i den valuta som används vid verksamheten samt med hjälp av derivat. Translationsrisken i anslutning till finansieringen av eget kapital placerat i utländska dotterbolag minskas genom att säkra kapitelen för de fall då en 20 procents kursändring orsakar över 1,0 procentenheters försämring av SOK-koncernens soliditetsgrad. Samma förfarande tillämpas på den andel som bolagen har planerat att returnera till Finland om mer än fyra år. Den andel, som bolagen har planerat att returnera under de närmaste fyra åren, upptas till sitt fulla belopp.

Valutakänslighetsanalys

I känslighetsanalysen för valuta visas vilken inverkan en förstärkning eller försvagning på 10 % i respektive valuta gentemot andra valutor skulle ha på koncernens resultat eller eget kapital. Övriga variabler antas vara oförändrade.

Beräkningen innefattar det egna kapitalet i SOK:s utländska dotterbolag, som efter omräkning i euro påverkar det egna kapitalet. Inverkan på resultaträkningen och det egna kapitalet anges utan skatteeffekt.

2016		Inverkan på resultaträkning		
Mn €	Risksatt position	Euron förstärks med 10 %	Euron försvagas med 10 %	
USD	41,1	-4,1		4,1
RUB	-11,9	1,2		-1,2
Övriga valutor	2,4	-0,2		0,2
Totalt	31,6	-3,2		3,2

2016		Inverkan på eget kapital		
Mn €	Risksatt position	Euron förstärks med 10 %	Euron försvagas med 10 %	
RUB	51,6	-5,2		5,2
Totalt	51,6	-5,2		5,2

2015		Inverkan på resultaträkning		
Mn €	Risksatt position	Euron förstärks med 10 %	Euron försvagas med 10 %	
USD	28,6	-2,9		2,9
RUB	-12,9	1,3		-1,3
Övriga valutor	7,3	-0,7		0,7
Totalt	23,0	-2,3		2,3

2015		Inverkan på eget kapital		
Mn €	Risksatt position	Euron förstärks med 10 %	Euron försvagas med 10 %	
RUB	44,4	-4,4		4,4
Totalt	44,4	-4,4		4,4

Säkringsredovisning tillämpas inte på valutaderivat som säkrar SOK-koncernens investeringar i eget kapital.

29. Transaktioner med närstående

I SOK-koncernens närmaste krets ingår dotterföretagen, intresseföretagen, joint ventures, koncernchefen och hans ställföreträdare, SOK:s koncernledningsgrupp, SOK:s styrelse och förvaltningsråd samt deras närmaste familjemedlemmar. I SOK-koncernen upprätthålls ett register över närstående. Regionhandelslagen tillhör inte SOK-koncernens närstående enligt definitionen i IAS standarden 24, Upplysningar om närstående.

Betalade ledningens anställningsförmåner	2016	2015
Koncernchefens och SOK:s koncernledningsgruppens löner och arvoden	2,7	2,1
SOK:s styrelses och förvaltningsrådets löner och arvoden	0,3	0,3
Koncernchefens och SOK:s koncernledningsgruppens ytterligare pensionskostnader	1,7	0,9
Totalt	4,8	3,3

Ledningens pensionsåtaganden: SOK:s koncernchef, de medlemmar av styrelsen som är i ett anställningsförhållande och koncernledningsgruppen samt övrig ledning, som uppfyller kriterierna för pensionspolitiken, har rätt till ytterligare pensionsförsäkring, där pensionsåldern är 60–63 år.

Närståendelån till dotterföretag, intressebolag samt joint ventures har beviljats för finansiering av normal affärsverksamhet. Inga lån hade beviljats år 2015–2016 till den ledning som ingår i SOK-koncernens närmaste krets. Inga villkorade poster eller andra förbindelser för nyckelpersoners räkning fanns. Personer ingående i ledningen inklusive den närmaste kretsen har inga väsentliga affärsförbindelser med SOK-koncernen.

Mellanhavanden och utestående saldon med intressebolag och joint ventures:

Mn €	2016	2015
Försäljningar	20,1	20,4
Inköp	355,4	338,5
Finansiella intäkter och kostnader	1,6	0,9
Kundfordringar och övriga fordringar	0,7	1,1
Lånefordringar	33,4	37,5
Leverantörsskulder och övriga skulder	61,4	35,5

30. Ansvarsförbindelser

Mn €	2016	2015
Ställda panter och ansvarsförbindelser		
Övriga ställda säkerheter		
Panter	0,1	0,1
Borgen	3,8	4,0
Totalt	3,9	4,1
Säkerheter ställda för andras skulder		
Borgenansvar för joint ventures skulder	87,5	69,4
Borgensansvar för handelslags skulder	7,4	7,4
Totalt	94,9	76,8
Övriga säkerheter för andras skulder		
Borgenansvar för joint ventures skulder	2,4	21,0
Borgensansvar för handelslags ansvarsförbindelser		0,1
Totalt	2,4	21,1

Övrika ansvarsförbindelser		
Rembursförbindelser	0,4	0,5
Återtagningsansvar ¹⁾	31,4	33,9
Teckningsförbindelser ²⁾	10,7	10,7
Övrika ansvarsförbindelser ³⁾		9,8
Totalt	42,1	54,4

¹⁾ I återköpsansvarsförbindelserna ingår en köpförbindelse att köpa objekten i fastighetsfonden som placeras i Prismaenheter i S:t Petersburg och Baltikum för beloppet av det återstående främmande kapitalet. SOK:s ägandeandel i fastighetsfondbolaget är 20 procent.

²⁾ I teckningsförbindelsen ingår en förbindelse att placera kapitalinsatser i fastighetsfonden som placeras i Prismaenheter i S:t Petersburg och Baltikum.

³⁾ Den uppskattade kostnaden för en köpoption, som SOK har förbundit sig att utnyttja. Köpoptionen anknyter till en hotellfastighet, där SOK är hyresgäst.

Ställda borgen består i huvudsak av borgen för lån och övriga ansvarsförbindelser på 39,4 miljoner euro (39,9 mn euro 31.12.2015) som ställts för joint venture North European Oil Trade Oy:s räkning och av borgen för lån på 50,0 miljoner euro (50,0 mn euro 31.12.2015) som ställts för joint venture Kauppakeskus Mylly Oy:s räkning.

Dessutom har SOK lämnat stödbrev för de garantier SOK-Borgen AB har beviljat. Stödbrevens belopp uppgår till 8,9 miljoner euro (71,9 mn euro 31.12.2015).

Övriga ekonomiska ansvarsförbindelser:

Koncernen är skyldig att granska de mervärdesskatteavdrag som har gjorts för fastighetsinvesteringar om den skattepliktiga användningen av en fastighet minskar under granskningsperioden. Ansvarsförbindelsens högsta belopp är 8,7 miljoner euro (6,5 miljoner euro 31.12.2015).

Övriga motförbindelser:

Förbindelser enligt delägaravtalet att svara för S-Voima Oy:s förbindelser och finansiera dess verksamhet.

Delägarna svarar enligt den så kallade Mankala-principen för S-Voima Oy:s förbindelser. Enligt denna princip fastställs ansvaret för företagets rörliga kostnader enligt den energi en delägare förbrukar. Ansvaret för företagets fasta kostnader inklusive bl.a. amorteringar och räntor på lån samt avskrivningar fördelas i relation till de aktieserier delägaren äger. Företagets aktier i A-serien är anslutna till inköp av marknadsel, aktierna i B och B1-serien till inköp av vindkraftsproducerad el och aktierna i C-serien till inköp av kärnkraftsproducerad el, i vilket S-gruppen har beslutat att inte delta.

Delägarna i S-Voima Oy har dessutom förbundit sig i delägaravtalet till en ömsesidig skyldighet att finansiera företagets placeringar med eget kapital-villkor i produktionsbolag och då fördelas ansvaret i princip per aktieserie i relation till aktieinnehavet. Ansvaret för de redan gjorda placeringarna i finansiering med eget kapital villkor finns inte längre kvar. Enligt bedömning behövs ingen finansiering med främmande kapital-villkor från företagets delägare.

Dessutom har SOK förbundit sig att bevilja finansiering i form av främmande kapital. SOK:s på beslut tagna före bokslutet grundade ansvar för den kvarstående andelen av finansieringen i form av främmande kapital är följande: 50,0 miljoner euro (60,0 miljoner euro 31.12.2015) delägarlån och 80,5 miljoner euro (0,0 miljoner euro 31.12.2015) långfristig lån till S-ryhmän logistiikkakeskus Oy och villkorligt kapitallån till North European Oil Trade Oy 5,0 miljoner euro (5,0 miljoner euro 31.12.2015).

31. Dotter- och intressebolag

SOK-koncernens och SOK:s aktieinnehav 31.12.2016

	Maa	SOK-koncernens ägarandel %	SOK-koncernens röstandel %	SOK:s ägarandel %
Koncernbolag				
Kommersiella				
A/S Prisma Latvija	Lettland	100	100	
AS Sokotel	Estland	100	100	
Inex Partners Oy	Finland	100	100	100
Inex Export Oy	Finland	100	100	100
Jollas-Opisto Oy	Finland	100	100	100
Meira Nova Oy	Finland	100	100	100
OOO Itis 2	Ryssland	100	100	
OOO SOK Service Center RUS	Ryssland	100	100	
OOO Otel Plus	Ryssland	100	100	
OOO Prisma	Ryssland	100	100	
OOO Sokotel	Ryssland	100	100	
Prisma Peremarket AS	Estland	100	100	
RB Int Oy	Finland	100	100	100
Rekla Oy	Finland	100	100	100
SOK Autokauppa Oy	Finland	100	100	100
SOK Fashion Retail Oy	Finland	100	100	
SOK Fund Management Oy	Finland	100	100	
SOK-Liiketoiminta Oy	Finland	51	51	51
Sokotel Oy	Finland	100	100	100
SOK Real Estate Int Oy	Finland	100	100	99
SOK Retail Int Oy	Lettland	100	100	
SOK-Takaus Oy	Finland	100	100	100
Suomen Spar Oy	Finland	100	100	100
S-Business Oy	Finland	100	100	100
S-Verkkopalvelut Oy	Finland	61	61	61
S-Yrityspalvelu Oy	Finland	100	100	100
UAB Prisma LT	Litauen	100	100	
UAB Viršuliškių Prekybos Centras	Litauen	100	100	

28 st.

Fastighetsbolag 22 st.

Koncernbolag totalt 50 st.

Joint ventures

Kauppakeskus Mylly Oy	Finland	50	50	50
Kiinteistö Oy Kuloisten Kauppakeskus	Finland	50	50	
North European BioTech Oy	Finland	50	50	50
North European Oil Trade Oy	Finland	51	51	51

Joint ventures totalt 4 st.

Intressebolag

Asunto Oy Kauniaisten Kirkkomäki	Finland	39	39	39
Coop Trading A/S	Danmark	25	25	25
Finnfrost Oy	Finland	50	50	
Keskuskorttelin Huolto Oy	Finland	32	32	32
S-Pankki Oy	Finland	38	38	38
S-Asiakaspalvelu Oy	Finland	38	38	
FIM Oyj	Finland	38	19	
FIM Pääomarahastot	Finland	38	19	
FIM Kiinteistö Oy	Finland	30	15	
FIM varainhoito Oy	Finland	38	19	
Russian and Baltics Retail Properties Ky	Finland	20	20	20

Intressebolag totalt 11 st.

---

32. Händelser efter bokslutsdagen

Inga viktiga händelser inträffat i koncernen efter bokslutsdagen.

Nyckeltal för SOK-koncernen 2012–2016

	IFRS 2016	IFRS 2015	IFRS 2014	IFRS 2013	IFRS 2012
Kvarvarande verksamheter för SOK-koncernen					
Omsättning, mn €	7 074,0	7 038,4	7 285,5	7 317,3	10 634,0
Rörelsevinst, mn €	27,0	11,1	43,1	-7,9	-7,2
i % av omsättningen	0,4	0,2	0,6	-0,1	-0,1
Resultat före skatter, mn €	22,8	9,4	39,7	-13,2	-27,1
i % av omsättningen	0,3	0,1	0,5	-0,2	-0,3
SOK-koncernen ¹⁾					
Avkastning på eget kapital, %	1,8	0,1	5,5	0,8	-3,9
Avkastning på sysselsatt kapital, %	3,5	2,5	11,2	3,0	-0,1
Soliditet, %	37,0	37,0	38,3	36,3	29,3
Bruttoinvesteringar i anläggningstillgångar, mn €	93,1	48,2	68,6	99,7	124,4
i % av omsättningen	1,3	0,7	0,9	1,4	1,2
Gearing, %	0,4	-12,9	-11,3	0,7	41,7
Genomsnittliga personalstyrka under räkenskapsperioden	6 756	8 287	9 203	9 819	10 447
Omvandlad till antal heltidsanställda	5 849	7 778	8 232	9 099	9 572
Räntefria skulder, mn €	873,2	847,3	847,2	860,4	821,3

* I nyckeltalen ingår såväl avvecklade som fortsättande verksamheter.

FORMLER FÖR UTRÄKNING AV NYCKELTALEN

$$\text{Avkastning på eget kapital, \%} = \frac{\text{resultat efter finansiella poster} - \text{skatter}}{\text{eget kapital, årsmedeltal}} \times 100 \%$$

$$\text{Avkastning på sysselsatt kapital, \%} = \frac{\text{resultat efter finansiella poster} + \text{räntekostnader och övriga finansiella kostnader}}{\text{balansomslutning} - \text{ickeräntebärande skulder} - \text{reserveringar, årsmedeltal}} \times 100 \%$$

$$\text{Soliditet, \%} = \frac{\text{eget kapital totalt}}{\text{balansomslutning} - \text{erhållna förskott}} \times 100 \%$$

$$\text{Bruttoinvesteringar i anläggningstillgångar} = \text{anskaffningsutgift för dotterbolagsaktier och övriga anläggningstillgångar}$$

$$\text{Gearing, \%} = \frac{\text{räntebärande skulder} - \text{likvida medel}}{\text{eget kapital totalt}} \times 100 \%$$

Genomsnittliga personalstyrka under räkenskapsperioden Det genomsnittliga personalantalet och antalet omräknat till heltidsanställda beräknades som ett medelvärde av personalantalet vid kvartalets slut.

Moderandelslagets bokslut, FAS

SOK:s resultaträkning, FAS

Mn €	Not	1.1–31.12.2016		1.1–31.12.2015	
Omsättning			6 245,0		6 167,7
Övriga rörelseintäkter	(1)		21,8		13,6
Material och tjänster					
Material, förnödenheter och varor	(2)	5 659,4		5 585,5	
External tjänster		298,6	5 958,0	294,6	5 880,1
Personalkostnader	(3)				
Löner och arvoden		78,0		75,6	
Lönebikostnader		20,6	98,7	18,7	94,2
Avskrivningar och nedskrivningar	(4)		13,2		14,6
Övriga rörelsekostnader					
Hyreskostnader för lokaler		25,0		25,1	
Övriga kostnader	(5)	132,3	157,3	137,5	162,6
Rörelseöverskott			39,5		29,8
Finansiella intäkter och kostnader (+/-)	(8)		11,8		18,2
Överskott före bokslutsdispositioner och skatter			51,3		47,9
Bokslutsdispositioner	(10)		-0,5		-3,2
Inkomstskatter (+/-)	(11)		-4,4		-3,6
Räkenskapsperiodens överskott			46,4		41,2

SOK:s balansräkning, FAS

AKTIVA Mn €	Not	31.12.2016		31.12.2015	
BESTÅENDE AKTIVA					
Immateriella tillgångar	(12)	51,4		38,2	
Materiella tillgångar	(13)	2,6		3,5	
Andelar i koncernbolag	(14)	381,7		372,6	
Övriga placeringar	(14)	469,8	905,6	428,8	843,1
RÖRLIGA AKTIVA					
Omsättningsstillgångar	(15)	131,7		114,2	
Långfristiga fordringar	(16)	2,1		2,1	
Kortfristiga fordringar	(17)	553,2		525,4	
Kassa och bank		116,6	803,7	184,6	826,3
			1 709,3		1 669,4
PASSIVA Mn €					
		31.12.2016		31.12.2015	
EGET KAPITAL (18)					
Andelskapital		174,3		172,0	
Tilläggsandelskapital		12,8		12,8	
Gångse värde fond		4,5		0,5	
Reservfond		18,5		18,5	
Förvaltningsrådets dispositionsfond		0,0		0,0	
Överskott från tidigare räkenskapsperioder		548,1		525,6	
Räkenskapsperiodens överskott		46,4	804,5	41,2	770,5
ACKUMULERADE BOKSLUTSDISPOSITIONER	(19)		6,4		4,8
AVSÄTTNINGAR	(20)		7,6		11,9
FRÄMMANDE KAPITAL					
Långfristigt främmande kapital	(21)	0,5		0,7	
Kortfristigt främmande kapital	(22)	890,4	890,9	881,5	882,2
			1 709,3		1 669,4

SOK:s kassaflödesanalys, FAS

Mn €	Not	1.1–31.12.2016	1.1–31.12.2015
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Rörelseöverskott		39,5	29,8
Ej kassaflödespåverkande poster	(1)	-12,3	-2,0
Förändringar i rörelsekapital	(2)	4,6	31,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten före finansiella poster och skatter		31,8	59,4
Erlagda räntor och övriga finansiella kostnader		-2,9	-23,9
Ränteintäkter och övriga finansiella intäkter		10,8	31,0
Erhållna utdelningar av den löpande verksamheten		2,0	10,0
Betalda direkta skatter		-3,5	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten		38,2	76,5
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investeringar i materiella tillgångar		-26,1	-13,0
Investeringar i aktier		-19,2	-22,1
Avyttringar av anläggningstillgångar		33,3	24,0
Beviljade lån		-100,5	-88,9
Återbetalning av lånefordringar		70,8	105,3
Erhållna utdelningar av investeringar		0,1	0,7
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-41,5	6,2
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Förändring av kortfristiga lån, ökning (+) / minskning (-)		-25,2	-15,6
Increase (+) / decrease (-) in long-term receivables		-10,0	
Förändring av kortfristiga fordringar, ökning (-) / minskning (+)		-10,0	
Ökning av andelskapital och tilläggsandelskapital		2,3	2,6
Erlagda räntor på andels- och tilläggsandelskapitalet		-5,9	-0,2
Inlöst tilläggsandelskapital		-12,8	
Betalda koncernbidrag		-3,1	-11,4
Inlöst tilläggsandelskapital		0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-64,7	-24,6
Förändring av likvida medel, ökning (+) / minskning (-)		-68,0	58,1
Likvida medel vid årets början		184,6	126,5
Likvida medel vid årets slut		116,6	184,6
Ej kassaflödespåverkande poster	(1)		
Vinst (-) och förlust (+) på försäljning av bestående aktiva		-21,3	-13,3
Avskrivningar och nedskrivningar		13,2	14,8
Övriga intäkter och utgifter som inte medför betalning		-4,2	-3,5
		-12,3	-2,0
Förändringar i rörelsekapital	(2)		
Förändring i rörelsefordringar		-15,6	6,0
Förändring i omsättningstillgångar		-17,5	2,2
Förändring i kortfristiga räntefria skulder		37,6	23,5
		4,6	31,7

Förändringarna i likvida medel siljer sig från förändringen i likvida medel kalkylerad på basis av förändringarna i balansräkningen så, att man från förändringen i likvida medel i kassaflödesanalysen har eliminerat de värderingsvinster och -förluster som beror på att finansieringsvärdepapperen har värderats till sitt verkliga värde.

Noter till SOK:s bokslut

Principerna för upprättande av bokslutet

Bokslutet för Centrallaget för Handelslagen i Finland (SOK) är upprättat enligt bestämmelserna om upprättande av bokslut i finsk lagstiftning.

Poster i utländsk valuta och derivatkontrakt

Transaktioner i utländsk valuta bokförs enligt transaktionsdagens kurs. Fordringar och skulder i utländsk valuta vid räkenskapsperiodens utgång räknas om till euro enligt den kurs ECB noterar på bokslutsdagen, och kursdifferenserna bokförs med resultatpåverkan.

De kursdifferenser som uppkommer vid värderingen av kundfordringar bokförs i omsättningen och de kursdifferenser som uppkommer vid värderingen av leverantörsskulder bokförs som kostnader. Kursvinster och -förluster som ingår i balansräkningens övriga finansiella poster bokförs under finansiella intäkter och övriga skulder under finansiella kostnader.

Derivatavtal upprättas i regel för säkringsändamål, men frånsett säkring av köp inom bruksvaruhandeln tillämpas säkringsredovisningen inte på derivatavtalen. I bokföringen har derivaten, frånsett de som ingår i säkringsredovisningen, värderats till verkligt värde och värdeförändringarna har redovisats i resultaträkningen. Realiserade och orealiserade vinster och förluster från de derivat som har ingåtts i syfte att säkra inköp och leverantörsskulder upptas under inköp. Realiserade och orealiserade vinster för övriga derivat redovisas i de finansiella intäkterna och förlusterna i de finansiella kostnaderna.

Säkringsredovisning tillämpas på en del av valutaderivat som säkrar inköp av varor. För deras del är det endast valutakursrisken som är föremål för säkringen. Säkringsredovisningsmodellen som används är säkring av kassaflödet. Av värdeändringen som härrör från valutakursändringar i de säkringsinstrument som omfattas av säkringsredovisningen förs den effektiva delen i sin helhet till fonden för verkligt värde i det egna kapitalet. Realiserade vinster och förluster redovisas under anskaffningar.

Koncernbankkontosystem

SOK:s dotterbolags medel på konton som anslutits till SOK:s koncernkontosystem upptas inom SOK i kassa och banktillgödohavanden och som övriga kortfristiga fordringar i företaget inom samma koncern eller övriga kortfristiga skulder till företaget inom samma koncern.

Omsättning och principerna för intäktsföring av försäljning

Försäljning intäktsförs då en prestation överlämnas. Vid beräkning av omsättningen avdras bland annat beviljade rabatter, mervärdesskatt och kursdifferenser från försäljningsintäkterna.

Övriga rörelseintäkter

Bland övriga rörelseintäkter upptas försäljningsintäkter av bestående aktiva, intäkter från avyttring av affärsverksamhet samt andra intäkter än de i allmänhet regelbundna intäkterna av affärsverksamheten som uppkommer i anknytning till den egentliga försäljningen av prestationer.

Leasingavgifter

Leasingavgifter för verksamhetslokaler upptas i resultaträkningen under hyreskostnader för lokaler, och övriga leasingavgifter under övriga rörelsekostnader.

Framtida utgifter och förluster

Framtida utgifter och förluster för vilka ett åtagande finns eller vilka anses vara sannolika är bokförda enligt sin karaktär som kostnader i lämplig kostnadspost. I balansräkningen är dessa kostnadsreservationer upptagna som obligatoriska reserveringar eller resultatregleringar, om det exakta beloppet och tidpunkten för realiseringen är kända.

Inkomstskatt

I inkomstskatten ingår de skatter som beräknats utifrån räkenskapsperiodens beskattningsbara inkomst samt korrigeringar av tidigare räkenskapsperioders skatter.

Latent skatteskuld och latent skattefordran redovisas inte i SOK:s resultat- och balansräkningen, utan alla väsentliga latent skatteskulder och fordringar har redovisats i noterna i samband med specifikationen av skatterna.

Bestående aktiva och avskrivningar

Bestående aktiva har i balansräkningen värderats till anskaffningsutgiften enligt de rörliga kostnader som anskaffningen gav upphov till med avdrag för ackumulerade planenliga avskrivningar.

De planenliga avskrivningarna är beräknade enligt en på förhand upprättad avskrivningsplan i form av linjära avskrivningar på den ursprungliga anskaffningsutgiften för anläggningstillgångarna. Avskrivningarna är beräknade från början av den månad som närmast följde ibruktandet av objektet. Avskrivningstiderna grundar sig på den uppskattade ekonomiska livslängden. I balansvärdena för bestående aktiva ingår inga uppskrivningar.

De planenliga avskrivningstiderna är:	År
Byggnader	20–35
Lätta konstruktioner och anordningar i byggnader	5–15
Maskiner och inventarier	3–10
Motorfordon och servrar	3–5
Övriga materiella och immateriella tillgångar	inom de gränser som NSL medger

Ändringen i avskrivningsdifferensen upptas i resultaträkningen under bokslutsdispositioner. Den ackumulerade avskrivningsdifferensen upptas i balansräkningen under posten ackumulerade bokslutsdispositioner.

Aktier och andelar ingår i placeringar i bestående aktiva värderas till sitt verkliga värde med tillämpning av den alternativa metoden i enlighet med 5 kap. 2 a § i bokföringslagen, om ett verkligt värde kan fastställas på ett tillförlitligt sätt.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har i balansräkningen redovisats enligt metoden för viktat medelpris enligt de omedelbara utgifter som anskaffningen föranlett eller till ett lägre återanskaffningspris eller det sannolika försäljningspriset.

Finansiella tillgångar och skulder

De finansiella instrumenten har värderats till verkligt värde i enlighet med internationella redovisningsstandarder (IFRS) enligt det alternativa förfarande som tilläts i 5 kap. 2a § i bokföringslagen. På upptagande av finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen tillämpas praxis med avstämningsdag. Finansiella instrument är klassificerade som finansiella tillgångar och skulder som upptas resultatpåverkande till verkligt värde, finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning, lån och fordringar samt övriga finansiella skulder.

Ett finansiellt instruments verkliga värde bestäms enligt de priser som noterats på aktiva marknader eller med värderingsmetoder som allmänt accepteras på marknaden. Ränteswapavtalens verkliga värden har beräknats genom att diskontera de kommande kassaflödena till nuläget med bokslutsdagens marknadsräntor. Ränteoptionerna har värderats enligt motpartens prisnotering. Valutaterminernas verkliga värde har beräknats genom att värdera dem till terminkursen som gällde på bokslutsdagen. Elderivaten upptas till verkligt värde enligt marknadsnoteringarna på bokslutsdagen. De finansiella tillgångar och skulder som skall värderas till sitt verkliga värde har värderats enligt medelkurserna.

I finansiella tillgångar och skulder som upptas resultatpåverkande till verkligt värde bokförs de derivatkontrakt på vilka säkringsredovisning inte tillämpas. Finansiella tillgångar eller skulder som ska upptas resultatpåverkande till sitt verkliga värde värderas till sitt verkliga värde på bokslutsdagen. Förändringen i det verkliga värdet tas upp i resultaträkningen, varvid som intäkt eller utgift för redovisningsperioden upptas differensen mellan de till sitt verkliga värde upptagna finansiella instrumentens värde vid tidpunkten för bokslutet och deras bokvärde enligt det föregående bokslutet. Om ett finansiellt instrument som ska tas upp till sitt verkliga värde har anskaffats under redovisningsperioden, upptas som intäkt eller kostnad för redovisningsperioden differensen mellan det finansiella instrumentets värde på bokslutsdagen och anskaffningsutgiften.

I finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning upptas fordringsbevis och övriga inhemska och utländska värdepapper och andelar som inte klassificeras som finansiella tillgångar som ska bokföras med resultatpåverkan till verkligt värde, som placeringar som behålls till förfallodagen, eller som lån och fordringar. De finansiella tillgångarna som är tillgängliga för försäljning värderas till verkligt värde. Det verkliga värdet för placeringar som är föremål för offentlig handel fastställs enligt deras marknadsvärde. Förändringar av det verkliga värdet förs till fonden för verkligt värde i det egna kapitalet. Då ett finansiellt instrument säljs, resultatförs den i eget kapital ackumulerade förändringen i verkligt värde som ändring av klassificeringen tillsammans med upplupna räntor och realisationsvinsten eller -förlusten. Placeringar, som inte noteras offentligt, värderas till anskaffningsutgiften, om deras verkliga värde inte kan bestämmas tillförlitligt.

I lån och fordringar upptas sådana på den aktiva penningmarknaden icke noterade finansiella tillgångar till vilka anknutna avgifter är fasta eller kan bestämmas och som inte ingår i de finansiella tillgångar som bokförs med resultatpåverkan till verkligt värde, de finansiella tillgångar som behålls till förfallodagen eller de finansiella tillgångarna som är tillgängliga för försäljning. Transaktionskostnaderna för lån och fordringar inkluderas i upplupet anskaffningsvärde som beräknas enligt effektivräntemetoden och periodiseras med resultatpåverkan under fordringens löptid. Efter den ursprungliga införingen värderas lån och fordringar till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden.

En post som ingår i övriga finansiella skulder upptas i balansräkningen till nominellt värde då postens verkliga värde vid tidpunkten då detta görs motsvarar det nominella värdet. Om man som en skulds kapital har erhållit ett belopp som är mindre eller större än skuldens nominella värde, upptas skulden till det belopp som har erhållits. Differensen mellan en skulds nominella värde och anskaffningsutgiften för den, som har upptagits som räkenskapsperiodens kostnad eller intäkt, periodiseras och upptas som en ökning eller minskning av anskaffningsutgiften för skulden. Differensen mellan det nominella värdet och anskaffningsutgiften eller en till skulden anknuten provisionskostnad eller sådan utgift som är en del av ränteutgiften för skulden, periodiseras med effektivräntemetoden som en kostnad över skuldens löptid. De övriga finansiella skulderna värderas vid bokslutstidpunkten till upplupen anskaffningsutgift enligt effektivräntemetoden.

Säkringsredovisning

SOK tillämpar säkringsredovisning enligt IFRS på en del av valutaderivaten som säkrar koncernens inköp av varor. För deras del är det endast valutakursrisken som är föremål för säkringen. Säkringsredovisningsmodellen som används är säkring av kassaflödet.

SOK har derivatkontrakt som inte omfattas av säkringsredovisningen och som enligt koncernens finansieringspolicy är effektiva ekonomiska säkringsinstrument, men på vilka koncernen inte tillämpar säkringsredovisning enligt IAS 39.

Nedskrivning av finansiella tillgångar

Vid rapportperiodens slut genomförs en bedömning av huruvida det finns objektiva belägg för att värdet av en sådan finansiell tillgångspost som värderas till annat än till verkligt värde via resultaträkningen har minskat. Som objektiva belägg betraktas till exempel en kunds betalningsdröjsmål, insolvens eller konkurs, företags- eller skuldsanering samt en betydande förändring av kreditriskklassificeringen. Om objektiva belägg finns för en minskning av värdet, bokförs en nedskrivning.

Beloppet på nedskrivningen av finansiella tillgångar, som upptas under upplupen anskaffningsutgift, fastställs som differensen mellan fordringens bokvärde och det diskonterade värdet på framtida kassaflöden som ackumuleras från fordringen med hänsyn till det verkliga värdet på en eventuell säkerhet. Som diskonteringsränta används fordringens ursprungliga effektiva ränta. Differensen bokförs som nedskrivning i resultaträkningen och räntan ackumuleras fortsättningsvis på det minskade saldot med avtalets ursprungliga effektiva ränta.

Om nedskrivningsbeloppet i ett senare skede minskar och förändringen kan anses ha samband med en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen har bokförts, återförs nedskrivningen med resultatpåverkan.

När objektiva belägg finns för en nedskrivning av ett skuldebrev eller en aktie som ingår i finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning, elimineras den ackumulerade förlusten i eget kapital och upptas som nedskrivning i resultaträkningen. Nedskrivningen definieras som skillnaden mellan dess bokvärde och nuvärdet av en jämförbar posts uppskattade framtida kassaflöden, diskonterade till rapporteringstidpunkten med marknadsintäkten. Om det verkliga värdet på ett skuldebrev klassificerat som tillgängligt för försäljning senare stiger och värdestegringen objektivet sett kan anses ha samband med en händelse som har inträffat efter att nedskrivningen har bokförts, återförs nedskrivningen och bokförs med resultatpåverkan. Om en akties verkliga värde senare stiger, upptas värdeökningen för verkligt värde i det egna kapitalet.

Mn €	2016	2015
1. Övriga rörelseintäkter		
Vinst på avyttring av anläggningstillgångar	21,6	13,5
Andra övriga intäkter av rörelsen	0,1	0,1
Totalt	21,8	13,6
2. Material, förnödenheter och varor		
Anskaffningar under räkenskapsperioden	5676,5	5583,3
Ändring i lager (+/-)	-17,1	2,2
Totalt	5659,4	5585,5
3. Personalkostnader		
Löner och arvoden	78,0	75,6
Pensionskostnader	16,2	14,6
Övriga lönebikostnader	4,4	4,1
Totalt	98,7	94,2
Personalens antal i medeltal	1334	1357
Personalens antal i medeltal beräknas som ett medelvärde av personalantalet vid kvartalens slut.		
Betalade löner och arvoden:		
Koncernchefen och styrelseledamöter	1,0	0,8
Ledamöter i förvaltningsrådet	0,2	0,2
Pensionsåtaganden för ledningen:		
Ledningens pensionsåtaganden: SOK:s koncernchef och koncernledningsgrupp är berättigade till pension vid fyllda 60–63 år.		
4. Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	12,9	11,2
Nedskrivningar	0,3	3,4
Totalt	13,2	14,6
Förändringarna i avskrivningar och avskrivningsdifferenser specificerade per balansräkningspost ingår i noterna till balansräkningen under specifikationerna av bestående aktiva och ackumulerade bokslutsdispositioner.		
5. Övriga rörelsekostnader		
Frivilliga personalbikostnader	2,6	2,3
Kostnader för fastighet, inventarier och förnödenheter	112,4	119,3
Marknadsförings-, administrations- och övriga rörelsekostnader	17,3	15,9
Totalt	132,3	137,5
Hyror för lokaliteter tas upp som en separat post i resultaträkningen.		

Mn €	2016	2015
6. Revisorns arvoden		
Revisionsarvode KPMG Oy Ab	0,2	0,2
Skattekonsultering		0,0
Övriga tjänster	0,1	0,1
Totalt	0,3	0,4
7. Ökning (-) eller minskning (+) av obligatoriska avsättningar		
Ökning för underutnyttjade lokaler	-0,2	-0,4
Minskning för underutnyttjade lokaler	4,0	2,8
Övriga obligatoriska avsättningar ökning		-0,3
Övriga obligatoriska avsättningar minskning	0,5	0,6
Totalt	4,3	2,7
8. Finansiella intäkter och kostnader		
Dividendintäkter från koncernbolag	2,0	10,0
Dividendintäkter från övriga och räntor på andelskapital	0,1	0,7
Dividendintäkter och räntor på andelskapital från placeringar bland bestående aktiva totalt	2,1	10,7
Ränteintäkter på placeringar i bestående aktiva		
Av koncernbolag	5,2	5,2
Av övriga	2,3	1,6
Övriga ränte- och finansieringsintäkter		
Av koncernbolag	2,2	2,2
Av övriga	0,5	3,1
Ränteintäkter och övriga finansiella intäkter totalt	10,2	12,1
Minskning och ökning av nedskrivningar av placeringar bland bestående aktiva		
		-0,1
Ränteutgifter och övriga finansiella kostnader		
Till koncernbolag	0,1	1,7
Till övriga	0,5	2,8
Ränteutgifter och övriga finansiella kostnader totalt	0,6	4,5
Finansiella intäkter och kostnader totalt	11,8	18,2
9. Bokslutsdispositioner		
Avskrivningsdifferenser, ökning (-) / minskning (+)	-1,6	0,0
Koncernbidrag	1,1	-3,1
Totalt	-0,5	-3,2
10. Inkomstskatter		
Inkomstskatt på den löpande verksamheten under räkenskapsperioden (+/-)	4,4	4,2
Inkomstskatt under tidigare räkenskapsperioder (+/-)	0,0	0,0
Inkomstskatt på extraordinära poster under räkenskapsperioden (+/-)		-0,6
Totalt	4,4	3,6
Latenta skatteskulder	-0,4	1,6

Mn €	2016	2015
NOTER TILL AKTIVA POSTER I BALANSRÄKNINGEN		
Immateriella och materiella tillgångar		
11. Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter		
Anskaffningsutgift 1.1	56,1	40,5
Ökningar	0,5	2,0
Minskningar	-6,7	-0,1
Överföringar	10,6	13,7
Anskaffningsutgift 31.12	60,5	56,1
Akkumulerade avskrivningar 1.1	34,4	23,2
Akkumulerad avskrivning på nedskrivningar och överföringar	-6,7	-0,1
Räkenskapsperiodens avskrivning	10,6	8,1
Nedskrivningar	0,3	3,2
Akkumulerade avskrivningar 31.12	38,6	34,4
Bokfört värde 31.12	21,9	21,7
Övriga aktiverade utgifter		
Anskaffningsutgift 1.1	17,0	16,6
Ökningar	0,3	0,4
Minskningar	-0,3	-0,1
Överföringar		0,1
Anskaffningsutgift 31.12	17,0	17,0
Akkumulerade avskrivningar 1.1	8,1	6,0
Akkumulerad avskrivning på nedskrivningar och överföringar	-0,3	-0,1
Räkenskapsperiodens avskrivning	1,4	1,5
Akkumulerade avskrivningar 31.12	9,2	7,4
Bokfört värde 31.12	7,8	9,6
Immateriella tillgångar av förskotts betalning		
Anskaffningsutgift 1.1	7,5	6,7
Ökningar	24,8	9,8
Minskningar	0,0	
Överföringar	-10,6	-13,8
Bokfört värde 31.12	21,7	2,8
Immateriella tillgångar totalt	51,4	34,1

Mn €	2016	2015
12. Materiella anläggningstillgångar		
Mark- och vattenområden		
Anskaffningsutgift 1.1	1,1	2,3
Minskningar	-0,4	-1,2
Anskaffningsutgift 31.12	0,7	1,1
Akkumulerade nedskrivningar 1.1	0,2	0,1
Nedskrivning		0,1
Akkumulerad avskrivning på nedskrivningar och överföringar	-0,1	
Akkumulerade nedskrivningar 31.12	0,1	0,2
Bokfört värde 31.12	0,7	0,9
Byggnader och konstruktioner		
Anskaffningsutgift 1.1	5,8	6,6
Minskningar	-4,2	-0,8
Anskaffningsutgift 31.12	1,5	5,8
Akkumulerade avskrivningar 1.1	5,4	6,0
Akkumulerad avskrivning på nedskrivningar och överföringar	-4,1	-0,8
Räkenskapsperiodens avskrivning	0,1	0,1
Nedskrivningar		0,1
Akkumulerade avskrivningar 31.12	1,4	5,4
Bokfört värde 31.12	0,2	0,4
Maskiner och inventarier		
Anskaffningsutgift 1.1	6,8	6,3
Ökningar	0,4	0,7
Minskningar	-0,1	-0,2
Anskaffningsutgift 31.12	7,0	6,7
Akkumulerade avskrivningar 1.1	5,1	3,9
Akkumulerad avskrivning på nedskrivningar och överföringar	-0,1	-0,2
Räkenskapsperiodens avskrivning	0,8	1,5
Akkumulerade avskrivningar 31.12	5,8	5,1
Bokfört värde 31.12	1,2	1,6
Övriga materiella tillgångar		
Anskaffningsutgift 1.1	0,6	0,6
Ökningar	0,0	
Anskaffningsutgift 31.12	0,6	0,6
Akkumulerade avskrivningar 1.1	0,0	0,0
Akkumulerade avskrivningar 31.12	0,0	0,0
Bokfört värde 31.12	0,6	0,6
Materiella tillgångar totalt	2,6	3,4

Mn €	2016	2015
13. Placeringar		
Aktier i koncernbolag		
Anskaffningsutgift 1.1	375,1	389,9
Ökningar	9,6	0,6
Minskningar	-1,2	
Anskaffningsutgift 31.12	383,5	390,5
Akkumulerade nedskrivningar 1.1	2,5	2,4
Akkumulerade nedskrivningar av minskningar och överföringar	-0,7	
Nedskrivningar		0,1
Akkumulerade nedskrivningar 31.12	1,8	2,5
Bokfört värde 31.12	381,7	387,9
Aktier i koncernbolag totalt	381,7	387,9
Fordringar hos bolag inom samma koncern		
Belopp 1.1	251,9	277,1
Ökningar	82,0	110,0
Minskningar	-51,6	-135,2
Belopp 31.12	282,3	251,9
Andelar i ägarintressebolag		
Anskaffningsutgift 1.1	130,4	118,4
Ökningar	9,6	21,5
Minskningar	-11,2	-9,5
Anskaffningsutgift 31.12	128,8	130,4
Akkumulerade nedskrivningar 1.1	0,1	8,6
Akkumulerade nedskrivningar 31.12	0,1	8,6
Bokfört värde 31.12	128,7	121,7
Fordringar hos ägarintressebolag		
Belopp 1.1	24,0	16,0
Ökningar	5,0	12,0
Minskningar	-12,0	-4,0
Belopp 31.12	17,0	24,0
Kapitallånefordringar på ägarintresseföretag		
Belopp 1.1	13,5	5,5
Ökningar	3,5	8,0
Belopp 31.12.	17,0	13,5
Fordringar hos ägarintressebolag, totalt	34,0	37,5

Mn €	2016	2015
Övriga aktier och andelar		
Anskaffningsutgift 1.1	1,2	1,2
Ökningar	0,0	0,0
Minskningar	0,0	
Anskaffningsutgift 31.12	1,2	1,2
Värdering till verkligt värde	3,1	0,1
Bokfört värde 31.12	4,3	1,4
Kapitallån från andra bolag		
Belopp 1.1	0,6	0,6
Belopp 31.12	0,6	0,6
Akkumulerade nedskrivningar 1.1	0,0	0,0
Akkumulerade nedskrivningar 31.12	0,0	0,0
Bokfört värde 31.12	0,6	0,6
Övriga fordringar från andra		
Belopp 1.1	7,2	14,5
Ökningar	20,0	
Minskningar	-7,2	-7,2
Belopp 31.12	20,0	7,2
Placeringar totalt	851,6	808,2
14. Omsättningstillgångar		
Varor	131,1	114,0
Övriga omsättningstillgångar	0,0	0,0
Förskottsbetalningar	0,6	0,2
Totalt	131,7	114,2
15. Långfristiga fordringar		
Övriga långfristiga fordringar	2,1	2,1
Långfristiga fordringar totalt	2,1	2,1
16. Kortfristiga fordringar		
Försäljningsfordringar	490,4	472,3
Fordringar hos koncernbolag		
Försäljningsfordringar	5,1	5,5
Övriga fordringar	22,0	20,2
Aktiva resultatregleringar	3,3	1,8
Totalt	30,4	27,5

Mn €	2016	2015
Fordringar hos ägarintressebolag		
Försäljningsfordringar	0,4	0,7
Lånefordringar	10,0	
Aktiva resultatregleringar	1,3	0,7
Totalt	11,7	1,4
Övriga fordringar	0,3	0,4
Aktiva resultatregleringar	20,3	23,8
Kortfristiga fordringar totalt	553,2	525,4

Mn €	2016	2015
Signifikanta poster i aktiva resultatregleringar		
Finansiella poster	8,0	7,6
Övriga	16,9	18,8
Aktiva resultatregleringar totalt	24,9	26,4

NOTER TILL PASSIVA I BALANSRÄKNINGEN

17. Eget kapital

Mn €	2016	2015
Andelskapital 1.1	172,0	169,4
Ökning	2,3	2,6
Andelskapital 31.12	174,3	172,0

Andelskapitalet består av insatser som handelslagen har betalt för sina andelar i Centrallaget för Handelslagen i Finland. Antalet andelar som ett handelslag har är baserad på antalet medlemmar i handelslaget och dess årliga inköp. Enligt SOK:s stadgar möjliga obetalda andelsavgifter som inte har förfallit till betalning uppgick till 3,3 miljoner euro 31.12.2015 (5,8 milj eur obetalda andelsavgifter 31.12.2014).

Per 31.12.2016 var antalet handelslag 27, medan antalet andelar var 350 568.

Per 31.12.2015 var antalet handelslag 28 och antalet andelar 350 290.

Mn €	2016	2015
Tilläggsandelskapital 1.1	12,8	12,8
Tilläggsandelskapital 31.12	12,8	12,8

Tilläggsandelskapitalet består av handelslagens frivilliga placeringar i Centrallaget för Handelslagen i Finland. Handelslagen har rätt till återbäring av sina tilläggsinsatser på de sätt och under sådana förutsättningar som stadgats i lagen om andelslag och fastställts i SOK:s stadgar.

Mn €	2016	2015
Gångse värde fond 1.1	0,5	1,5
Derivar som ingår i säkringsredovisning		
Värdeförändringar under räkenskapsperioden	1,4	0,4
Bokförda från eget kapital och uppvisade i resultaträkningen	-0,4	-1,0
Finansiella tillgångar som kan säljas,		
Ändring av värde under räkenskapsperioden	3,0	-0,3
Gångse värde fond 31.12¹⁾	4,5	0,5

¹⁾ I resultaträkningarna och balansräkningarna för SOK dotterbolag redovisas som regel inte den latent skatteskulden eller -fordringen, den anges endast i en not, om summan är väsentlig.

De derivat som använts i syfte att säkra kassaflödet har värderats genom att de kommande kassaflödena har diskonterats till nuläget. Diskonteringsvärdet för kassaflöden i andra valutor än euro har omvandlats till euro enligt de valutakurser som Europeiska centralbanken noterat på bokslutsdagen.

I denna post ingår även aktier vilkas verkliga värde inte kan beräknas.

Reservfond 1.1	18,5	18,5
Reservfond 31.12	18,5	18,5

Förvaltningsrådets dispositionsfond 1.1	0,0	0,0
Ökning	0,1	0,1
Minskning	0,0	0,0
Förvaltningsrådets dispositionsfond 31.12	0,0	0,0

Överskott från tidigare räkenskapsperioder 1.1	566,8	525,8
Överföring till förvaltningsrådets dispositionsfond	-0,1	-0,1
Ränta på tilläggsandelskapitalet	-5,9	-0,2
Inlöst tilläggsandelskapital	-12,8	
Överskott från tidigare räkenskapsperioder 31.12	548,1	525,6
Räkenskapsperiodens överskott	46,4	41,2
Eget kapital totalt	804,5	770,5

Utdelningsbart överskott 31.12

Överskott från tidigare räkenskapsperioder	548,1	525,6
Räkenskapsperiodens överskott	46,4	41,2
Totalt	594,5	566,8

Mn €	2016	2015
18. Ackumulerade bokslutsdispositioner		
Avskrivningsdifferens		
Immateriella rättigheter	4,7	3,6
Aktiverade utgifter med lång verkningstid	3,0	2,7
Byggnader och konstruktioner	-0,2	-0,3
Maskiner och inventarier	-1,2	-1,2
Totalt	6,4	4,8

19. Avsättningar

Underutnyttjade lokaler	7,4	11,2
Övriga obligatoriska avsättningar	0,3	0,7
Totalt	7,6	11,9

20. Långfristigt främmande kapital

Övriga långfristiga skulder	0,5	0,7
Långfristigt främmande kapital totalt	0,5	0,7

21. Kortfristigt främmande kapital

Inköpsskulder	572,2	554,7
----------------------	--------------	--------------

Skulder till koncernbolag

Inköpsskulder	32,5	24,7
Övriga kortfristiga skulder	146,2	173,8
Passiva resultatregleringar	6,1	7,7
Totalt	184,8	206,3

Skulder till ägarintressebolag

Inköpsskulder	49,0	40,5
Totalt	49,0	40,5

Övriga kortfristiga skulder	11,2	7,4
Passiva resultatregleringar	73,1	72,5
Kortfristigt främmande kapital totalt	890,4	881,5

Signifikanta poster i passiva resultatregleringar

Personalkostnader	24,3	22,5
Finansiella poster	3,5	5,8
Övriga	51,3	51,9
Passiva resultatregleringar totalt	79,2	80,3

Mn €	2016	2015
22. Transaktioner med närstående		
Transaktioner med närstående		
Varuförsäljning	60,3	56,3
Serviceintäkter	40,4	39,7
Hyror för affärslokaler	29,0	28,4
Totalt	129,7	124,3
Inköp av varor	231,4	234,5
Inköp av tjänster	256,8	252,0
Totalt	488,2	486,5

STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARFÖRBINDELSER

23. Ansvarsförbindelser

Ställda panter och ansvarsförbindelser

Övriga säkerheter

Panter	0,1	0,1
Borgen	0,4	0,4
Panter ställda som säkerhet totalt	0,4	0,4

Säkerheter ställda för koncernbolag

Panter	0,0	
Borgensansvar	201,6	221,0
Totalt	201,6	221,0

Säkerheter för andras skuld

Borgen för samföretags skuld	87,5	19,4
Borgensansvar för handelslags skulder	7,4	
Totalt	94,9	19,4

Andra säkerheter ställda för andra

Borgen för samföretags åtaganden	2,4	21,0
Totalt	2,4	21,0

Övriga ansvarsförbindelser

Rebursansvars	0,4	0,5
Totalt	0,4	0,5

Leasingansvar:

Förfallotid nästa år	17,8	29,0
Förfallotid över ett år	37,8	81,6
Totalt	55,6	110,6

Mn €	2016	2015
Minimihyror som skall betalas för icke uppsägningsbara hyreskontrakt:		
Förfallotid nästa år	3,9	5,7
Förfallotid över ett år	23,6	32,9
Totalt	27,5	38,6
Återtagningsansvar ¹⁾	31,4	33,9
Teckningsförbindelser ²⁾	10,7	10,7
Övriga ansvarsförbindelser		9,8
Totalt	42,1	54,4

¹⁾ I återköpsansvarsförbindelserna ingår en köpförbindelse att köpa objekten i fastighetsfonden som placeras i Prismaenheter i S:t Petersburg och Baltikum för beloppet av det återstående främmande kapitalet. SOK:s ägandeandel i fastighetsföretaget är 20 procent.

²⁾ I teckningsförbindelsen ingår en förbindelse att placera kapitalinsatser i fastighetsfonden som placeras i Prismaenheter i S:t Petersburg och Baltikum.

Dessutom har SOK lämnat stödbrev för SOK-Taka Oy:s borgen. Stödbrevens mängd 31.12.2016 var 8,9 miljoner euro (71,9 miljoner euro 31.12.2015)

Övriga ekonomiska ansvarsförbindelser:

Koncernen är förpliktad att kontrollera sina avdrag från mervärdesskatten, om den skattepliktiga användningen av fastigheten minskar under rapportperioden. Maximibeloppet för ansvaret uppgår till 1,2 miljoner euro (1,5 milj. euro 31.12.2015).

Övriga motförbindelser:

Förbindelser enligt delägaravtalet att svara för S-Voima Oy:s förbindelser och finansiera dess verksamhet

Delägarna svarar enligt den så kallade Mankala-principen för S-Voima Oy:s förbindelser. Enligt denna princip fastställs ansvaret för företagets rörliga kostnader enligt den energi en delägare förbrukar. Ansvaret för företagets fasta kostnader inklusive bl.a. amorteringar och räntor på lån samt avskrivningar fördelas i relation till de aktieserier delägaren äger. Företagets aktier i A-serien är anslutna till inköp av marknadsel, aktierna i B-serien till inköp av vindkraftsproducerad elenergi och aktierna i C-serien till inköp av kärnkraftsproducerad elenergi, i vilket S-gruppen har beslutat att inte delta.

Dessutom har SOK förbundit sig att bevilja finansiering i form av främmande kapital. SOK:s på beslut tagna före bokslutet grundade ansvar för den kvarstående andelen av finansieringen i form av främmande kapital är följande: Delägarlån till S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy 50,0 miljoner euro (60,0 miljoner euro 31.12.2015) och 80,5 miljoner euro lånfristika lån (0,0 miljoner euro 31.12.2015) sekä villkorligt kapitallån till North European Oil Trade Oy 5,0 miljoner euro (0,0 miljoner euro 31.12.2015).

Riskhantering och derivatavtal:

Finansieringen och hanteringen av finansiella risker har koncentrerats till SOK:s finansenhet. Koncernen har en ekonomi- och finansieringspolitik samt riskhanteringsanvisningar som fastställts av SOK:s styrelse. I dessa fastställs principerna för hanteringen av finansiella risker och de tillåtna högsta gränserna för finansiella risker. Dessutom har styrelsen fastställt numeriska mål för de olika finansiella sektorerna för att i alla lägen säkerställa en tillräcklig, balanserad och fördelaktig finansiering.

Derivat används främst som skydd mot finansiella risker. Handel med derivat i andra syften bedrivs endast inom gränserna för risklimiterna som godkänts av SOK:s styrelse.

Ränterisken uppföljs på koncernnivå, endast för poster utanför koncernen.

Med valutarisk avses den osäkerhet som valutakursfluktuationer orsakar för SOK:s kassaflöde, resultat och balansräkning. Valutariskens storlek analyseras enligt valuta. Målet är att minimera den valutarisk som öppna positioner medför, dock med beaktande av säkringskostnaderna. SOK Rahoitus ansvarar centraliserat för hanteringen av SOK-koncernens valutarisk. SOK-koncernens valutarisk uppföljs via ALM-redovisningsstället, som återspeglar hela koncernens valutarisk. När valutakursen förändras med över tio procent får risken för ALM-positionen inte överstiga två miljoner euro.

SOK tillämpar säkringsberäkning på skyddande derivat för mycket sannolika kommande inköp. Den använda modellen för säkringsberäkningen är säkring av kassaflödet. Syftet med säkringsberäkningen är att skydda koncernen mot valutarisk vid inköp i valuta. Den effektiva andelen av säkringen upptas i fonden för verkligt värde.

Öppen derivatposition	Värden på under- liggande tillgångar 2016	Värden på under- liggande tillgångar 2015	Verkligt värde 2016	Verkligt värde 2015
Valutaterminer, i säkringsberäkningen	30,2	18,3	1,5	0,4
Valutaterminer, inte i säkringsberäkningen	10,8	19,3	0,7	0,3
Totalt	41,0	37,6	2,2	0,7

Valutaterminerna förfaller under 2017.

Styrelsens förslag till disposition av SOK:s utdelningsbara överskott

	€
Överskott i resultaträkningen	46 366 521,86
Överskott från tidigare räkenskapsperioder	548 106 502,48
<u>Totalt</u>	<u>594 473 024,34</u>

Styrelsen föreslår att överskottet för räkenskapsperioden 46 366 521,86 euro disponeras på följande sätt:

– som ränta på de insatser som handelslagen betalat före räkenskapsårets början betalas	10 321 966,00
– överförs till förvaltningsrådets dispositionsfond	50 000,00
– överförs till förvaltningsrådets dispositionsfond	35 994 555,86

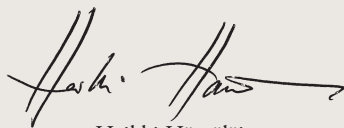
Om andelsstämman omfattar ovan nämnda förslag, fördelas det egna kapitalet i SOK enligt följande:

Andelskapital	174 282 500,00
Tilläggsandelskapital	12 750 000,00
Gångse värde fond	4 473 023,50
Reservfond	18 473 154,85
Förvaltningsrådets dispositionsfond	87 634,97
Överskott från tidigare räkenskapsperioder	584 101 058,34
<u>Totalt</u>	<u>794 167 371,66</u>

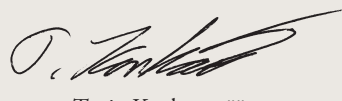
Helsingfors, den 10 februari 2017

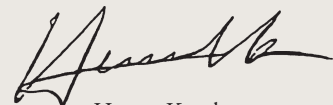
Taavi Heikkilä

Heikki Hämmäläinen

Tapio Kankaanpää

Hannu Krook

Timo Mäki-Ullakko

Matti Niemi

Olli Vormisto

Revisionsberättelse

Till medlemmarna i Suomen Osuuskauppojen
Keskuskunta

Revision av bokslutet

Uttalande

Vi har utfört en revision av bokslutet för Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (fo-nummer 0116323-1) för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2016. Bokslutet omfattar koncernens balansräkning, resultaträkning, rapport över totalresultatet, rapport över förändringarna i eget kapital, rapport över kassaflöden och noter till bokslutet inklusive en sammanfattning av betydelsefulla redovisningsprinciper samt moderandelslagets balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

Enligt vår uppfattning

- ger koncernbokslutet en rättvisande bild av koncernens ekonomiska ställning och om resultatet av dess verksamhet och kassaflöden för året i enlighet med internationella redovisningsstandarder (IFRS), så som de antagits av EU,
- ger bokslutet en rättvisande bild av moderandelslagets ekonomiska ställning samt om resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

Grund för uttalandet

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisionssed i Finland. Våra skyldigheter enligt god revisionsbeskrivning närmare i avsnittet *Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet*.

Vi är oberoende i förhållande till moderandelslaget och koncernföretagen enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för bokslutet

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att koncernbokslutet ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandarder (IFRS), så som de antagits av EU och för att bokslutet ger en rättvisande bild i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen och

verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av moderandelslagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera moderandelslaget eller koncernen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsbeskrivning alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionsbeskrivning använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av moderandelslagets eller koncernens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om moderandelagets eller koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett moderandelslag eller en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- — Inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernbokslutet. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för vårt uttalande.

Vi kommunicerar med dem som har ansvar för andelslagets styrning avseende, bland annat, revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den, samt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat under revisionen.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Övrig information

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för den övriga informationen. Övrig information omfattar informationen i verksamhetsberättelsen. Vårt uttalande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa informationen i verksamhetsberättelsen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan informationen i verksamhetsberättelsen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om informationen i verksamhetsberättelsen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Det är ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Om vi utgående från vårt arbete drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i informationen i verksamhetsberättelsen bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

Helsingfors den 17 mars 2017

KPMG OY AB

Jukka Rajala

Authorised Public Accountant, KHT

Förvaltningsrådet utlåtande

I enlighet med 13 § 1 mom. 1 punkten i stadgarna för Centrallaget för Handelslagen i Finland har förvaltningsrådet i dag granskat det av styrelsen framlagda bokslutet och koncernbokslutet för år 2016 samt tagit del av revisionsberättelsen.

Förvaltningsrådet föreslår för den ordinarie andelsstämman att bokslutet och koncernbokslutet fastställs samt att styrelsens förslag till disposition av överskottet och det egna kapitalet godkänns.

I tur att avgå från förvaltningsrådet är medlemmarna Jorma Bergholm, Matti Timonen, Maija-Liisa Lindqvist, Mika Marttila, Anne Mäkelä, Pekka Ritvanen och Ilkka Ojala. I stället för de ovan uppräknade skall på den ordinarie andelsstämman väljas sju medlemmar för en mandatperiod om tre år.

Helsingfors, den 30 mars 2017

CENTRALLAGET FÖR HANDELSLAGEN
I FINLAND

På förvaltningsrådets vägnar

Matti Pikkarainen
ordförande

Seppo Kuitunen
sekreterare

Centrallaget för Handelslagen i Finland (SOK)
Flemingsgatan 34, Helsingfors
PB 1, 00088 S-GRUPPEN
tel. 010 76 8011
(0,0835 €/samtal + 0,1209 €/min)
www.s-kanava.fi